

ผลการใช้นั่งสื่อชุดการอ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล



นางสาวนิไพพรรณ เกิดสว่าง

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-1611-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF THE USE OF A BASAL READING ON THE READING ABILITY
OF PRESCHOOLERS

Miss Nipaipun Kertsawang



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Early Childhood Education
Department of Curriculum, Instruction, and Educational Technology

Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2004
ISBN 974-53-1611-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการใช้หนังสือชุดการอ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่านของเด็ก
วัยอนุบาล
โดย นางสาวนิไพพรรณ เกิดสว่าง
สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน อ่อนน่วม)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ)

สถาบันวิจัยและพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. อรชา ตูลานันท์)

นิไพพรรณ เกิดสว่าง : ผลการใช้หนังสือชุดการอ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่านของเด็ก
วัยอนุบาล (EFFECTS OF THE USE OF A BASAL READING ON THE READING
ABILITY OF PRESCHOOLERS) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ
เหมชะญาติ, 129 หน้า ISBN 974-53-1611-3

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้หนังสือชุดการอ่านที่มีต่อ
ความสามารถในการอ่านเด็กวัยอนุบาล 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ การอ่านคำ
และประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน และการอ่านแบบจำรูปคำ

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือเด็กอนุบาล 2 ที่มีอายุ 5-6 ปี โรงเรียนโสมสิตสโมส
จำนวน 54 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองที่ใช้การสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน จำนวน 27 คน
และกลุ่มควบคุมที่ใช้การสอนอ่านแบบปกติ จำนวน 27 คน ระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง 10
สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล
วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01
2. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ภาควิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา การศึกษา ปฐมวัย ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2547

##4583717627: MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEYWORD : PRESCHOOLERS / A BASAL READING / READING ABILITY

NIPAIPUN KERTSAWANG : EFFECTS OF THE USE OF A BASAL READING ON
THE READING ABILITY OF PRESCHOOLERS. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.
WORAWAN HEMCHAYART, Ph.D. 130PP. ISBN 974-53-1611-3

The propose of the research was to study effects of the use of basal reading on the reading ability of preschoolers in 3 aspects: 1) knowledge of letters and words 2) reading words and sentences by using predictable cues 3) reading by memorizing word patterns.

The samples were fifty-nine preschoolers at the age of five to six years in Kositsamosorn school. The samples were divided into two groups: 27 children each for an experimental group and a control group. The experimental group used the basal reading activity; whereas the control group used conventional reading activity for 10 weeks. The data collection was through the test of reading ability of preschoolers. The data from the test of reading ability of preschoolers was analyzed by using arithmetic mean, standard deviation and t-test

The research findings were as follows:

1. After the field test, the reading ability of experimental group was higher than those of before at .01 level of significance.
2. After the field test, the reading ability of experimental group was higher than those of the control group at .01 level of significance.

Department Curriculum, Instruction..... Student's signature.....

.....And, Educational Technology.....

Field of study Early Childhood Education..... Advisor's signature.....

Academic year 2004.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรวรรณ เหมชะญาติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ ข้อคิด และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งมาตลอด ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้ง และสำนึกในพระคุณ จึงขอกราบขอบพระคุณท่านไว้เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบพระคุณในความกรุณาของท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ ดร. ศรีนทร วิทยะสิรินันท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ และ รองศาสตราจารย์ กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ ที่ได้ให้คำแนะนำตลอดจนข้อคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน อ่อนน้อม ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร. อรชา ตูลานันท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาตรวจ พิจารณาและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนโสมสิตตโมสร ที่ได้ให้ความเมตตาและเอื้อเฟื้อ สถานที่ในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ภาวดี โสมขันเงิน และ อาจารย์ ศรีเพ็ญ แก้วประจำ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคณะครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ ปริญญาตรี-โท-ปฐมนิเทศ และกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือ จนทำให้ งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณพรพิศ ไชยลังกา คุณสมชาย จงมีสุข และ เครือญาติทั้งหลายที่ให้ความรัก ความห่วงใย คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้าจนประสบความสำเร็จในวันนี้

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฐ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	5
	สมมุติฐานการวิจัย.....	5
	ขอบเขตการวิจัย.....	6
	ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
	คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย.....	7
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
	1. พัฒนาการทางภาษาของเด็กวัยอนุบาล.....	13
	2. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล.....	20
	2.1 ทฤษฎีการสอนภาษา.....	20
	2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็ก.....	21
	2.3 หลักการสอนภาษาสำหรับเด็กอนุบาล.....	23
	3. การสอนอ่านสำหรับเด็กวัยอนุบาล.....	26
	3.1 ความหมายและความสำคัญของการอ่าน.....	26
	3.1.1 ความหมายของการอ่าน.....	26

บทที่	หน้า
3.1.2 ความสำคัญของการอ่าน.....	28
3.2 องค์ประกอบในการอ่านของเด็ก.....	29
3.3 ทฤษฎีทางการอ่าน.....	30
3.4 พัฒนาการทางการอ่าน.....	33
3.5 การแบ่งระดับความสามารถทางการอ่าน.....	35
3.6 ลักษณะของกระบวนการอ่าน.....	37
3.7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการอ่าน.....	49
3.8 แนวคิดในการสอนอ่าน.....	41
3.9 การจัดสภาพแวดล้อมในการสอนอ่าน.....	42
3.10 การวัดและประเมินผล.....	44
4. การสร้างหนังสือชุดการอ่านสำหรับเด็กวัยอนุบาล.....	46
4.1 ความหมายของหนังสือชุดการอ่าน.....	46
4.2 หลักการและความเชื่อเกี่ยวกับการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน.....	46
4.3 วิธีการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน.....	47
4.4 หลักการสร้างหนังสือสำหรับเด็กวัยอนุบาล.....	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	55
2. ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	57
3. การสร้างกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านที่ใช้ในงานวิจัย.....	58
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71

บทที่	ณ หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติเกี่ยวกับคะแนนความสามารถ ในการอ่านของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง.....	75
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติเกี่ยวกับคะแนนความสามารถ ในการอ่านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	74
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	77
อภิปรายผลการวิจัย.....	77
ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย.....	83
ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้.....	83
รายการอ้างอิง.....	85
ภาคผนวก.....	92
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	94
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	94
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	99
ภาคผนวก ง คู่มือการใช้หนังสือชุดการอ่าน.....	103
ภาคผนวก จ ตัวอย่างภาพการจัดกิจกรรม.....	116
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างตารางวิเคราะห์ลักษณะของหนังสือชุดการอ่าน ของต่างประเทศ.....	119
ภาคผนวก ช ตัวอย่างหนังสือชุดการอ่านทั้ง 5 ระดับ.....	123
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	129

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	พัฒนาการทางภาษาของเด็กตั้งแต่แรกเกิด-6ปี.....	16
2	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนความสามารถในการอ่านทั้ง 3 ด้าน ก่อนการทดลองใช้หนังสือชุดการอ่าน ระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม....	58
3	คำศัพท์ที่พบบ่อยแยกตามชนิดของคำ.....	60
4	เปรียบเทียบหนังสือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..	62
5	เปรียบเทียบกรอบแนวคิดขั้นตอนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	66
6	กรอบโครงสร้างแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล ก่อนเรียนและหลังเรียน.....	68
7	เปรียบเทียบลักษณะครูผู้สอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	70
8	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง.....	73
9	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง.....	75

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	พัฒนาการทางภาษาของมนุษย์.....	20
2	กรอบแนวคิดในงานวิจัย.....	56
3	กรอบแนวคิดในการสร้างหนังสือชุดการอ่าน.....	59
4	กรอบการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านของ เด็กวัยอนุบาลที่ใช้ในงานวิจัย.....	63



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาทักษะทางภาษาถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการติดต่อสื่อสาร ที่ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนเป็นมรดกทางวัฒนธรรม และเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ในด้านการศึกษา ภาษาถือเป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานสำคัญทางการเรียนรู้ เนื่องจากคนเราต้องใช้ทักษะทางภาษาในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ (กานดา ศรีพรวิสิฐ, 2539)

การอ่าน ถือเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ ๆ ทำให้มนุษย์ต้องค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการคิด การตัดสินใจ นอกจากนี้การอ่านยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา จึงอาจกล่าวได้ว่า ทักษะการอ่านถือเป็นทักษะหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้ดียิ่งขึ้น ประพันธ์ อุณจิตติ (2530) ได้กล่าวว่า ทักษะการอ่านและเขียนถือเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนในระดับอื่น รวมทั้งการสร้างบุคลิกภาพ และประสบการณ์ของผู้เรียน

การอ่านยังเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และเป็นปัจจัยสำคัญในการประสบความสำเร็จทางการเรียน จากการศึกษาพบว่า ความสามารถในการอ่านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และความสามารถเฉพาะที่เกี่ยวกับการอ่าน เช่น ความสามารถในการสร้างความคิดรวบยอด การแก้โจทย์ปัญหา (ปฐม นิคมานนท์, 2514 อ้างถึงใน กานดา ศรีพรวิสิฐ, 2539) นอกจากนี้การอ่านยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแสวงหาความรู้ ข้อมูลต่าง ๆ เป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล และเป็นการส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างลึกซึ้ง และกว้างขวาง

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคข้อมูลข่าวสารในโลกปัจจุบัน และเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น การพัฒนาความสามารถทางการอ่านให้แก่เด็กควรจะเริ่มตั้งแต่ในวัยอนุบาล เนื่องจากในช่วงวัยนี้เป็นวัยที่เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้เร็วและดีกว่าวัยอื่น ๆ โดยสิ่งที่เด็กเรียนรู้ในช่วงวัยนี้จะส่งผลไปยัง

การเรียนรู้ในระดับอื่นอีกด้วย นอกจากนี้การส่งเสริมให้เด็กได้เริ่มฝึกฝนการอ่านตั้งแต่เล็ก ยังเป็นการทำให้เด็กมีความคุ้นเคยต่อหนังสือและการอ่าน อันจะนำไปสู่การพัฒนาความรู้สึที่ดีต่อการอ่านและนิสัยรักการอ่านต่อไป

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นโดยการสังเกตและสัมภาษณ์ครูผู้สอนอย่างไม่เป็นทางการพบว่าการเรียนการสอนภาษาในระดับปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการบูรณาการเนื้อหาและทักษะต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยไม่ได้แยกการสอนภาษาหรือทักษะใดทักษะหนึ่งออกมาโดยเฉพาะ ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการจัดประสบการณ์แบบเตรียมความพร้อม ที่มักจะให้ความสำคัญกับทักษะการฟังและพูดมากกว่าการอ่านและเขียน เนื่องจากมีความเชื่อว่าเด็กวัยอนุบาลนั้นไม่สามารถอ่านเขียนได้ ดังนั้นจึงพบว่า กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ที่สำคัญแก่เด็กนั้นมีอยู่น้อยมาก โดยจะพบได้ในลักษณะของการเล่าเรื่องหรืออ่านนิทานให้เด็กฟัง การให้เด็กได้ดูภาพและอ่านหนังสือจากมุมหนังสือ และการเล่นเกม การศึกษาอย่างอิสระ ไม่ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านของเด็กอย่างมีทิศทางเท่าที่ควร และยังคงส่งผลทำให้เด็กที่มีความพร้อมกว่าขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะการอ่านของตนเอง

สำหรับการพัฒนาความสามารถในการอ่านให้แก่เด็กนั้น การเลือกใช้วัสดุทางการอ่าน เช่น หนังสือหรือวรรณกรรมเด็ก เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง หนังสือหรือวรรณกรรมที่นำมาใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจะต้องสอดคล้องกับพัฒนาการทางการอ่าน และความสนใจของเด็ก ซึ่งลักษณะพัฒนาการและวิธีการเรียนอ่านของเด็กปฐมวัยมีดังนี้ (ทิตนา แคมมณี และคณะ, 2536)

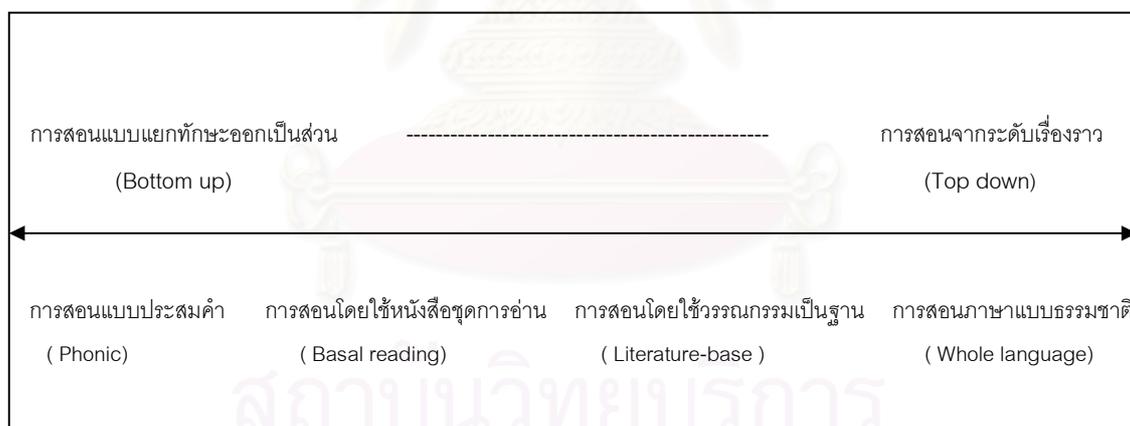
1. อ่านโดยอาศัยการจำสิ่งที่ผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง หลังจากที่เด็กได้ฟังข้อความหรือเรื่องราวที่ครูอ่านให้ฟัง โดยเด็กจะทำทำอ่านโดยพูดคำที่จำได้
2. อ่านโดยอาศัยภาพ เด็กจะอ่านโดยอาศัยภาพในการเดาข้อความ ในขณะที่อ่านเด็กจะดูภาพเป็นส่วนใหญ่ เด็กที่ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟังพร้อมทั้งชี้ข้อความให้ดูไปด้วย อาจจะสนใจดู หรือชี้ข้อความที่เขาประทับใจบ้างบางครั้ง โดยเฉพาะถ้าข้อความนั้นสัมพันธ์กับภาพ
3. อ่านโดยการเดาเนื้อหา เด็กรู้ว่าเนื้อหาควรจะเป็นอย่างไรและไม่เป็นไปในทำนองใด เด็กจะทำทำอ่านโดยอาศัยความรู้เดิมในการเดา

จากลักษณะพัฒนาการทางการอ่านของเด็กปฐมวัยข้างต้นจะเห็นได้ว่า เด็กในวัยนี้เรียนรู้วิธีการอ่านโดยใช้หลักการจำและการคาดเดา ดังนั้นหนังสือที่ใช้ในการอ่านของเด็กจึงควรจะต้องเป็นหนังสือที่มีคำซ้ำ ๆ ที่ช่วยเอื้อต่อการจำคำของเด็ก และควรมีเครื่องชี้แนะที่ช่วยในการคาดเดา เช่น รูปภาพ แต่จากการวิเคราะห์สภาพการใช้หนังสือในโรงเรียนพบว่า หนังสือส่วนใหญ่ยังขาด

การซ้ำคำและประโยค ภาพวาดที่ใช้ในหนังสือส่วนใหญ่ยังขาดความสัมพันธ์กับข้อความในหนังสือ หนังสือที่มีลักษณะนี้ไม่เหมาะกับลักษณะการเรียนรู้และลักษณะพัฒนาการการอ่านของเด็กวัยอนุบาล และไม่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านแก่เด็กเท่าที่ควร นอกจากนี้คำบางคำที่ใช้ในหนังสือเป็นคำที่ยากเกินไปหรือเป็นคำที่เด็กไม่คุ้นเคย จึงทำให้เด็กไม่สามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของตนเอง และไม่สามารถจดจำหรืออ่านคำเหล่านั้นได้

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพบว่า วิธีการหนึ่งที่น่าสนใจและน่าจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสมในการสอนอ่านสำหรับเด็กก็คือ การสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน (Basal reading) วิธีการสอนแบบนี้ ได้รับความนิยมและประสบความสำเร็จในสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมาก ถึงร้อยละ 80 (Gunning, 2003)

การสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน เป็นวิธีการสอนที่อยู่ตรงกลางระหว่างความเชื่อในการสอนภาษา 2 กลุ่ม ได้แก่ การสอนแบบแยกทักษะออกเป็นส่วน (Bottom up) และการสอนจากระดับเรื่องราว (Top down) Ruddell และ Ruddell (1995) ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสอนอ่านรูปแบบต่างๆ และพื้นฐานแนวคิดในการสอนอ่านไว้ดังภาพนี้¹



¹ Ruddell และ Ruddell, *Teaching children to read and write : Becoming an influential teacher* (Massachusetts: Allyn and bacon, 1995) ,p. 610.

Harris และ Sipay (1990) ได้อธิบายถึงหลักและขั้นตอนในการจัดการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่านไว้ว่า การสอนแบบใช้หนังสือชุดการอ่านเป็นการสอนทางตรง (Direct reading activity) โดยประกอบขั้นตอนที่จำเป็น 3 ขั้นตอนด้วยกันคือ

1. ขั้นเตรียม (Preparation) เป็นการเตรียมพร้อมให้เด็กก่อนที่จะอ่านหนังสือ หรือ อาจจะเป็นการแนะนำหนังสือคร่าว ๆ ให้แก่เด็ก
2. ขั้นการอ่านแบบชี้แนะ และอ่านซ้ำ (Guide reading and rereading) เป็นการอ่านที่เด็กจะได้รับบทชี้แนะจากครูเกี่ยวกับคำศัพท์ กลยุทธ์สำคัญที่ใช้ในการอ่าน วิธีการตรวจสอบความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน การสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กมีช่วงเวลาดการอ่านอิสระ
3. ขั้นทบทวนและติดตามผล (Follow up activities) เป็นการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำแบบฝึก การเล่นเกม เพื่อทบทวนและฝึกฝนหลังจากการอ่านหนังสือ

การสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่านนั้นจึงเป็นการให้เด็กอ่านแบบเป็นคำ ๆ หรือเป็นประโยค ๆ โดยไม่ต้องแยกสะกดคำ ซึ่งสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาในการสอนอ่านของ Gestalt (Gestalt Theory) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้การอ่านนั้นเป็นองค์รวม การอ่านจึงควรเริ่มจากอ่านเป็นคำ ๆ เป็นประโยคแล้วจึงแยกประสมคำภายหลัง (บันลือ พฤษะวัน, 2538) นอกจากนี้ที่กล่าวมาข้างต้นยังพบว่า ลักษณะการสอนอ่านโดยใช้หนังสือชุดการอ่านได้สอดคล้องกับแนวคิดของ Vernon (1960 อ้างถึงใน Durr, 1967) ที่กล่าวว่า การให้เด็กรับรู้เกี่ยวกับตัวอักษรที่มีรูปร่างซับซ้อนย่อมก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการจดจำคำ ดังนั้นนักจิตวิทยาและนักการศึกษาส่วนใหญ่จึงแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการให้เด็กที่เริ่มเรียนอ่าน เรียนด้วยวิธีรับรู้เป็นคำ ๆ ทั้งคำไม่แยกออกเป็นตัวอักษรหรือพยางค์

Gunning (2003) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือชุดการอ่านไว้ว่า หนังสือชุดการอ่าน เป็นหนังสือ หรือนิทานที่มีการจัดทำออกเป็นชุดเป็นเรื่องราว และมีลักษณะเฉพาะที่ส่งเสริมให้เด็กสามารถอ่านได้ด้วยตนเอง กล่าวคือ มีหนังสือหลากหลายที่ตอบสนองกับความสนใจ และสอดคล้องกับระดับความสามารถในการอ่านของเด็กแต่ละคน หนังสือแต่ละเล่มจะใช้คำจำนวนน้อยคำและมีการใช้คำซ้ำ ๆ นอกจากนี้ยังมีการเรียงลำดับหนังสือตามความยากง่าย โดยใช้จำนวน ความซับซ้อนของคำและประโยคเป็นเกณฑ์ในการจัดระดับ การใช้หนังสือจะเริ่มจากหนังสือที่ง่ายที่สุดก็คือ หนังสือภาพ หนังสือที่มีคำสั้น ๆ หนังสือที่มีประโยคสั้น ๆ หนังสือที่มีประโยคซับซ้อน ไปสู่หนังสือที่มีเรื่องราวซับซ้อนและมีจำนวนคำมากขึ้น นอกจากนี้ในหนังสือแต่ละเล่มจะมีภาพที่สอดคล้องกับข้อความ ทำให้เด็กสามารถคาดเดาคำโดยอาศัยภาพเป็นเครื่องช่วยได้

จากลักษณะของหนังสือชุดการอ่านที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ บุษบง ตันติวงศ์ (2535) ที่ได้กล่าวว่า นิทานเป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับการสอนอ่าน เพราะเป็นเรื่องราวที่มีความหมายสำหรับเด็ก หนังสือนิทานที่ใช้ได้ผลกับเด็กคือหนังสือที่มีเนื้อเรื่องที่เด็กสนใจ มีภาพและข้อความที่สัมพันธ์กัน ตัวหนังสือมีขนาดใหญ่ชัดเจน มีการจัดวางหน้ากระดาษ มีภาพและประโยคที่ง่ายต่อการเชื่อมโยงความหมาย มีเหตุการณ์ที่ซ้ำ ๆ ที่ช่วยในการคาดคะเน มีโครงสร้างลีลาการเขียน มีเรื่องราวที่เด็กคุ้นเคย และควรเขียนแยกเป็นคำ ๆ

นอกจากนี้ลักษณะที่สำคัญอีกอย่างของหนังสือชุดการอ่านก็คือ การมีคำศัพท์ที่พบบ่อย (Frequency word) ในหนังสือทุกเล่ม คำศัพท์ที่พบบ่อยนี้ หมายถึง คำศัพท์ที่ต้องการจะเน้นให้เด็กเห็นในหนังสือแต่ละเล่มบ่อย ๆ เพื่อสร้างความคุ้นเคยและทำให้เด็กสามารถอ่านแบบจำรูปคำได้ โดยคำศัพท์ที่พบบ่อยนั้นจะมาจากคำที่เด็กคุ้นเคยหรือเป็นคำที่เด็กมีประสบการณ์ในการพูดมาก่อนจึงทำให้เด็กสามารถเชื่อมโยงระหว่างคำที่อ่านกับประสบการณ์เดิมได้

จากการศึกษาข้อมูลและงานวิจัยข้างต้นทำให้เห็นว่า วิธีการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่านเป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่เหมาะสมการเรียนรู้และการพัฒนาการอ่านของเด็ก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลของการใช้หนังสือชุดการอ่านว่าจะช่วยสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลได้เพิ่มขึ้นหรือไม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านขั้นพื้นฐาน สำหรับเด็กวัยอนุบาลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการใช้หนังสือชุดการอ่านที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านสำหรับเด็กวัยอนุบาลในด้านความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน และการอ่านแบบจำรูปคำ

สมมติฐานการวิจัย

สุนีย์ ทองศิริประภา (2535) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมในการอ่านภาษาไทยของเด็กอนุบาลที่ได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านต่างกันพบว่า เด็กวัยอนุบาลที่ได้รับการจัด

ประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านมาก จะมีความพร้อมในการอ่านมากกว่าเด็กวัยอนุบาลที่ได้รับ การจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านน้อย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ .01

กนกพร พันธุ์เถระ (2538) ได้ศึกษาผลการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เล่นสมมุติที่ส่งเสริม ความสนใจในการอ่านและเขียนของเด็กในวัยอนุบาลพบว่า กลุ่มทดลองที่ถูกจัดสภาพแวดล้อม โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ได้แก่ ป้าย หนังสือภาพ หนังสือนิทาน และ วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการเขียนมีพฤติกรรมการความสนใจในการอ่านและเขียนมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ จัดสภาพแวดล้อมตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

Sullivan และ Martin (1994) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสอนโดยใช้วัสดุในการอ่าน ที่สามารถคาดเดา เช่น หนังสือที่มีภาพสอดคล้องกับคำ คำคล้องจอง เพลง กับการส่งเสริมทักษะ ทางการอ่านของเด็กวัยเริ่มเรียนพบว่า การสอนโดยใช้วัสดุการอ่านที่สามารถคาดเดามี ความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะทางการอ่านของเด็กวัยเริ่มเรียนที่เพิ่มขึ้น

Michelle (1997) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของความสามารถในการอ่านของเด็กระดับ 1 ที่ เรียนด้วยวิธีการสอนแบบใช้หนังสือชุดการอ่าน และแนวการจัดกิจกรรมการสอนภาษาแบบ ธรรมชาติพบว่า เด็กที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทาง การอ่านสูงกว่าเด็กที่เรียนด้วยแนวการจัดกิจกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ว่า

1. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่ใช้หนังสือชุดการอ่าน จะมีความสามารถในการอ่านสูง กว่าก่อนการทดลอง
2. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่ใช้หนังสือชุดการอ่าน จะมีความสามารถในการอ่านสูง กว่ากลุ่มควบคุม

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร คือ เด็กอนุบาล 2 ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ของโรงเรียนโสมสิตสไมสร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3
2. ระยะเวลาในการทดลอง รวม 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 60 นาที ช่วงเวลา 9.00 น.-10.00น. ในวันอังคารถึงวันศุกร์

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรต้น คือ การสอนอ่านโดยใช้หนังสือชุดการอ่านและการสอนอ่านแบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล

ข้อตกลงเบื้องต้น

เด็กชั้นอนุบาล 2 ทุกคนที่เข้าร่วมการทดลองครั้งนี้ มีความพร้อมทางทักษะภาษาเบื้องต้นเพียงพอที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

หนังสือชุดการอ่าน หมายถึง วัสดุทางการอ่านที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น ซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือ 1) เป็นนิทานที่มีโครงเรื่องง่าย ๆ สั้น ๆ เนื้อหาของนิทานเป็นเรื่องราวที่ใกล้ตัวเด็กและสอดคล้องกับความสนใจของเด็กวัยอนุบาล 2) ข้อความที่ใช้ในหนังสือมีความสัมพันธ์กับภาพวาด ซึ่งช่วยให้เด็กสามารถคาดเดาคำศัพท์และข้อความจากภาพได้ 3) เป็นหนังสือที่คาดเดาได้ (Predictable Book) โดยใช้การซ้ำคำศัพท์/วลี และการซ้ำลำดับเหตุการณ์ที่คุ้นเคย 4) คำศัพท์ที่ใช้ในการแต่งหนังสือเป็นคำศัพท์ที่เด็กอนุบาล อายุ 5-6 ปี ใช้บ่อย 5) การออกแบบหนังสือในแต่ละเรื่องจะมีคำศัพท์ที่พบบ่อย (Frequency word) ซึ่งเป็นจุดเน้นของหนังสือ และ คำที่พิมพ์ในหนังสือจะพิมพ์แบบเว้นคำ เพื่อให้เด็กสามารถอ่านได้ง่ายยิ่งขึ้น

การสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ใช้หนังสือชุดการอ่านเป็นสื่อในการสอน โดยใช้หนังสือเล่มใหญ่ ซึ่งในแต่ละวันจะสอนเรียงลำดับตามขั้นตอน ดังนี้

1) การอ่านร่วมกัน 2) การอ่านอิสระ 3) การเขียน และการทบทวน

การอ่านร่วมกัน หมายถึง การที่ครูกับเด็กมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ในการอ่านช่วงกิจกรรมวงกลม โดยจะใช้หนังสือเล่มใหญ่ (Big book) ขณะอ่านครูจะต้องชี้ตัวหนังสือและฝึกให้เด็กตรวจสอบความหมาย คาดคะเนคำศัพท์และประโยคโดยใช้รูปภาพ

การอ่านอิสระ หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กแต่ละคนได้เลือกอ่านหนังสือชุดการอ่านที่ตนสนใจ โดยเป็นกิจกรรมที่เด็กสามารถทำคนเดียวหรือเป็นกลุ่มย่อยก็ได้

การเขียน หมายถึง การให้เด็กเขียน คัดลอกคำศัพท์ที่ตนเองได้เรียนรู้ใหม่ลงในกระดาษ และให้เด็กเก็บคำศัพท์เหล่านั้นไว้ในสมุดรณาคำศัพท์ของตนเองโดยสิ่งที่เด็กเขียนอาจอยู่ในรูปแบบของ ภาพประกอบคำศัพท์ หรือ เขียนคำศัพท์อย่างเดียวยกก็ได้

การทบทวน หมายถึง การทำกิจกรรมหลังการอ่านเพื่อให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำศัพท์ต่าง ๆ โดยในการทำกิจกรรมทบทวนนี้จะใช้สื่อประกอบในหนังสือแต่ละเล่มซึ่งจะมีสื่อประกอบทั้งหมด 5 ลักษณะ ได้แก่ การจับคู่คำศัพท์ที่เหมือน การหาคำศัพท์ที่ผิด การจับคู่คำศัพท์กับภาพ การเติมคำศัพท์ที่หายไป และการหาคำศัพท์ที่พบบ่อย

การสอนแบบปกติ หมายถึง การจัดกิจกรรมตามแนวหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่ได้เลือกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะทางภาษา โดยใช้นิทานปกติเล่มใหญ่ที่ใช้ในโรงเรียนทั่วไปเป็นสื่อประกอบการสอน ซึ่งในแต่ละวันจะสอนเรียงลำดับตามขั้นตอน ดังนี้ 1) การเล่านิทาน 2) การเล่นตามมุมประสบการณ์ 3) การวาดภาพบันทึกนิทาน และ เกมการศึกษา

การเล่านิทาน หมายถึง การที่ครูอ่านหนังสือนิทานปกติที่มีขนาดใหญ่ให้เด็กฟังในช่วงกิจกรรมวงกลม ขณะที่ครูอ่านจะมีการชี้ตัวหนังสือ พูดคุยและถามคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง โดยครูมักจะใช้คำถามใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และมีการสนทนาเกี่ยวกับคำศัพท์ในเรื่อง

การเล่นตามมุมประสบการณ์ หมายถึง การที่เด็กเข้าไปทำกิจกรรมเพื่อช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษา ตามจุดต่าง ๆ ที่ครูได้จัดเตรียมสภาพแวดล้อมไว้ในห้องเรียน เช่น มุมบทบาทสมมุติ มุมหนังสือ

การวาดภาพบันทึกนิทาน หมายถึง การทำกิจกรรมที่让孩子ได้ถ่ายทอดเรื่องราวหรือ สิ่งที่ได้ฟัง ในรูปแบบของภาพวาด มีการเล่าเรื่องราวให้ครูฟังและครูจะเขียนสิ่งที่เด็กบอกลงในผลงานของเด็ก

เกมการศึกษา หมายถึง การทำกิจกรรมเพื่อช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านของเด็กอนุบาลผ่านการเล่น เป็นกิจกรรมที่ทำเป็นกลุ่มย่อย หรือคนเดียวก็ได้ โดยมี 5 ลักษณะ ได้แก่ ภาพต่อ ลอตโต้ การจับคู่สิ่งเหมือนกัน การเรียงลำดับ การจับคู่คำกับภาพ

คู่มือการใช้หนังสือชุดการอ่าน หมายถึง เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการนำหนังสือชุดการอ่านไปใช้ในการสอน ซึ่งรายละเอียดของคู่มือการใช้หนังสือชุดการอ่าน ประกอบด้วย ลักษณะสำคัญของหนังสือชุดการอ่าน วัตถุประสงค์ของหนังสือชุดการอ่าน องค์ประกอบของหนังสือชุดการอ่าน การสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน และการวัดประเมินผล

ความสามารถในการอ่าน หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน และการอ่านแบบจำรูปคำ

ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบความสามารถในการอ่าน ในการระบุ ชื่อ รูป เสียง ของตัวอักษรและคำศัพท์ การบอกรูปร่างและทิศทางของตัวอักษร และคำศัพท์ที่คุ้นตา

การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบความสามารถในการอ่าน ในการออกเสียงคำหรือประโยคต่าง ๆ ได้ถูกต้อง โดยใช้ภาพเป็นเครื่องชี้แนะในการอ่านและตรวจสอบความหมายของคำศัพท์

การอ่านแบบจำรูปคำ หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบความสามารถในการอ่าน ในการออกเสียงคำทั้งคำ หรือ พยางค์ได้ โดยใช้วิธีการจดจำรูปร่างภายนอกของคำศัพท์

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เอกสาร ตำรา งานวิจัย ทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านสำหรับเด็กวัยอนุบาล รวมทั้งดูงานการสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้หนังสือชุดการอ่านที่โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา และทำการวิเคราะห์ลักษณะหนังสือชุดการอ่านจากต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำารจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน

2. พัฒนาขั้นตอนการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน

3. สร้างกิจกรรมการอ่านที่ใช้ในงานวิจัย ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม สำหรับกลุ่มทดลองใช้การสอนอ่านโดยใช้หนังสือชุดการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล

5. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กอนุบาล 2 ที่มีอายุ 5-6 ปี ของ โรงเรียนโสมสิตสโมสร์ และตัวอย่างประชากร คือ เด็กอนุบาล 2 ที่มีอายุ 5-6 ปี ของ โรงเรียนโสมสิตสโมสร์ ปีการศึกษา 2547 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 27 คน รวมทั้งสิ้น 54 คน

6. เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านไปให้ตัวอย่างประชากรทำการก่อนการทดลอง (Pre-test) เป็นรายบุคคล เพื่อวัดความสามารถในการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นดำเนินการทดลอง เป็นเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 60 นาที ตั้งแต่เวลา 9.00-10.00น. โดยกลุ่มทดลองใช้การสอนอ่านโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน ส่วนกลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ หลังจากดำเนินการทดลอง ครบ 10 สัปดาห์ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านไปให้ตัวอย่างประชากรทำหลังการทดลอง (Post-test) เป็นรายบุคคล

7.วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 11.0 for Windows (Statistical Package for the Social Science for windows) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .01 แล้วเสนอผลการวิเคราะห์เป็นความเรียงประกอบตาราง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้คู่มือการใช้หนังสือชุดการอ่าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กวัยอนุบาลต่อไป
2. ได้หนังสือชุดการอ่าน ในการใช้จัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านให้กับเด็กวัยอนุบาล
3. ได้แนวการสอนที่เป็นทางเลือกสำหรับส่งเสริมความสามารถในการอ่านขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กวัยอนุบาล อันเป็นทักษะที่สำคัญต่อการเรียนรู้ขั้นต่อไป
4. ได้แนวทางที่เป็นประโยชน์สำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการนำผลการวิจัยไปวิเคราะห์และปรับปรุงกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านในระดับชั้นอื่นต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษารวบรวมเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาวิจัย ผลการใช้หนังสือชุดการอ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1. พัฒนาการทางภาษาของเด็กวัยอนุบาล
2. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
 - 2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา
 - 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็ก
 - 2.3 หลักการสอนภาษาสำหรับเด็กอนุบาล
3. การสอนอ่านสำหรับเด็กวัยอนุบาล
 - 3.1 ความหมายและความสำคัญของการอ่าน
 - 3.1.1 ความหมายของการอ่าน
 - 3.1.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 3.2 องค์ประกอบในการอ่านของเด็ก
 - 3.3 ทฤษฎีทางการอ่าน
 - 3.4 พัฒนาการทางการอ่าน
 - 3.5 การแบ่งระดับความสามารถทางการอ่าน
 - 3.6 ลักษณะของกระบวนการอ่าน
 - 3.7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการอ่าน
 - 3.8 แนวคิดในการสอนอ่าน
 - 3.9 การจัดสภาพแวดล้อมในการสอนอ่าน
 - 3.10 การวัดและประเมินผล

4. การสร้างหนังสือชุดการอ่าน

- 4.1 ความหมายของหนังสือชุดการอ่าน
- 4.2 หลักการและความเชื่อเกี่ยวกับการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน
- 4.3 วิธีการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน
- 4.4 หลักการสร้างหนังสือสำหรับเด็กวัยอนุบาล



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. พัฒนาการทางภาษาของเด็กวัยอนุบาล

Logan and Logan (1974 อ้างถึงใน เสาวลักษณ์ สมวงษ์, 2545) ได้จัดแบ่ง พัฒนาการทางภาษาออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

1) ระยะเวลาปะปะ (Random Stage หรือ Prelinguistic Stage) อยู่ในช่วงแรกเกิดถึง 6 เดือน ระยะเวลานี้เป็นระยะที่เด็กจะเปล่งเสียงดัง ๆ ที่ยังไม่มี ความหมาย การเปล่งเสียงของเด็กก็เพื่อ บอกความต้องการ และเมื่อได้รับการตอบสนองก็จะรู้สึกพอใจ เช่น เด็กจะร้องเมื่อถูกปลอญให้ อยู่คนเดียว รู้สึกหิว เปียกชื้น หรือเป็นสุขจึงได้ส่งเสียงออกมา เมื่อเด็กอายุได้ 6 เดือน จะเริ่มออก เสียง อ้อแอ้ และเริ่มเปล่งเสียงต่าง ๆ ซึ่งไม่มีผู้ใดเข้าใจหรือแยกแยะได้นอกจากนักภาษาศาสตร์ ในช่วงนี้จะเป็นช่วงของการสนับสนุนให้เด็กได้พัฒนาการพูด เด็กที่มีสุขภาพดีทั้งกายและใจจะมี โอกาสพัฒนาทางภาษาได้ดีกว่าเด็กที่ไม่สบาย เจ็บป่วย ร้องไห้โยเย

2) ระยะเวลาแยกแยะ (Jargon Stage) อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 6 เดือนถึง 1 ปี หลังจาก 6 เดือนขึ้นไป เด็กจะเริ่มเข้าสู่ระยะที่ 2 เด็กจะสามารถแยกแยะเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยิน และรู้สึกพอใจที่ ได้ส่งเสียง ถ้าเสียงใดที่เขาเปล่งออกมาได้รับการตอบสนองในทางบวกเขาก็จะเปล่งเสียงนั้น ซ้ำ ๆ อีก ในบางครั้งเด็กจะเลียนเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ที่มีคนพูดคุยกับเขา

3) ระยะเวลาเลียนแบบ (Imitation stage) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 1-2 ปี ในระยะนี้เด็ก จะเริ่มเลียนแบบเสียงต่าง ๆ ที่เขาได้ยิน เช่น เสียงของพ่อ แม่ ผู้ใหญ่ใกล้ขีด เสียงที่เปล่งออกมา อย่างไม่มีความหมายจะค่อย ๆ หายไป เด็กจะเริ่มรับฟังเสียงที่ได้รับการตอบสนอง นับว่า พัฒนาการทางภาษาจะเริ่มต้นอย่างแท้จริงที่ระยะนี้

4) ระยะเวลาขยาย (The stage of expansion) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 2-4 ปี ในระยะนี้ เด็กจะหัดพูดโดยเริ่มจากการหัดเรียกชื่อคน สัตว์ และสิ่งของที่อยู่ใกล้ตัว เริ่มเข้าใจถึงการ ใช้ สัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย ซึ่งเป็นการสื่อความหมายในโลกของผู้ใหญ่ การพูดของเด็กใน ระยะแรก ๆ จะเป็นการออกเสียงคำนามต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง นก แมว หมา และคำคุณศัพท์ต่าง ๆ ที่เห็น รู้สึกและได้ยิน โดยมีรายละเอียดตามวัยต่าง ๆ ดังนี้

อายุ 2 ขวบ เด็กจะเริ่มพูดเป็นคำโดยจะสามารถใช้คำนามได้ 20%

อายุ 3 ขวบ เด็กจะเริ่มพูดเป็นประโยค

อายุ 4 ขวบ เด็กจะเริ่มใช้คำศัพท์ต่าง ๆ รู้จักการใช้คำเต็มหน้าและลง

ท้ายอย่างผู้ใหญ่

5) ระยะโครงสร้าง (Structure stage) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 4-5 ปี ระยะนี้เด็กจะเริ่มพัฒนาความสามารถในการรับรู้และการสังเกต เริ่มเล่นสนุกกับคำ รู้จักคิดคำและประโยคของตนเอง โดยอาศัยการผูกจากคำ วลี และประโยคที่ได้ยินคนอื่น ๆ พูด เด็กเริ่มคิดกฎเกณฑ์ในการประสมคำและหาความหมายของคำและวลี โดยจะเริ่มรู้สึกสนุกกับการเปล่งเสียง ในลักษณะของการเล่นเกมกับเพื่อน ๆ หรือสมาชิกในครอบครัว

6) ระยะตอบสนอง (Responding Stage) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 5-6 ปี ระยะนี้ความสามารถในการคิดและพัฒนาทางภาษาของเด็กจะสูงขึ้น โดยเริ่มพัฒนาภาษาไปสู่ภาษาที่เป็นแบบแผนเพิ่มมากขึ้น และใช้ภาษาเหล่านั้นกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว การพัฒนาทางภาษาของเด็กในวัยนี้จะเริ่มต้นเมื่อเข้าเรียนในชั้นอนุบาล โดยเด็กจะเริ่มใช้ไวยากรณ์อย่างง่าย ๆ รู้จักใช้คำที่เกี่ยวข้องกับบ้านและโรงเรียน ภาษาที่เด็กใช้ในการสื่อความหมายในระยะนี้จะเกิดจากสิ่งที่เด็กมองเห็นและรับรู้

7) ระยะสร้างสรรค์ (Creative Stage) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 6 ปีขึ้นไป ในระยะนี้ได้แก่ระยะที่เด็กเริ่มเข้าโรงเรียน เด็กจะเล่นสนุกกับคำ และหาวิธีสื่อความหมายด้วยตัวเลข เด็กในระยะนี้จะพัฒนาความคิดด้านการวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และทักษะในการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำ สำนวน การเปรียบเทียบและภาษาพูดที่เป็นนามธรรมมากขึ้น เด็กจะรู้สึกสนุกกับการแสดงความคิดเห็นโดยการพูดและการเขียน

Nessel (1989 อ้างถึงใน กนกกร บุษยະกนิษฐ, 2539) ได้อ้างถึงผลงานวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กว่าประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้น 1) (Pre-language) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 1-10 เดือน เด็กจะมีความสามารถในการจำแนกเสียงต่าง ๆ แต่ยังไม่มีความสามารถควบคุมการออกเสียง เด็กจะทำเสียงอ้อแอ้หรือเสียงที่แสดงอารมณ์ต่างๆ และพัฒนาการออกเสียงขึ้นเรื่อย ๆ จนใกล้เคียงกับเสียงในภาษาจริง ๆ มากขึ้นตามลำดับซึ่งเรียกว่า เป็นคำพูดเทียม (Pseudoword) การที่พ่อแม่ตั้งใจฟังและพูดตอบจะยิ่งทำให้เด็กเพิ่มความสามารถในการสื่อสารมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 2) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 10-18 เดือน เด็กจะควบคุมการออกเสียงคำที่จำได้ สามารถเรียนรู้คำศัพท์ในการสื่อสารถึง 50 คำ ซึ่งเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับคน สัตว์ สิ่งของหรือเรื่องราวในสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว การที่เด็กออกเสียงคำหนึ่งคำหรือสองคำ อาจมีความหมายรวมถึงประโยคหรือวลีทั้งหมด ซึ่งการพูดชนิดนี้เรียกว่า Holophrastic Speech

ขั้นที่ 3) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 18-24 เดือน การพูดในขั้นนี้จะเป็นการออกเสียงคำสองคำและวลีสั้น ๆ คล้าย ๆ กับการโทรเลข ซึ่งเรียกว่า Telegraphic Speech คือ มีเฉพาะคำสำคัญสำหรับการสื่อความหมาย เด็กเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้นถึง 300 คำ รวมทั้งคำกริยาและคำปฏิเสธ เด็กจะสนุกสนานกับการพูดคนเดียวในขณะที่ทดลองพูดคำและใช้โครงสร้างของประโยคในหลาย ๆ รูปแบบ

ขั้นที่ 4) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 24-30 เดือน เด็กเรียนรู้คำศัพท์เพิ่มขึ้นถึง 450 คำ วลีจะยาวขึ้น พูดประโยคเดียวสั้น ๆ ซึ่งมีคำคุณศัพท์รวมอยู่ในประโยค

ขั้นที่ 5) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 30-36 เดือน เด็กเรียนรู้คำศัพท์เพิ่มมากขึ้นถึง 1,000 คำ ประโยคที่ใช้เริ่มซับซ้อนขึ้น เด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาจะแสดงให้เห็นถึงความเจริญงอกงามทางด้านจำนวนคำศัพท์และรูปแบบของประโยคอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 6) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 36-54 เดือน เด็กสามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับครอบครัวและผู้คนรอบข้าง จำนวนคำศัพท์ที่เด็กมีประมาณ 2,000 คำ เด็กใช้โครงสร้างของประโยคหลายรูปแบบ เด็กจะพัฒนาพื้นฐานการสื่อสารด้วยวาจาอย่างมั่นคงและเริ่มต้นเรียนรู้ภาษาเขียน

จากขั้นตอนดังกล่าวถ้าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการอบรมเลี้ยงดูเด็กสามารถส่งเสริมให้เด็กมีทักษะในการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ เด็กก็จะมีเครื่องมือที่จะใช้ในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม อันอาจส่งเสริมให้เด็กกลายเป็นนักเขียน นักเล่านิทาน หรือนักวิจารณ์วรรณคดีที่มีคุณภาพได้ในอนาคต

ทิสนา แวมมณีและคณะ (2536) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาว่า ภาษามีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก พัฒนาการด้านภาษาของมนุษย์เริ่มจากภาษาพูดไปสู่ภาษาเขียน ดังนั้นในการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยจึงเน้นที่ภาษาพูด และการใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะ ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของเด็กต่อไป พัฒนาการทางภาษาประกอบด้วย การเรียนรู้เกี่ยวกับความหมายใหม่ ๆ ความเข้าใจประโยคต่าง ๆ ที่ซับซ้อน ความสามารถในการสร้างประโยคที่ซับซ้อน การขยายความสิ่งที่พูดเพื่อสื่อสารให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำลังพูด และการใช้ภาษาเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ นอกจากนี้พัฒนาการทางภาษายังอาจหมายถึง พัฒนาการด้านการฟัง การอ่าน และการเขียน ตลอดจนความเข้าใจคำต่าง ๆ ที่เขียนและกระบวนการเขียน

จันทมาศ ชื่นบุญ และคณะ (2535) พบว่า เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้ภาษารวดเร็วกว่าในอดีต ทั้งนี้เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และการขยายตัวทางการสื่อสาร ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน อันเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญในการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ

นภเนตร ธรรมบวร (2540) กล่าวถึงลักษณะพัฒนาการทางภาษาว่า พัฒนาการทางภาษาของเด็กมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการนำเด็กสู่โลกใหม่ต่อไป ภาษาจึงถือได้ว่าเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งสำหรับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ความคิดต่าง ๆ จะถ่ายทอดสู่กันได้ก็โดยผ่านภาษา ซึ่งพัฒนาการของเด็กวัยแรกเกิด-6 ปี นั้นมีลักษณะดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พัฒนาการทางภาษาของเด็กตั้งแต่แรกเกิด-6ปี

อายุ	พัฒนาการทางภาษา
แรกเกิด	- ปกติจะไม่ออกเสียง จะทำเสียงเมื่อร้องไห้ สะอึก จาม เรอ
5-6 สัปดาห์	- เริ่มทำเสียง เล่น เสียง โดยเฉพาะถ้ามีคนมาเล่น หยอกล้อ
3 เดือน	- ชอบเล่นเสียงและจะทำเสียงตอบผู้อื่น หยุดฟังขณะที่ทำเสียงพูดด้วย
6 เดือน	- หัวเราะและส่งเสียงถ้ามีคนเล่นด้วย ถ้าไม่พอใจจะร้องกรี๊ดกร๊าด ชอบเล่นเสียง และ ออกเสียง เช่น " เกอ " " เดอ "
9 เดือน	- เลียนเสียงผู้ใหญ่ ชอบออกเสียงเป็นคำซ้ำๆ กันบ่อย ๆ เช่น "หม่า หม่า " "ตา ตา"
1 ปี	- เริ่มเข้าใจความหมายของคำเช่น "ส่งให้แม่" และออกเสียงคำที่มีความหมายได้ 1-2 คำ เช่น "แม่" " บ้าย บาย " พูดได้ประมาณ 6-20 คำ
2 ปี	- พูดได้ ประมาณ 50 คำและบางที่พูดประโยคสั้น ๆ เริ่มใช้คำแทนตนเอง - เริ่มตั้งคำถามและเข้าใจที่ผู้อื่นพูดด้วย - สนใจหนังสือเกี่ยวกับสัตว์และนิทานต่าง ๆ - พูดจามีเหตุผล

ตารางที่ 1 (ต่อ) พัฒนาการทางภาษาของเด็กตั้งแต่แรกเกิด-6ปี

อายุ	พัฒนาการทางภาษา
2 ปี (ต่อ)	- รู้จักใช้สรรพนามแทนชื่อตัวเอง เช่น ผม หนู
3 ปี-3 ปี 6 เดือน	- รู้จักคำศัพท์มากขึ้น - นับเลขได้ - ช่างพูด - บอกได้ว่าต้องการอะไร - เริ่มถามว่าอะไร อย่างไร ทำไม เมื่อไหร่ - รู้จักทิศทาง บน ล่าง - เรียกชื่อสิ่งที่คุ้นเคย
3 ปี 6 เดือน – 4 ปี	- พูดมากขึ้นและมีคำศัพท์ใหม่ ๆ - พูดติดอ่างชั่วคราวระยะหนึ่ง - พูดประโยคยาว ๆ ได้มากขึ้น - รู้จักเรียงวางประโยคได้ถูกต้อง - เข้าใจคำว่า "ข้างบน" "ข้างล่าง" - รู้จักใช้คำปฏิเสธ เช่น ไม่ไป - มักใช้คำว่า "สมมุติว่า..." - ฟังนิทานได้ประมาณ 20 นาที
4-5 ปี	- จำคำศัพท์ได้ประมาณ 1,550-1,900 คำ - บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้ - รู้จักเพศของตนเอง - ชอบแต่งประโยคโดยใช้คำต่าง ๆ - ชอบใช้คำถาม ทำไม เมื่อไหร่ อย่างไร และสนใจความหมายของคำต่าง ๆ - พูดได้คล่องและถูกหลักไวยากรณ์ แต่ยังออกเสียงพยัญชนะบางตัวไม่ชัดเจน เช่น ส ว ฟ - สนใจคำใหม่ ๆ และพยายามค้นหาความหมายของคำนั้น

นอกจากลำดับขั้นตอนพัฒนาการทางภาษาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาอีกหลายท่านได้ทำการศึกษาค้นคว้า และประมวลสรุปเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาไว้ดังนี้ (ศรียา – ประภัสสร นิยมธรรม ,2541)

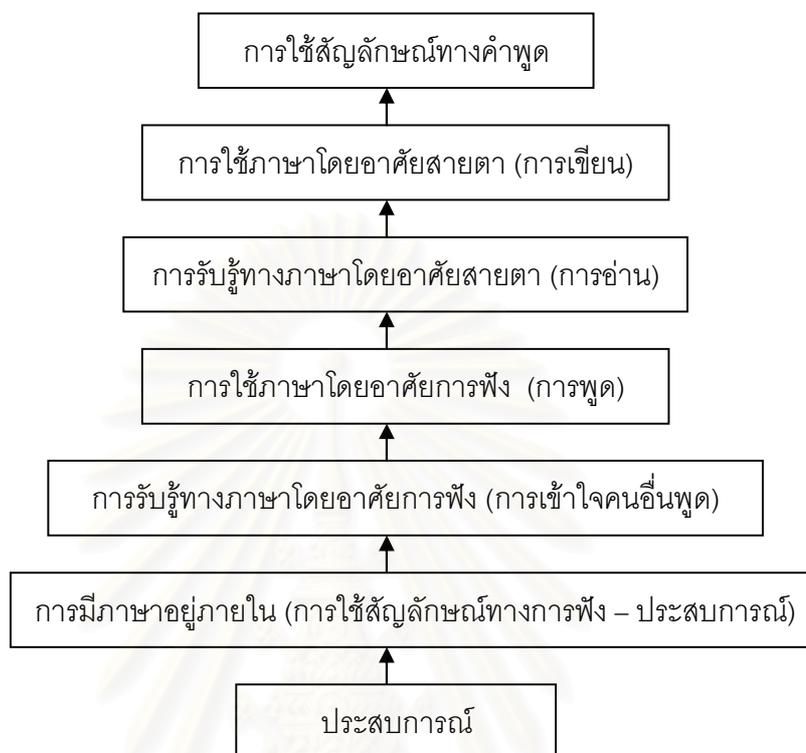
ก้าวแรกของการเรียนรู้ของคนอาศัยการฟัง หรือการได้ยิน คนไม่ได้เรียนรู้เข้าใจคนอื่นโดยการอ่าน หรือเขียน หากแต่เข้าใจจากการพูด ดังจะเห็นได้จากมนุษย์สมัยโบราณสามารถเข้าใจกัน ด้วยการพูดก่อนที่จะสามารถอ่านเขียนได้ โดยในขั้นแรกเด็กจะเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีความหมายต่อเขา เริ่มจากการมีความคิดทางภาษาอยู่ภายใน แล้วจึงพัฒนาเป็นการคิดคำอาศัยการลองผิดลองถูกจากการเล่นเสียง แล้วจัดจำพวกเสียงที่มีความหมายได้ สามารถพูดกับตัวเองได้ ซึ่งระยะนี้ต้องอาศัยเวลาประมาณ 6-9 เดือน เด็กจึงมีภาษาของตัวเองอยู่ภายในใจก่อนที่จะเข้าใจคำพูด

หลังจากที่เด็กมีภาษาอยู่ในใจแล้ว ก็จะเริ่มเข้าใจภาษาโดยโยงความสัมพันธ์ความหมายของคำ ตามเชื้อชาติและวัฒนธรรมของภาษาแม่ที่ใช้กันอยู่ ครั้งแรกจะเข้าใจคำง่าย ๆ ในสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว เช่น การรับประทาน การเคลื่อนไหว หรือการลอกเลียนแบบบุคคลใกล้ชิด กระบวนการเหล่านี้เด็กต้องอาศัยการฟังเป็นสำคัญในการช่วยให้เกิดความเข้าใจหรือการรับรู้ทางภาษา หลังจากมีการรับรู้ทางภาษาจนสามารถเข้าใจคำพูดได้แล้ว เด็กก็จะเริ่มเป็นฝ่ายที่จะแสดงออกด้วยการใช้คำพูดบ้าง การพูดของเด็กในขั้นแรกเป็นไปในทำนองเดียวกับการรับรู้ คือ พูดคำง่าย ๆ พูดในสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น การเรียกชื่อสัตว์ สิ่งของ การเริ่มใช้คำนี้เป็นรากฐานสำคัญของการใช้ภาษาพูดในขั้นต่อไป ขณะเดียวกันการได้ยินเสียงที่ตนเองพูดสะท้อนกลับมาก็มีบทบาทสำคัญในการช่วยให้เด็กรับรู้และคิดถึงสิ่งที่ตนพูดไปด้วย

ในขอบแรกในชีวิต พัฒนาการทางภาษาจึงอยู่ในรูปของการรับรู้ และเมื่อย่างเข้าปีที่สอง การแสดงออกทางภาษาโดยการพูดจึงมีบทบาทปรากฏชัดขึ้น อย่างน้อยเมื่อเด็กอายุ 5 ขวบไปแล้ว ก็จะ สามารถอ่านเขียนได้ตามลำดับ ดังแผนภูมิแสดงพัฒนาการทางภาษาของมนุษย์ต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 1 พัฒนาการทางภาษาของมนุษย์



จากลักษณะพัฒนาการทางภาษาที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า เด็กนั้นจำเป็นที่จะต้อง
 มีปฏิสัมพันธ์ทางภาษากับผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ มีโอกาสใช้ภาษาตามวัยของตนในการแสดง
 ความรู้สึกและความต้องการ ควรมีโอกาสฟังเสียงต่าง ๆ ที่หลากหลาย ควรได้รับการตอบสนอง
 ทางบวกเมื่อแสดงความสนใจที่จะใช้ภาษา ควรได้รับการฝึกฝนให้ใช้ภาษาอย่างเหมาะสม และที่
 สำคัญเด็กควรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการอ่านและการเขียน เพื่อพัฒนานิสัยรักการอ่านและ
 การเขียนตามระดับความสามารถของตน

2. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล

2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา

การช่วยเหลือให้เด็กอนุบาลมีทักษะทางภาษาที่เหมาะสมนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กอนุบาล แนวทางในการส่งเสริมทักษะทางภาษาจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น หากแนวทางนั้นมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีหรือเหตุผล สำหรับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษานั้น บุชบง ตันติวงศ์ (2536) ได้กล่าวถึงทฤษฎีว่าด้วยธรรมชาติของภาษา และทฤษฎีว่าด้วยธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาในบริบทภาษา ไว้ดังนี้

1) ทฤษฎีว่าด้วยระบบทางภาษา ประกอบด้วย 3 ระบบ คือ ระบบความหมาย ระบบไวยากรณ์ และระบบเสียง ความหมายถือเป็นหัวใจของภาษา ส่วนไวยากรณ์และเสียงเป็นส่วนประกอบ สถานการณ์เป็นตัวกำหนดคำซึ่งกำหนดความหมายในการสื่อสารอีกทีหนึ่ง เด็กจะไม่พยายามอ่านและเขียนสะกดคำไปทีละตัว แต่เขาจะคิดหาคำที่สื่อความหมายได้เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์นั้น

2) ทฤษฎีว่าด้วยภาษา ความคิดและสัญลักษณ์สื่อสาร ทฤษฎีนี้เชื่อว่าภาษาเป็นสัญลักษณ์สื่อสารที่ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดทุกอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อความหมายจึงจำเป็นต้องใช้สัญลักษณ์ เพื่อสื่อความหมายและถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ หลากรูปแบบ เช่น ใช้ตัวเลขเพื่อสื่อความคิดเกี่ยวกับจำนวน ใช้ดนตรีเพื่อสื่ออารมณ์และความรู้สึกด้วยเสียง ใช้การแสดงท่าทางสำหรับถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับการกระทำ ใช้ภาพเพื่อถ่ายทอดจินตนาการด้วยเส้นและสี ด้วยเหตุนี้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอนภาษาตามแนวความเชื่อของทฤษฎีนี้ จึงรวมเอาศิลปะ ดนตรี และละคร เป็นส่วนสำคัญของการเรียนการสอน ถ้าเด็กไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวจากภาษาได้ครบถ้วน เขาก็จะสามารถคาดคะเนเรื่องราวจากท่าทาง ภาพประกอบ หรือดนตรี ที่เข้ากับเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง

3) ทฤษฎีว่าด้วยการพัฒนาการตามธรรมชาติของการรู้หนังสือ ทฤษฎีนี้เชื่อว่าทุกคนสะสมประสบการณ์ทางภาษาไว้เป็นข้อมูลสำหรับใช้ต่อไป ความก้าวหน้าในการใช้ภาษาไม่ว่าในด้านใดต้องอาศัยองค์ประกอบทางภาษาหลายด้าน เช่น ความก้าวหน้าในการอ่านเกิดจากการได้ฟังคำสั่ง และฟังนิทาน การได้พูดคุยกับเพื่อน และการได้พยายามเขียนถ่ายทอดประสบการณ์ เนื่องจากการอ่านเขียนเป็นกิจกรรมที่ต้องสื่อความหมายกับผู้อื่น การพูดคุยกับเพื่อนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและเขียนจะช่วยให้เด็กเห็นการคาดคะเนลักษณะต่าง ๆ ตามความคิดของผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้

เข้าใจความหมายของเรื่องมากขึ้น การคาดคะเนซึ่งเป็นประสบการณ์จากการอ่านนั้น จะช่วยในการสื่อความหมายเมื่อเด็กเขียน การสื่อความหมายเป็นประสบการณ์จากการเขียนที่ช่วยในการคาดคะเนเมื่อเด็กอ่าน ซึ่งการอ่านและเขียนเป็นระบบที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็ก

แนวคิดในการอธิบายการเรียนรู้ของภาษามนุษย์นั้นได้มีนักภาษาศาสตร์พยายามอธิบายถึงวิธีการเรียนรู้ภาษาของเด็กในลักษณะที่แตกต่างกันไปตามความเชื่อของแต่ละกลุ่ม โดยสามารถสรุปได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้ (มีชัย เอี่ยมจินดา , 2541)

1) แนวความคิดกลุ่ม Behaviorist Hypothesis

กลุ่มนี้ได้อธิบายว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากประสบการณ์ และการสังเกต การเรียนรู้ภาษาก็เช่นเดียวกัน มนุษย์เรียนรู้ภาษาเพราะได้รับข้อมูลจากคนรอบข้าง รวมทั้งมีประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาจากสังคมนั้น ๆ สมมุติฐานของกลุ่มนี้ เชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาเป็นกระบวนการเชื่อมโยง (Chains of associations) ประสบการณ์ในการเรียนรู้ภาษาของแต่ละคน เกิดจากการตอบสนองของทางบวกที่ต่างกัน ระยะแรกเด็กจะสามารถผลิตเสียงต่าง ๆ ได้มากมาย แต่การที่พ่อแม่และคนรอบข้างชมเชยเด็กเมื่อออกเสียงที่มีอยู่ในภาษาที่ตนพูด ทำให้เกิดการสร้างเงื่อนไขให้เด็กเลือก และเรียนรู้ที่จะออกเสียงเฉพาะเสียงที่มีอยู่ในภาษาแม่เท่านั้น ในด้านของการเรียนรู้คำศัพท์ กลุ่มนี้เชื่อว่าเด็กเรียนรู้คำศัพท์จากการเลียนแบบคำพูดของผู้ใหญ่ โดยผู้ใหญ่จะคอยแก้และเป็นต้นแบบให้พูดตาม จนในที่สุดเด็กก็จะสามารถพัฒนาการเรียนรู้ภาษานั้น ๆ ได้

2) แนวความคิดกลุ่ม Innateness Hypothesis

กลุ่มนี้มีความเชื่อตรงกันข้ามกับกลุ่ม Behaviorist โดยได้อธิบายว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอยู่แล้ว เช่นเดียวกับความสามารถในการนั่ง การยืน การเดิน ความสามารถทางภาษาของมนุษย์นั้นเป็นกระบวนการภายในที่มีอยู่ในสมองของมนุษย์ ตั้งแต่เกิด หรือที่เรียกว่า กลไกการเรียนรู้ภาษา (Language Acquisition Device) ซึ่งกลไกนี้จะช่วยทำให้เด็กพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้องค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญในการเรียนภาษา อันเป็นลักษณะสากล

3) แนวความคิดกลุ่ม Cognitivism

แนวความคิดของกลุ่มนี้พัฒนามาจากกลุ่ม Innateness กล่าวคือ มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์เกิดจากกลไกภายในสมอง แต่ในขณะเดียวกันก็ยังให้ความสำคัญ

กับกลไกภายนอกที่เป็นตัวกระตุ้น หรือเป็นสิ่งที่ทำให้กระบวนการภายในสมองทำงาน จัดระบบ ประมวลผล เพื่อสร้างกฎเกณฑ์ทางภาษา โดยในการเรียนรู้ภาษาของเด็กนั้น จะมีการประมวล ข้อมูลภายนอกที่เกิดจากการสังเกต การได้ยิน การได้ฟังจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก จากนั้นสมองก็ จะประมวลข้อมูลที่ได้รับโดยใช้กลไกภายใน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ความรู้ทางภาษาที่เด็กได้รับเกิด จากปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลไกภายนอกกับกลไกภายในในร่างกาย

4) แนวความคิดกลุ่ม Function Perspective

Haliday (1975) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็กว่า เด็ก เรียนรู้ภาษาเพื่อตอบสนองการใช้งาน (functions) ในชีวิตประจำวัน โดย Haliday ได้อธิบายถึง จุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ภาษาของเด็กว่า เด็กเรียนรู้ภาษาเพราะมีจุดมุ่งหมาย 6 ประการ คือ

(1) เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร (Instrumental Function) เพื่อตอบสนอง ความต้องการด้านต่าง ๆ ของตนเอง รวมทั้งเป็นเครื่องมือ ในการแสดงความเห็นหรือตอบสนอง ผู้อื่น

(2) เป็นเครื่องมือในการแสดงความรู้สึกส่วนตัว (Personal function) เพื่อแสดงความรู้สึกที่ตนเองมีต่อผู้อื่นในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งความรู้สึกที่ตนเองมีต่อสิ่งแวดล้อม

(3) เป็นเครื่องมือในการปฏิสัมพันธ์ (Interaction function) เพื่อใช้ ปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง เช่น พ่อ แม่ หรือ บุคคลที่อยู่แวดล้อม

(4) เป็นเครื่องมือในการสั่งการ (Regulatory function) เพื่อใช้ควบคุม พฤติกรรมตนเองและผู้อื่น

(5) เป็นเครื่องมือในการสะท้อนจินตนาการ (Heuristic function) เพื่อ แสดงความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการสร้างสรรค์จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว

(6) เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ (Heuristic function) เนื่องจาก เด็กต้องการสำรวจ และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเอง จึงต้องการภาษาเป็นเครื่องมือที่ช่วยใน การเรียนรู้

นอกจากนี้ Thornton (1986) ยังได้อธิบายว่ามนุษย์แตกต่างจากสัตว์อื่น ๆ ตรงที่มนุษย์มี สมองไว้เรียนภาษา กระบวนการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์พัฒนาไปตามสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก เด็ก จะเรียนภาษาใดภาษาหนึ่งจากคนรอบข้าง ซึ่งความสามารถในการพัฒนาภาษาของเด็กโดยทั่วไป จะสมบูรณ์เมื่ออายุ 5 ขวบ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แนวคิดในการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์มีอยู่หลายแนวความคิด ซึ่งแต่ละแนวความคิดมีมุมมองที่ต่างกันออกไปตามความเชื่อของนักทฤษฎีแต่ละกลุ่ม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาษาของเด็กจะต้องอาศัยทั้ง 4 แนวคิดประกอบกัน เพราะในการเรียนรู้ภาษาของเด็กต้องอาศัยทั้ง การเลียนแบบ วุฒิภาวะทางสติปัญญา การเสริมแรง และการมีปฏิสัมพันธ์จากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด เพื่อที่เด็กจะสามารถนำความรู้ทางภาษานั้น ๆ มาใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.3 หลักการสอนภาษาสำหรับเด็กอนุบาล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) ได้กล่าวถึงสาระการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กวัยอนุบาล ว่ามีดังนี้

- 1) การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด เช่น การให้เด็กพูดแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ
- 2) การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง เช่น การให้เด็กเล่น หรือ ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
- 3) การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เช่น ให้เด็กอธิบายสิ่งต่างๆที่ตนสนใจหรือสิ่งที่คิด
- 4) การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน
- 5) การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก เช่น การเขียนภาพ การเขียนขีดเขียน การเขียนคล้ายตัวอักษร การเขียนเหมือนสัญลักษณ์ การเขียนชื่อตนเอง
- 6) การอ่านในหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก เช่น การอ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน หรือ เรื่องราวที่สนใจ

Allen และ Piersma (1995) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนการสอนภาษาไว้ดังนี้

- 1) การเรียนรู้ภาษาเป็นกระบวนการเรียนแบบองค์รวม การเรียนการสอนควรเน้นความหมายและกระบวนการสื่อสาร โดยเด็กควรได้รับการฝึกและขยายความรู้ เกี่ยวกับการฟัง พูด อ่าน เขียน ในสถานการณ์ที่เหมาะสม
- 2) การเรียนรู้ด้วยตนเอง เด็กเป็นผู้สร้างความรู้เกี่ยวกับภาษาและหนังสือด้วยตนเอง ซึ่งเริ่มด้วยการพัฒนาภาษาพูดจากการทดลองในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน และเด็กจะสร้างความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ภาษาในขณะที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบตัว

3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เด็กพัฒนาการรู้หนังสือจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์
 ดังนั้นโรงเรียนจึงควรจัดสถานการณ์ทางสังคมให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในบริบทที่เป็นจริงและ
 โดยองค์รวม

4) ความแตกต่างระหว่างบุคคล เด็กแต่ละคน มีภูมิหลัง ความสนใจ และอัตรา
 การพัฒนาที่ต่างกัน ครูจึงควรตระหนักถึงความแตกต่างของเด็กในการจัดการเรียนการสอน

5) การเรียนรู้จากประสบการณ์ การเรียนรู้ภาษาจะเกิดขึ้น เมื่อเด็กได้รับ
 ประสบการณ์และกิจกรรมที่เป็นจริง เด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากกิจกรรมที่ตนมีส่วนร่วม เพราะเด็กจะ
 มองเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ น่าสนใจ และสนุก นอกจากนี้การทำกิจกรรมต่าง ๆ ยังช่วยให้เด็ก
 ได้ใช้ประสบการณ์เดิมมาช่วยในการทำความเข้าใจประสบการณ์ใหม่ด้วย

6) การเรียนรู้อย่างเชื่อมโยง ในการสอนควรมีจุดเน้นที่ชัดเจน เพื่อจะเป็นกรอบ
 ช่วย让孩子สามารถเชื่อมโยงความคิดรวบยอดทางภาษากับประสบการณ์ของตนได้

7) การเสริมแรง แรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาเจตคติทางบวกเกี่ยวกับการรู้
 หนังสือ เด็กจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อเด็กต้องการที่จะเรียนและคิดว่าตนเองสามารถเรียนได้

อารี สัณห์วี (2535) กล่าวถึงหลักการสอนภาษาสำหรับเด็กไว้ ดังนี้

1) การสอนภาษาต้องสร้างสิ่งแวดล้อมให้เด็กคุ้นเคยกับตัวหนังสือ ซึมซาบเรื่องราวใน
 หนังสือ โดยครูอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน และสนทนาพูดคุยกับเด็ก ให้เด็กเล่าเรื่องโดยการพูด
 การเขียน การวาด หรือการแสดง

2) การสอนภาษาต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ครูต้องศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล สอนตาม
 ระดับความสามารถที่แตกต่างกัน เด็กเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่ครูในการเตรียมและวางแผนในการสอน

3) การสอนภาษาต้องส่งเสริมให้เด็กสนใจ และรักที่จะเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง ให้เด็ก
 ได้มีโอกาสเล็กรเรื่อง หรือหนังสือที่เด็กสนใจ

4) การสอนภาษาต้องให้เด็กเห็นประโยชน์ของการใช้ภาษาในความมุ่งหมายที่ต่างกัน

5) การสอนภาษาควรให้เด็กมีความมั่นใจกล้าเสี่ยงที่จะพูด อ่าน และเขียนโดยไม่กลัว
 การผิดพลาด

นอกจากนี้ Wardle (1999) ได้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาษา
 สำหรับเด็กไว้ ดังนี้

1) ควรมีช่วงเวลาสำหรับการอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน

2) ควรมีการจัดมุมสำหรับเขียนหนังสือไว้ในห้อง มีอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนที่หลากหลาย เช่น กระดาษ สี ปากกา การ์ดอวยพร แอปพลิเคชัน และ มีตัวอักษรที่เป็นแบบอย่างติดไว้ให้เด็กได้ดู

3) ควรมีการจัดมุมหนังสือสำหรับเด็กในห้องเรียน โดยมีหนังสือที่หลากหลาย เช่น หนังสือสำหรับเด็กให้เด็กฟัง หนังสือภาพ นิยายสำหรับเด็ก หนังสือที่ทำขึ้นเองโดยเด็ก ๆ แผ่นภาพ หรืออาจมีการยืมหนังสือที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนมาจากห้องสมุดให้เด็กได้อ่านเพิ่มเติม

4) ควรมีการส่งเสริมให้เด็กรู้จักการอ่าน และเขียนชื่อของตนเอง ชื่อของเด็กนั้นควรเป็นคำแรกที่เด็กจะต้องเรียนรู้ โดยครูอาจสอดแทรกลงในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ให้เด็กเขียนชื่อของตนเองขณะที่มาถึงโรงเรียน เขียนชื่อลงบนผลงานของตนเอง หรือเขียนชื่อเมื่อเข้าไปเล่นในมุมประสบการณ์ต่าง ๆ

5) ควรมีการสอดแทรกกิจกรรมการเขียนลงในวิชาอื่น ๆ เพื่อให้เด็กมีความคุ้นเคยกับการเขียน โดยครูอาจให้เด็กเขียนวิธีการทำอาหารจากกิจกรรมการทำอาหาร เขียนชื่อผัก หรือผลไม้ที่ตนปลูกจากกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ หรือเขียนคำศัพท์ที่ได้ยินจากการฟังเพลง

6) ควรมีการจัดมุมสำหรับการพัฒนาการฟัง โดยครูควรจัดเตรียมหูฟัง เพลง เครื่องเล่นวิทยุ และแถบบันทึกเสียงต่าง ๆ ไว้ในห้องเรียน

7) ควรมีการส่งเสริมการทำกิจกรรมทางศิลปะ เนื่องจากการวาดรูปเป็นพื้นฐานสำคัญ ที่ช่วยให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมือและการเขียนหนังสือได้

8) ควรจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และเขียน เช่น รายการอาหาร ใบสั่งอาหาร กระดาษสำหรับบันทึก ไว้ในมุมการเล่นสมมุติด้วย

9) ควรจัดกิจกรรมทางการฟังที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการแยกแยะเสียงที่ตนได้ยิน

จากข้างต้นกล่าวโดยสรุปได้ว่า การสอนภาษาสำหรับเด็กอนุบาลนั้น ต้องคำนึงถึงผู้เรียนในด้าน ประสบการณ์ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ การเรียนรู้ภาษาจะเกิดขึ้น เมื่อเด็กได้รับประสบการณ์และกิจกรรมที่เป็นจริง เด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากกิจกรรมที่ตนมีส่วนร่วม เพราะเด็กจะมองเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ น่าสนใจ นอกจากนี้ในการสอนภาษา ควรให้ความสำคัญกับทุกทักษะ โดยเด็กควรได้รับการฝึกและขยายความรู้ เกี่ยวกับการฟัง พูด อ่าน เขียน ในสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม

3. การสอนอ่านสำหรับเด็กวัยอนุบาล

3.1 ความหมายความสำคัญของการอ่าน

3.1.1 ความหมายของการอ่าน

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีผู้ให้ความหมายของการอ่านไว้มากมาย ดังนี้
Dechant (1964) สรุปคำจำกัดความของการอ่านไว้ว่า เป็นปฏิสัมพันธ์ใน
การถอดรหัสความหมายของคำจากผู้เขียนให้เข้าถึงจิตใจของผู้อ่าน

Hildreth (1965) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า เป็นกระบวนการทางสมองที่จะ
แปลสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่มองเห็นให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้

Stauffer (1980) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้หลายความหมายดังต่อไปนี้

- 1) การอ่านคือ กระบวนการอันซับซ้อน
- 2) การอ่านคือ การได้รับข่าวสารจากสิ่งพิมพ์
- 3) การอ่านคือ ความสามารถในการออกเสียงและทำความเข้าใจเรื่องราว
- 4) การอ่านคือ การแปลความหมายของตัวอักษร เครื่องหมายและสัญลักษณ์
ต่าง ๆ
- 5) การอ่านคือ การถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกจากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านโดย
ผ่านสิ่งพิมพ์

Bush and Huebner (1991) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็น
กระบวนการคิด การที่ผู้อ่านออกเสียงหรือตัวอักษรออกมาโดยที่ไม่เข้าใจความหมายของ
สัญลักษณ์หรือตัวอักษรเหล่านั้น ยังไม่ถือว่าเป็นการอ่านที่แท้จริง เพียงแต่เป็นการฝึกฝนทักษะ
หนึ่งในจำนวนหลายทักษะเท่านั้น

Lapp and Flood (1992) ได้ให้คำจำกัดความของการอ่านว่า เป็นกระบวนการที่
ผู้อ่านแปลความ คำ หรือสัญลักษณ์ที่เป็นตัวอักษรให้เข้าใจ

ประพีร์ อุ่นจิตติ (2530) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านคือกระบวนการ
แปลความจากสัญลักษณ์หรือตัวอักษรที่ชี้แทนคำพูด ให้ได้ความหมายอย่างสมบูรณ์
ซึ่งประสบการณ์เดิมของผู้อ่านจะมีส่วนสำคัญในการช่วยทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของ
สัญลักษณ์หรือตัวอักษรที่อ่านแล้วนำเอาความหมายไปใช้ได้ถูกต้อง

พาดณี พิทักษา (2532) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง
กระบวนการซับซ้อนซึ่งสามารถถ่ายทอดความคิดความรู้สึก และจินตนาการของผู้เขียนผ่านการ

แปลความหมายจากตัวอักษร เครื่องหมาย และสัญลักษณ์ต่างๆ โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นพื้นฐานเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องราวที่อ่าน และสามารถนำความเข้าใจที่เกิดขึ้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านใดด้านหนึ่ง

ชัญญา ไครบุตร (2535) กล่าวว่า การอ่านหมายถึง กระบวนการทางสมองในการแปลสัญลักษณ์ ถอดความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน เพื่อให้เข้าใจความคิดของผู้เขียน ซึ่งต้องอาศัยทักษะการวิเคราะห์คำ ถอดความ ตีความ ขยายความ โดยผ่านกระบวนการคิด หัวใจสำคัญของการอ่านคือ การเข้าใจความหมายจากสิ่งที่อ่านและการพิจารณาเลือกความหมายที่ดีที่สุดไปใช้ประโยชน์

ศรียรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2536) กล่าวว่า การอ่านเป็นการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิด และนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์

บันลือ พุกกะวัน (2538) ได้ให้ความหมายของการอ่านเป็น 4 นัย ดังนี้คือ

1) การอ่าน เป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดโดยการผสมเสียง เพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด เป็นการอ่านเพื่อการอ่านออก

2) การอ่าน เป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำ หรือเป็นประโยค ซึ่งเรียกว่า อ่านได้

3) การอ่าน เป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายทอดความคิด ความรู้ จากผู้เขียนถึงผู้อ่าน ซึ่งเรียกว่า อ่านเป็น (เบื้องต้น)

4) การอ่าน เป็นการพัฒนาความคิดโดยผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลายๆ ด้าน เป็นการอ่านที่เรียกว่า อ่านเป็น

จากความหมายที่ได้ศึกษามาทั้งหมดสรุปได้ว่า การอ่านคือ กระบวนการทางสมองอย่างหนึ่ง ที่แปลสัญลักษณ์ต่าง ๆ หรือตัวอักษรออกมาเป็นคำพูด และถ่ายทอด เพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน โดยหัวใจที่สำคัญของการอ่านนั้น คือ การเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน และการพิจารณาเลือกความหมายที่ดีที่สุดไปใช้ประโยชน์ ซึ่งในการอ่านนั้นผู้อ่านจะต้องอาศัยทักษะหลายอย่าง เช่น การผสมผสานตัวอักษร การวิเคราะห์คำ การถอดความ การตีความ และการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับสิ่งที่อ่าน จึงจะทำให้การอ่านและการแปลความหมายมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.1.2 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่มีคุณค่าและเป็นหัวใจสำคัญต่อการแสวงหาความรู้ต่าง ๆ ทำให้ผู้อ่านรอบรู้ ทันโลก ทันทเหตุการณ์ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีการอ่านที่ถูกต้องเป็นสิ่งจำเป็นต่อผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนอ่านอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ผ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี อีกทั้งยังจะช่วยให้เกิดความชำนาญ และมีความรู้กว้างขวาง

ฉวีลักษณ์ บุญยกาญจน์ (2545) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเปรียบเสมือนกุญแจไขหาความรู้ที่มีอยู่มากมายในโลก ถ้าได้นำความรู้เหล่านี้มาใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาให้แก่สังคม บุคคลเหล่านั้นก็เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมนั้น สังคมใดที่มีบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการอ่านอยู่มาก สังคมนั้นก็ย่อมเจริญพัฒนาไปได้เร็ว

วรรณี โสมประยูร (2539) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

- 1) การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองได้รับความรู้และประสบการณ์ตามที่ต้องการ
- 2) ในชีวิตประจำวันโดยทั่วไป คนเราต้องอาศัยการอ่านติดต่อสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นร่วมไปกับทักษะการฟัง การพูด และการเขียน ทั้งในด้านภารกิจส่วนตัวและการประกอบอาชีพการงานต่าง ๆ ในสังคม
- 3) การอ่านช่วยให้บุคคลสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุง และพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจการงานที่ตัวเองกระทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จได้ในที่สุด
- 4) การอ่านสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ช่วยให้มีมั่นคงปลอดภัย ช่วยให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ ช่วยให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ช่วยให้มีเกียรติยศและชื่อเสียง
- 5) การอ่านทั้งหลายจะส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างลึกซึ้ง และกว้างขวาง ทำให้เป็นผู้รอบรู้ เกิดความมั่นใจในการพูดปราศรัย การบรรยายหรือการอภิปรายปัญหาต่างๆ นับว่าเป็นการเพิ่มบุคลิกภาพและความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเอง

6) การอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์หลายชนิดนับว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจมาก เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร นวนิยาย การ์ตูน เป็นการช่วยให้บุคคลรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนานได้เป็นอย่างดี

7) การอ่านเรื่องราวต่างๆ ในอดีต เช่น ศิลาจารึก ประวัติศาสตร์ เอกสารสำคัญ วรรณคดี ช่วยให้คนรุ่นรู้จักอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยเอาไว้ และสามารถพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปได้

จากข้อความเบื้องต้นสามารถสรุปถึงความสำคัญของการอ่านได้ว่า การอ่านมีความสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ปัจจุบัน ทั้งในด้านการศึกษาและการดำรงชีวิตประจำวัน เนื่องจากการอ่านเป็นเหมือนกุญแจสำคัญในการแสวงหาความรู้ และมีส่วนช่วยในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม

3.2 องค์ประกอบในการอ่านของเด็ก

วรรณิ โสภประยูร (2539) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการอ่านของเด็กไว้ดังต่อไปนี้

- 1) องค์ประกอบทางด้านร่างกาย
 - 1.1) สายตา
 - 1.2) ปาก
 - 1.3) หู
- 2) องค์ประกอบทางด้านจิตใจ
 - 2.1) ความต้องการ
 - 2.2) ความสนใจ
 - 2.3) ความศรัทธา
- 3) องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา
 - 2.4) ความสามารถในการรับรู้
 - 2.5) ความสามารถในการนำประสบการณ์เดิมไปใช้
 - 2.6) ความสามารถในการใช้ภาษาให้ถูกต้อง
 - 2.7) ความสามารถในการเรียน
- 4) องค์ประกอบทางประสบการณ์พื้นฐาน
- 5) องค์ประกอบทางวุฒิภาวะ อารมณ์ แรงจูงใจและบุคลิกภาพ

6) องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม

3.3 ทฤษฎีทางการอ่าน

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ประเทิน มหาพันธ์ (2530) ได้รวบรวมทฤษฎีทางการอ่านไว้ดังนี้

1) ทฤษฎีของ Hebb พบว่า การอ่านเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสรีระ กล่าวคือ ในขณะที่มีการเรียนรู้นั้น จะเกิดกระบวนการรวมเซลล์และเกิดภาคสัมพันธ์ขึ้น

2) ทฤษฎีของ Smith พบว่า การอ่านของมนุษย์จะถูกควบคุมโดยการส่งผ่านแรงขับทางซีแนปส์ในระบบประสาท การส่งผ่านในลักษณะดังกล่าวจะถูกขัดขวาง ถ้าหากร่างกายถูกกระทบกระเทือนโดยการขาดสมดุลทางเคมีระหว่าง Acetylcholine และ Cholinesterase ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ค่าต่าง ๆ เกิดขึ้นได้อย่างไรเมื่อบุคคลได้เห็นวัตถุหรือสิ่งของที่เป็นต้นกำเนิดของค่านั้น ๆ

3) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget ได้กล่าวถึงวุฒิภาวะของพัฒนาการเป็น 4 ขั้น คือ

ระยะ Sensorimotor period (0-2 ปี) เป็นระยะที่เด็กจดจำสิ่งของต่าง ๆ โดยการจับต้อง

ระยะ Preoperational thought period (ตั้งแต่ 2-4 ปี) เป็นระยะที่การจำแนกขึ้นอยู่กับด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว และระยะ Intuitive Phase (4-7 ปี) เป็นระยะที่การคิดเป็นไปโดยการหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ

ระยะ Concrete operation period (11-15 ปี) ระยะนี้เป็นระยะที่การคิดอย่างมีเหตุผลเกิดขึ้น

ระยะ Formal operation period (11-15 ปี) ระยะนี้เป็นระยะที่การคิดอย่างนามธรรมและการสร้างความคิดรวบยอดเกิดขึ้นอย่างมั่นคง

ในการสอนอ่านโดยอาศัยหลักพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget อาจจำแนกตามลำดับการสอนได้ 3 ด้าน คือ การอ่านเพื่อเข้าใจความหมายของคำโดยวิธีรูปธรรมและนามธรรม การอ่านอย่างอนุমান และการอ่านเพื่อประเมิน

4) ทฤษฎีสติปัญญาของ Guilford ได้อธิบายถึงเรื่องของสติปัญญาว่า ประกอบด้วยระบบของปฏิบัติการซึ่งประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ ปฏิบัติการทางด้านความรู้ ความจำความคิดอย่างจำแนก ความคิดอย่างรวม และการประเมิน

5) ทฤษฎีการรับรู้ การอ่านเป็นกระบวนการในการแปลความหมายจาก สัญลักษณ์ โดยอาศัยประสบการณ์ของผู้อ่านเป็นฐาน ดังนั้น ความหมายของเรื่องทีอ่านจึงมีได้ ขึ้นอยู่กับอักษร หรือสัญลักษณ์ที่อ่าน หากขึ้นอยู่กับการประสบการณ์ของผู้อ่านเป็นสำคัญ

สุ่นันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการอ่านไว้ดังนี้ คือ

1) ทฤษฎีเน้นความสัมพันธ์ของข้อความ เป็นทฤษฎีที่เน้นใจความสำคัญของสาร เป็นหลัก ในข้อความหนึ่ง ๆ จะมีใจความสำคัญ เมื่อผู้อ่านได้อ่านสารแล้ว จะนำใจความสำคัญในแต่ละข้อความมารวมกันโดยให้ต่อเนื่อง แล้วทำความเข้าใจใจความเหล่านั้นอีกครั้งหนึ่ง ทฤษฎีนี้ยังแยกตามแนวคิดของนักการศึกษาได้ดังนี้

1.1) ทฤษฎีของ Trabasso ได้กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้อง และมีความสัมพันธ์กัน 2 ประการ คือ ผู้อ่านรับรู้สาร ต่อจากนั้นจะทำการเปรียบเทียบ โดยอาศัยประสบการณ์เดิม ทฤษฎีนี้ได้เน้นว่าระดับการอ่านของผู้อ่านจะไม่คงที่

1.2) ทฤษฎีของ Chase and Clark เป็นทฤษฎีที่เน้นถึงความสัมพันธ์ของใจความที่อ่านกับประสบการณ์เดิม

1.3) ทฤษฎีของ Rumelhart ได้กล่าวถึงการอ่านว่าเป็นกระบวนการที่ทำงานคล้ายกับเครื่องคอมพิวเตอร์ มีความซับซ้อน แต่ละขั้นตอนจะมีความสัมพันธ์กัน ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่งก็จะทำให้การอ่านไม่สมบูรณ์ ทฤษฎีเหล่านี้เน้นความสัมพันธ์ของคำ ประโยค และข้อความ

2) ทฤษฎีเน้นการวิเคราะห์ข้อความ เป็นทฤษฎีที่เน้นความสำคัญขององค์ประกอบย่อยของประโยค โดยแบ่งเป็น

2.1) ทฤษฎีของ Dawes ได้กล่าวว่า ข้อความหรือเรื่องราวที่ได้รับการแก้ไข ปรับปรุงประโยคให้มีความเกี่ยวข้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จนเป็นที่เข้าใจของผู้อ่าน ในลักษณะเช่นนี้ถือว่ามีความสัมพันธ์เป็นบวก สำหรับประโยคที่มีได้รับการปรับปรุงแก้ไข ผู้อ่านอ่านแล้วไม่สามารถจะแยกได้ว่าอะไรเหมือนกันและต่างกัน ข้อความที่มีลักษณะเช่นนี้ถือว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงลบ

2.2) ทฤษฎีของ Frederiken ทฤษฎีนี้ได้้นำโครงสร้างทางหลักภาษา เป็นแกน สำหรับสร้างความเข้าใจในการอ่าน

นอกจากนี้ Carroll (1964) ได้กล่าวถึงการอ่านว่ามีหลักสำคัญที่ควรยึด 3 ประการ คือ

1) การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการวางเงื่อนไขให้การเรียนการสอนมีความมั่นคง ในการสอนนั้นลำพังแต่การฝึกอ่านเพียงอย่างเดียว อาจไม่เพียงพอที่จะทำให้นักเรียนอ่านหรือจำคำได้ ต้องอาศัยการเสริมแรงเข้าช่วย และครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ในการใช้การเสริมแรงด้วย

2) การหยั่งเห็น (Insight) เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยฉับพลันของเด็ก แต่เกิดจากการที่เด็กทดลองผิดลองถูกมาหลายครั้ง เช่น เด็กเห็นคำว่า “กิน” มาก่อนแล้ว มาพบคำว่า “ปิ่น” เด็กก็จะอ่านว่า “กิน” แต่เมื่อได้รับการสอนหรือได้ลองสะกดดูเป็นประสบการณ์แก่เด็ก เด็กก็จะอ่านคำว่า “ปิ่น” ได้ถูกต้อง

3) ทฤษฎีพัฒนาการของ Piaget ที่กล่าวว่า ความรู้คือประสบการณ์ที่ได้รับการสะสมมาแล้วในอดีต กล่าวคือ เมื่อเด็กมีปฏิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอก แล้วได้ผลลัพธ์ออกมา ก็จะเก็บสะสมไว้ในตัว เมื่อเด็กพบเหตุการณ์เช่นเดิมอีก ก็จะคาดหวังทันทีว่าผลลัพธ์ควรจะออกมาเหมือนที่เคยเป็นมาแล้ว เด็กจะค่อย ๆ ประสมประสานความรู้ใหม่กับความรู้เก่าเข้าด้วยกัน เป็นประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดความคิดต่าง ๆ ไปใช้ในการทำปฏิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เด็กพบครั้งต่อไป

Taylor (1973) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ว่า ในการสอนอ่านนั้น ครูควรวางเงื่อนไขอย่างหนึ่ง คือ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ เช่น ถ้าจะสอนให้นักเรียนอ่านคำว่า “แมว” ครูควรนำรูปแมวและมีบัตรคำว่า “แมว” มาให้นักเรียนดูพร้อมกับออกเสียง “แมว” ไปด้วย ทำอย่างนี้หลาย ๆ ครั้ง นักเรียนจะเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคำว่า “แมว” ว่ามีรูปร่าง เสียง และตัวอักษร เช่นไร

Lapp and Flood (1992) ได้รวบรวมทฤษฎีการจัดลำดับข้อความและวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มีผลต่อการอ่านไว้ ดังนี้

1) ทฤษฎีการจัดลำดับข้อความ ทฤษฎีนี้เน้นว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับหลักจิตวิทยา 2 ประการ คือ การรับ และรู้ข่าวสาร โดยเมื่อรับข่าวสารแล้วนำไปเปรียบเทียบกับประสบการณ์เดิมเป็นความรู้ใหม่ ถ้าไม่ตรงกับข้อมูลจากประสบการณ์เดิมก็จะอ่านข้อความซ้ำ ถ้าข่าวสารที่อ่านให้ความรู้สึกในทางลบจะต้องใช้เวลาในการรับรู้มากกว่าข่าวสาร

ที่ทำให้ความรู้สึกลงในทางบวก จากนั้นสมองก็จะบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่างของคำและความหมายไว้

2) ทฤษฎีการวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความ ทฤษฎีนี้เน้นว่า ผู้อ่านมีวิธีการที่จะดึงข้อความที่มีความหมายคล้ายกันมาเกี่ยวข้องกัน หรือขจัดข้อความที่ไม่ต้องการออกเสีย ข้อความที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว จะมีความสัมพันธ์กันทางบวก คือ มีความเกี่ยวข้องของความหมายในแต่ละประโยค

จากข้างต้นสรุปได้ว่า ถึงแม้จะมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านมากมาย แต่หลักสำคัญของทุกทฤษฎีก็คือ ทักษะทางการอ่านจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางด้านสติปัญญา ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ผู้อ่านได้รับ ซึ่งอาจมีจุดเน้นที่แตกต่างกันไปตามความเชื่อของนักทฤษฎีแต่ละคน ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

3.4 พัฒนาการทางการอ่าน

นิตยา ประพฤติกิจ (2539) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางการอ่านของเด็กวัย 2-5 ปีไว้ดังนี้

- | | |
|-------------|---|
| เด็ก 2 ปี | อาจจำสิ่งของได้ สามารถเปิดหนังสือ ชี้และเรียกชื่อได้ถูกต้อง |
| เด็ก 3 ปี | อาจรู้จักคำง่าย ๆ (บางคนใช้วิธีท่องจำ บางคำก็จำได้เอง) |
| เด็ก 4-5 ปี | บอกได้ว่าคำไหนเหมือนหรือต่างกัน จำคำได้บ้าง |

ทิตนา แชมมณี และคณะ (2536) ได้กล่าวถึงลักษณะพัฒนาการทางการอ่านของเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

- 1) อ่านโดยอาศัยการจำสิ่งที่ผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง หลังจากที่เด็กได้ฟังข้อความหรือเรื่องราวที่ครูอ่านให้ฟัง เด็กจะทำทำอ่านโดยพูดคำที่จำได้
- 2) อ่านโดยอาศัยภาพ เด็กจะอ่านโดยอาศัยภาพในการเดาข้อความ ในขณะที่อ่านเด็กจะดูภาพเป็นส่วนใหญ่ เด็กที่ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟังพร้อมทั้งชี้ข้อความให้ดูไปด้วย อาจจะสนใจดูหรือชี้ข้อความที่เขาประทับใจบ้างเป็นครั้งคราว โดยเฉพาะถ้าข้อความนั้นสัมพันธ์กับภาพ
- 3) อ่านโดยการเดาเนื้อหา เด็กรู้ว่าเนื้อหาควรจะเป็นไปในทำนองใดและไม่เป็นไปในทำนองใด หรืออะไรควรคู่กับอะไร เด็กจะทำทำอ่านโดยอาศัยความรู้เดิมในการเดา

นอกจากนี้ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537) ได้แบ่งลำดับขั้นพัฒนาการทางการอ่าน เป็น 6 ขั้น ดังนี้

1) ขั้นก่อนเริ่มอ่าน ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่ทารกจนกระทั่งถึงวัยก่อนเข้าโรงเรียนอนุบาล เป็นช่วงเวลาที่เด็กจะได้เตรียมตัวเพื่อรับกับพัฒนาการในขั้นต่อไป เตรียมตัวเพื่อรับกับความสับสน และความยุ่งยากในการรับรู้สภาพแวดล้อมทางภาษาที่เด็กจะได้พบเห็น เด็กจะเลียนแบบถ้อยคำจากผู้ใหญ่ การจับหนังสือมักจะกลับทิศทาง จะดูความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาพกับคำ ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้คำใหม่ๆ และเป็นทางที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ภาษาที่ดี

2) ขั้นเริ่มต้นอ่าน ขั้นนี้จะเริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนกระทั่งชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เด็กจะคุ้นเคยกับคำง่าย ๆ รอบตัว และพูดประโยคสั้น ๆ เด็กบางคนมีความพร้อมเมื่ออยู่ชั้นอนุบาล แต่เด็กบางคนอาจมีความพร้อมเมื่ออยู่ชั้นประถมศึกษาตอนต้นหรือตอนปลาย อย่างไรก็ตามเด็กควรได้รับการสอนอ่านอย่างเป็นทางการเมื่ออายุ 5 ปีขึ้นไป โดยให้เด็กรู้จักคำและความหมาย เริ่มจากใช้ภาพเป็นสื่อ เขียนคำอธิบายใต้ภาพสั้น ๆ ซึ่งคำเหล่านี้ควรเป็นคำที่ใกล้ตัวเด็กเมื่อเด็กได้พบคำและภาพบ่อย ๆ ก็จะคุ้นเคยและจดจำได้เร็ว

3) ขั้นเริ่มต้นอ่านอย่างอิสระ ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ครูจะต้องพิจารณาและตัดสินใจว่าเด็กคนใดมีความพร้อม สมควรที่จะอ่านอย่างอิสระหรืออ่านได้ด้วยตนเองหรือไม่นั้น พิจารณาจากจำนวนคำที่เด็กรู้จักว่ามีมากพอและรู้จักโครงสร้างของประโยคดี

4) ขั้นถ่ายโยงความรู้ ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เด็กจะพบหนังสือประเภทต่าง ๆ ที่มีเนื้อเรื่องแตกต่างจากหนังสือแบบเรียน เด็กต้องการคำแนะนำจากครูในการเลือกหนังสือให้เหมาะสมกับวัย การอ่านในใจจะเริ่มขึ้นในระดับนี้

5) ขั้นวุฒิภาวะระดับกลาง เริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เด็กจะมีทักษะในการอ่านมากขึ้น ครูควรเริ่มสอนการอ่านแบบวิจารณ์ญาณ

7) ขั้นวุฒิภาวะ ระดับสูง เริ่มตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป เด็กจะมีความสนใจ ทักษะคติเข้ามาเกี่ยวข้องในการอ่านด้วย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ลักษณะพัฒนาการทางการอ่านของเด็กจะเป็นไปตามวุฒิภาวะของเด็กแต่ละคน ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถตามลำดับอายุด้วย เด็กในวัยอนุบาลนี้จะเริ่มรู้จักคำง่าย ๆ สามารถอ่านหนังสือภาพง่าย ๆ ได้ และมีความสนใจเกี่ยวกับตัวหนังสือ โดยประสบการณ์เดิมของเด็กมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาทักษะทางการอ่านเป็นอย่างยิ่ง ในด้าน

ความสามารถและวิธีการอ่านของเด็กอนุบาลนั้นจะพบว่า เด็กวัยนี้อ่านโดยใช้วิธีการเลียนแบบ ถ้อยคำ การจำคำและการคาดเดา ดังนั้นวัสดุที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการอ่านของเด็กควรจะเป็นวัสดุที่มีภาพประกอบที่สัมพันธ์กับข้อความ อีกทั้งมีคำซ้ำ ๆ โดยคำเหล่านี้ควรเป็นคำที่ใกล้ตัวเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความคุ้นเคยและจดจำได้เร็ว

นอกจากนี้ Hildreth (1965 อ้างถึงใน ภาวิณี สิทธิชัยจารุ ,2532) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาความสามารถทางการอ่านว่า การที่เด็กจะพัฒนาความสามารถในการอ่าน เด็กต้องมีความรู้เบื้องต้นในการอ่าน ซึ่งประกอบด้วยความสามารถดังต่อไปนี้

1) ความสามารถในการแยกแยะสิ่งที่ได้ยิน ได้แก่ ความเข้าใจ และความสามารถในการใช้ภาษาพูดได้ถูกต้อง สามารถแยกคำพูดที่แตกต่างกัน สามารถแยกถ้อยคำ และออกเสียงได้ถูกต้อง

2) ความสามารถทางสายตา ได้แก่ ความสามารถในการแยกคำที่คล้ายคลึงกัน และมองเห็นความแตกต่างของคำ

3) ความสามารถทางการคิดและจดจำ ได้แก่ สามารถใช้เหตุผล เข้าใจในเหตุผล รู้จักเชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ ให้มีความหมาย เข้าใจความหมายของประโยค และจำรูปร่างของคำได้

4) ความสนใจ ได้แก่ ความสามารถที่จะนั่งฟัง และจับสายตาไปกับสิ่งที่อ่าน เคลื่อนไหวสายตา มีสมาธิในการอ่าน การฟัง และทำตามคำสั่งได้

จากพัฒนาการการอ่านที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าเด็กวัยอนุบาล จะเรียนรู้การอ่านจากการจำคำ การคาดเดาจากภาพ และการเลียนแบบจากผู้ใหญ่ ดังนั้นเด็กในวัยนี้ควรจะได้รับส่งเสริมให้รู้จักวิธีการอ่านโดยใช้ภาพเป็นเครื่องชี้แนะ ควรส่งเสริมให้สามารถอ่านหรือจดจำที่ตนคุ้นเคยได้ รวมทั้งควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการอ่าน เช่น การแยกความเหมือนต่างของคำ การรู้ทิศทางของคำและตัวอักษร ซึ่งความสามารถทั้งหมดที่กล่าวมานั้นนอกจากจะเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กแล้ว ยังเป็นทักษะพื้นฐานในการอ่านที่สำคัญอันจะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการอ่านระดับที่สูงขึ้นไปอีกด้วย

3.5 การแบ่งระดับความสามารถทางการอ่าน

Smith (1978) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ 3 ระดับ ดังนี้

1) ระดับความเข้าใจความหมายตามตัวอักษร (Literal Comprehension) เป็นความเข้าใจพื้นฐานคือ การที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนเขียนไว้โดยตรง เป็นการแปลตามตัวอักษร

2) ระดับความเข้าใจขั้นตีความ (Interpretation) คือการที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของข้อความที่อ่านได้ลึกซึ้งกว่าระดับแรก เป็นการตีความสิ่งที่ผู้เขียนมิได้กล่าวไว้อย่างชัดเจน หรือมิได้กล่าวไว้โดยตรงแต่เป็นความหมายที่แฝงอยู่ในเนื้อเรื่อง

3) ระดับความเข้าใจขั้นวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Reading) ระดับนี้ผู้อ่านต้องอาศัยความเข้าใจในการอ่าน โดยอาศัยความเข้าใจในระดับแรกเป็นพื้นฐาน เป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้ความคิด และวิจารณ์ญาณของตนเองมาช่วยในการวิเคราะห์และประเมินค่าข้อความที่อ่าน ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2536) ได้แบ่งระดับทางการอ่านเป็น 3 ระดับ ซึ่งสอดคล้องกับ Smith (1963) ที่ได้ศึกษาไว้คือ

1) อ่านได้ คือการอ่านเอาเรื่อง การอ่านระดับนี้คือ การอ่านหนังสือออก สามารถอ่านได้โดยตลอด อ่านแล้วรู้เรื่องราว เรื่องอะไร เป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับใคร ผู้อ่านจะใช้ความสามารถด้านความจำเป็นส่วนใหญ่ เมื่อจำเรื่องได้ก็เข้าใจเรื่องทันที

2) อ่านเป็น คือการอ่านแล้วต้องแปลความ ตีความ ขยายความ ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถนอกเหนือไปจากการอ่านเอาเรื่อง คือต้องจำเรื่อง ต้องแปลความ ต้องขยายความ เป็นระดับความเข้าใจที่สูงกว่าระดับอ่านเอาเรื่อง

3) อ่านเก่ง คือการอ่านขั้นวิจารณ์ การอ่านระดับนี้ต้องใช้ความสามารถของสติปัญญาขั้นสูงสุด โดยอาศัยการอ่านทั้ง 2 ระดับเป็นพื้นฐาน ต่อจากนั้นผู้อ่านจะต้องอาศัยประสบการณ์ของตน ความสามารถในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า มาช่วยในการตัดสินใจและวินิจฉัยเรื่องและข้อความที่ตนอ่านอีกต่อหนึ่ง เป็นการอ่านที่ต้องใช้ความเข้าใจสูงสุด

นอกจากนี้มณีรัตน์ สุโขศิริรัตน์ (2537) ยังได้แบ่งระดับการอ่านเป็น 3 ระดับ เช่นเดียวกัน คือ

1) ขั้นอ่านออก คือขั้นที่ผู้อ่านสามารถอ่านออกเสียงเป็นคำ และอ่านคำต่อเนื่องเป็นประโยคได้ ความสามารถในการอ่านออกเป็นคำเป็นประโยคนี้ ไม่จำเป็นว่าผู้อ่านจะต้องทราบหรือเข้าใจความหมายหรือแปลความหมายได้เสมอไป

2) ขั้นอ่านได้ คือ ขั้นที่ผู้อ่านสามารถอ่านเป็นคำเป็นประโยคที่ต่อเนื่องกัน อีกทั้งทราบและเข้าใจความหมาย แปลความหมายได้โดยตรงจากรูปประโยคที่เห็น

3) **ขั้นอ่านเป็น** คือ ขั้นของการอ่านระดับสูงสุดซึ่งผู้อ่านจะต้องใช้ความรู้ความสามารถประสบการณ์ในการคิดพิจารณาไตร่ตรอง วิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิจารณ์เนื้อหาที่อ่าน เพื่อให้สามารถเข้าใจความหมายของประโยคที่มีความหมายซ่อนเร้นลึกลงไปจากความหมายที่แสดงในรูปประโยคที่เห็น

สรุปได้ว่าระดับความสามารถทางการอ่าน แบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ กล่าวคือ ระดับอ่านออก ซึ่งเป็นระดับของการอ่านตามตัวอักษร ระดับอ่านได้ เป็นระดับที่ผู้อ่านสามารถอ่านได้โดย เข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน รู้ใจความสำคัญของเรื่อง และระดับอ่านเป็น เป็นการอ่านในระดับของการรู้จักวิเคราะห์ วิจารณ์สิ่งที่อ่าน สำหรับระดับความสามารถทางการอ่านของเด็กปฐมวัยจะอยู่ไม่เกินระดับแรก โดยเด็กที่พร้อมจะอ่านได้นั้น ราศี ทองสวัสดิ์ (2535) กล่าวว่า จะต้องมีความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้

- 1) มีความสนใจในการอ่าน
- 2) ความจำดี สามารถจำรูปของคำและเสียงได้
- 3) รู้ความหมายของคำตลอดจนฝึกพูดเป็นประโยคได้
- 4) สามารถมองเห็นความเหมือน ความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนพยัญชนะและเสียงได้
- 5) รู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาพและสัญลักษณ์ ซึ่งก็หมายความว่าทราบว่าคำไหนหมายถึงสิ่งใด

3.6 ลักษณะของกระบวนการอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์กันระหว่างภาษาเขียน เสียง และการรับรู้ ระหว่างตากับประสาทตา แล้วการรับรู้ทางประสาทตาก็ส่งไปยังสมองถึงสิ่งที่ได้อ่านจนถึงการยอมรับ แล้วจึงแปลความจากสิ่งที่ได้รับรู้นั้น ๆ เด็กจะแปลจากตัวอักษรหรือคำเป็นเสียงก่อนแล้วเสียงที่อ่านจะกระตุ้นให้เกิดภาพและความหมายขึ้นในจิตใจ ดังนั้น เด็กที่เริ่มหัดอ่านจึงอ่านออกเสียงก่อน การเตรียมความพร้อมทางการอ่านก็ต้องสอนให้เด็กออกเสียงคำที่จะอ่านก่อน เพื่อให้เด็กเข้าใจความหมายคำ

ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ (อ้างถึงใน วรรณิ โสมประยูร, 2539) ได้วิเคราะห์กระบวนการอ่านจากศาสตราจารย์ผู้หนึ่งในมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ที่กล่าวว่า กระบวนการอ่าน คือ การมองดู

ตัวอักษรให้ชัดเจน → การเข้าใจความหมายคำ → เลือกเอาความหมายที่ดีที่สุด → ใช้ความหมายให้เป็นประโยชน์ มาเป็นลักษณะกระบวนการอ่านที่มีขั้นตอน ดังนี้

- 1) สัมผัส (Sensation) สัมผัสโดยใช้สายตาจ้องดูหนังสือ
- 2) รับรู้ (Perception) รับรู้รูปร่างลักษณะคำเมื่อได้สัมผัสแล้ว
- 3) เข้าใจความหมาย (Comprehension) เข้าใจคำที่ได้พูด ดังนั้น การทำ

หนังสืออ่านควรนำคำจากคำพูดเด็กมาเขียน

- 4) ใช้ความหมายที่ได้มา (Utilization) เป็นขั้นสุดท้ายของการอ่าน คือ การคิด ประเทิน มหาจันทร์ (2530) ได้สรุปกระบวนการอ่านไว้ 2 กระบวนการ ดังนี้

- 1) กระบวนการทางร่างกาย เมื่อร่างกายตอบสนองต่อสัญลักษณ์ที่สายตามองเห็น แล้วจึงส่งข้อมูลไปยังสมอง

- 2) กระบวนการทางสมอง ในขณะที่สายตากวาดไปตามตัวอักษร ประสาทสัมผัสต่างๆ จะรับรู้ แล้วสมองจะตีความหรือแปลความหมายทันที

Clay (1985) ได้กล่าวถึงกระบวนการด้านการอ่านว่า เด็กจำเป็นต้องเข้าใจเรื่องราวโดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิม เข้าใจความหมายของคำ รู้จักตัวหนังสือ รวมเรียกว่า ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 4 ประเด็นดังนี้

1) ความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือ

- 1.1) การอ่านจากซ้ายไปขวา
- 1.2) การหาหน้าแรกและหน้าสุดท้ายของหนังสือ
- 1.3) การอ่านกวาดสายตาอ่านข้อความจากซ้ายไปขวาและการกวาด
- 1.4) สายตากลับมาทางซ้าย
- 1.5) การหาตอนต้นและจบเรื่อง

2) ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร

- 2.1) การรู้จักคำ
- 2.2) การรับรู้ทิศทางของคำ
- 2.3) การรู้จักรูปอักษร
- 2.4) การรู้จักชื่ออักษรบางตัว
- 2.5) การจำตัวอักษรตัวแรกและตัวท้ายของคำ

3) เครื่องหมายวรรคตอน

- 3.1) การรู้ความหมายกับน้ำเสียงที่ใช้กับข้อความที่มีเครื่องหมายคำถาม
- 3.2) การรู้ความหมายกับน้ำเสียงที่ใช้กับข้อความที่มีเครื่องหมายคำพูด
- 3.3) การรู้ความหมายกับน้ำเสียงที่ใช้กับข้อความที่มีเครื่องหมายอัศเจรีย์
- 4) ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิ่งชี้แนะการคาดคะเนและตรวจสอบความถูกต้องในสิ่งที่อ่านได้ด้วยตนเองโดยใช้ภาพ ประสบการณ์เดิม โครงสร้างของประโยคและบริบทในการคาดเดา

3.7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการอ่าน

ประเทิน มหาพันธ์ (2530) ได้กล่าวไว้ว่า ความพร้อมในการอ่านนั้น คือ ขั้นของพัฒนาการซึ่งปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และปัจจัยภายในร่างกาย ส่งผลให้เด็กพร้อมที่จะรับการสอนอ่าน นอกจากนี้ความพร้อมในการอ่านยังหมายถึง ช่วงเวลาที่เด็กมีความเหมาะสมที่สุดที่จะเริ่มสอนอ่านได้ ครูอาจช่วยสร้างความพร้อมให้แก่เด็กโดยการสร้างประสบการณ์ให้เด็ก

ณรงค์ ทองปาน (2532) ได้กล่าวถึงความพร้อมในการอ่านของเด็ก ซึ่งเกิดจากปัจจัย 2 ประการ คือ

1) ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน ได้แก่ ความพร้อมทางด้านร่างกาย ด้านสมอง ด้านอารมณ์ และด้านวิชาการ

2) ปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อาชีพของบิดามารดา บุคคลที่อยู่แวดล้อม สภาพสังคมที่เด็กอยู่ การสะสมหนังสือของบุคคลในครอบครัว และการที่ผู้ปกครองจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก เช่น การพาไปเลือกซื้อหนังสือ การพูดคุยเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่น่าสนใจ

วรรณิ โสมประยูร (2539) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการอ่านไว้ดังนี้

1) ตัวเด็ก ได้แก่ ความพร้อมทางด้านร่างกาย สติปัญญา ลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ทางโรงเรียนและชุมชนที่เด็กอาศัย

2) ตัวครู ได้แก่ บุคลิกภาพของครู ความรู้ความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการปกครองชั้น ความเป็นแบบที่ถูกต้องในการใช้ภาษา สำเนียงการพูดของครู ความศรัทธาในการสอนและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของครู

3) วิธีการสอน โดยครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในแต่ละวิธี เพื่อเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและทักษะที่ต้องการพัฒนาให้แก่เด็ก ซึ่งครูจะต้องรู้จักนำวิธีที่ดีต่าง ๆ มา

ผสมผสาน หรือ บูรณาการด้วยกัน นอกจากนี้ การวัดประเมินผล และสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ก็มี ความสำคัญอย่างยิ่ง โดยครูจะต้องรู้จักเลือกและปรับใช้ให้เข้ากับบริบทและลักษณะการเรียนรู้ของ ตัวเด็ก

ลักษณะพื้นฐานของตัวเด็กแต่ละคนและประสบการณ์ที่เด็กได้รับ มีส่วนอย่างยิ่ง ต่อความพร้อมในการอ่านของเด็กซึ่งมีงานวิจัยที่สอดคล้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมใน การอ่านที่กล่าวมาข้างต้น ดังนี้

Thinker (1972 อ้างถึงใน กาญจนา สามเตี้ย, 2539) ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เด็ก มีคะแนนทางผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเขียนที่ต่างกันพบว่า มีสาเหตุเนื่องมาจากองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้ คือ ความสามารถทั่วไปตามระดับวุฒิภาวะของเด็กเป็นตัวกำหนดขอบเขตในการเรียนรู้ แม้ว่าเด็กจะอายุเท่ากันก็จะมีความสามารถที่ต่างกัน และประสบการณ์และความพร้อมของเด็ก ดังจะเห็นได้ว่า เด็กที่ได้รับการสอนแบบเตรียมวิชาการ จะมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงกว่า เด็กที่ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

Otto (1990) ได้ศึกษาถึงพัฒนาการทางการอ่านของเด็กวัยอนุบาลในเมืองใหญ่ใน โครงการอ่านที่บ้านพบว่า ร้อยละ 88 ของเด็กที่ใช้หนังสือทุกวันหรือหลายครั้งในสัปดาห์จะมี ความสามารถอ่านได้สูงขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการ

Robinson and Ehir (1994) ได้ศึกษาผลของการอ่านหนังสือนิทานให้เด็กฟังที่มีผล ต่อการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ของเด็ก ผลปรากฏว่า เรื่องที่เล่าให้เด็กฟังมีผลต่อการเรียนรู้โครงสร้าง คำศัพท์ใหม่ ๆ ของเด็ก

สุนีย์ ทองศิริประภา (2535) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนอนุบาลที่ได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านต่างกันว่า เด็กวัยอนุบาลที่ได้รับ การจัดประสบการณ์ ที่สัมพันธ์กับการอ่านมาก จะมีความพร้อมในการอ่านมากกว่าเด็กวัยอนุบาล ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านน้อยอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ.01

Colgan (2002) ได้ทำการศึกษาเชิงกว้างถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือให้ฟัง โดยเน้นถึงความเชื่อมโยงระหว่างการอ่านที่บ้านและโรงเรียนพบว่า บทบาทของผู้ปกครองมีส่วน สำคัญอย่างมากในการพัฒนาทักษะทางการอ่านของเด็ก

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการอ่านที่สุด คือ ลักษณะพื้นฐานของตัวเด็กแต่ละคนและประสบการณ์ที่เด็กได้รับ ดังนั้นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อ การส่งเสริมทักษะทางการอ่านของเด็ก เช่น พ่อ แม่ และ ครู จึงควรทำความเข้าใจและให้

ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้ เพื่อที่จะสามารถช่วยพัฒนาเด็กให้มีศักยภาพสูงสุดตามความสามารถที่แท้จริงของตนเอง

3.8 แนวคิดในการสอนอ่าน

ปัจจุบันมีวิธีการสอนอ่านมากมายหลายวิธี เช่น การสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole language approach) การสอนแบบใช้เสียงตัวอักษร (Phonic approach) การสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน (Basal reading approach) การสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน (Literature-base approach) ซึ่งแนวการสอนแต่ละแนวจะมีรูปแบบ ความเชื่อ และวิธีการสอนที่แตกต่างกันไปตามพื้นฐานแนวคิดในการสอนอ่านของแต่ละวิธีนั้น ๆ โดย Gunning (1993) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการสอนอ่านว่า มีอยู่ด้วยกัน 3 รูปแบบดังนี้

1) การสอนแบบแยกทักษะออกเป็นส่วน (Bottom up) แนวคิดนี้เป็นการสอนแบบทางตรง (Direct instruction) โดยจะเริ่มจากการสอนระดับคำไปสู่ระดับเรื่องราว ทั้งนี้มีความเชื่อว่า การสอนอ่านให้แก่เด็กควรจะต้องเริ่มสอนจากพื้นฐาน ได้แก่ การรู้จักพยัญชนะ สระ ตัวสะกด ไปสู่การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ โดยในขั้นแรกที่สอนจะมุ่งให้เด็กมีพื้นฐานเกี่ยวกับรูปร่าง และเสียงของพยัญชนะเสียงก่อน ต่อจากนั้นจึงจะสอนให้เด็กได้เรียนเสียงสระ ตัวสะกดที่หลังตามลำดับ ในการสอนจะมีการเรียงลำดับตามความยากง่ายและความซับซ้อน เมื่อเด็กมีความแม่นยำในการอ่าน ประสมคำแล้วจึงจะพัฒนาไปสู่การอ่านประโยคและเรื่องราวตามลำดับ

2) การสอนจากระดับเรื่องราว (Top down) แนวคิดนี้จะเริ่มจากการสอนระดับเรื่องราวมาสู่ระดับคำ โดยเด็กจะเริ่มเรียนจากการอ่านแบบจำเรื่องราวต่าง ๆ ไปสู่การเรียนแยกเป็นคำ การสอนแบบประสมค่านั้นจะยังไม่ถูกนำมาสอนจนกระทั่งเด็กเริ่มอ่านได้ แนวคิดนี้มีความเชื่อว่าการเรียนอ่านจะต้องเป็นการเรียนแบบองค์รวม และเด็กจะค่อย ๆ ซึมซับไปเองตามธรรมชาติ เหมือนกับการที่เด็กเรียนรู้ที่จะพูด การสอนที่แบ่งทักษะออกเป็นย่อย ๆ นั้นจะไม่นำมาใช้ เพราะนอกจากจะทำให้เนื้อหาการเรียนรู้เป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่องแล้ว ยังทำให้การสอนอ่านดูเป็นนามธรรมและทำให้ยากขึ้นอีกด้วย

3) แนวคิดแบบผสมผสาน (Interaction) แนวคิดนี้เป็นการผสมผสานระหว่างการสอนแบบแยกทักษะออกเป็นส่วน (Bottom up) และการสอนจากระดับเรื่องราว (Top down) กล่าวคือมีทั้งการสอนแบบแยกทักษะและเรื่องราว โดยแนวทางในการสอนนั้นจะขึ้นอยู่กับความเชื่อของผู้สอนว่าจะจะไปในทิศทางใด หากมีความเชื่อไปในแนวทางการสอนแบบแยกทักษะ

ออกเป็นส่วน (Bottom up) มากกว่า กิจกรรมก็จะเน้นการสอนออกเป็นทักษะย่อยมากกว่า ในทางตรงข้าม หากมีความเชื่อไปในแนวทางการสอนจากระดับเรื่องราว (Top down) ในการจัดกิจกรรมก็จะมุ่งเน้นไปสู่ระดับเรื่องราวมากขึ้น

สำหรับการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่านนั้น เป็นการสอนที่มีแนวคิดแบบผสมผสาน (Interaction) กล่าวคือ มีความเชื่อว่าการสอนอ่านควรเป็นองค์รวม โดยจะสอนให้เด็กอ่านแบบเป็นคำ ๆ เป็นประโยค โดยไม่แยกการสอนออกเป็นสระ พยัญชนะหรือหน่วยย่อย ๆ แต่อย่างไรก็ดีการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่านก็ยังคงให้ความสำคัญกับการสอนที่มีการเรียงลำดับทักษะ โดยในการสอนนั้นถึงแม้จะใช้หนังสือนิทานที่มีเรื่องราวเป็นสื่อหลัก แต่หนังสือเหล่านั้นก็ได้มีการจัดเรียงลำดับตามความยากง่าย และให้เริ่มฝึกอ่านโดยใช้หนังสือที่มีคำสั้น ๆ ไปสู่หนังสือที่มีความซับซ้อนยิ่งขึ้นไป

จากแนวคิดพื้นฐานในการสอนอ่านทั้ง 3 รูปแบบที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า แนวคิดเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีผลต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาการอ่านให้แก่เด็ก ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนอ่านเขียนให้แก่เด็ก ครูหรือผู้จัดจึงควรจะต้องเข้าใจถึงแนวคิดในการสอนอ่านเสียก่อน เพื่อที่จะทำให้เข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและหลักการในการสอนอ่านได้อย่างถูกต้อง

3.9 การจัดสภาพแวดล้อมในการสอนอ่าน

การเอาใจใส่ในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและการเลือกวัสดุอุปกรณ์เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กระบวนการสอนอ่านเขียนประสบผลสำเร็จได้ การจัดวัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสมสามารถเพิ่มคุณภาพและพฤติกรรมการอ่านออกเขียนได้แก่เด็กอย่างมากมาย ผลการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการอ่านชี้ให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมในห้องเรียนมีคุณค่าต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการรู้หนังสือของเด็ก (Morrow, 1990)

Ruddell and Ruddell (1995) ได้ให้แนวคิดในการจัดสภาพห้องเรียนที่ช่วยส่งเสริมการอ่านเขียนไว้ดังนี้

1) ห้องเรียนควรมีมุมหรือศูนย์การอ่านที่รวบรวมวรรณกรรมต่าง ๆ เช่น หนังสือ นิตยสารและวัสดุการอ่านอื่น ๆ ที่มีความหลากหลายทั้งระดับความยากง่าย เนื้อหา และประเภทของวรรณกรรม

2) ห้องเรียนควรมีพื้นที่ว่างพอที่จะให้เด็กได้ทำกิจกรรมกลุ่มย่อยอย่าง สะดวกสบายและไม่รบกวนกลุ่มข้างเคียง

3) ห้องเรียนมีพื้นที่และระบบการจัดเก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นเช่นเครื่องเขียนที่ช่วยให้เด็กสามารถหยิบใช้เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก

การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการอ่านและเขียนควรคำนึงถึงกิจกรรมและวัสดุอุปกรณ์ที่นำไปให้เด็กใช้ ในด้านกิจกรรมต้องเป็นกิจกรรมที่เร้าความสนใจ เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง และควรเป็นกิจกรรมที่让孩子มีปฏิสัมพันธ์กัน มีการใช้ภาษาทั้งในการพูด อ่าน และเขียน ส่วนในด้านวัสดุอุปกรณ์ควรมีความเกี่ยวข้องกับการอ่านเขียน เช่น กระดาษ ดินสอ หนังสือ ป้าย เกมและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการเล่น เพื่อเร้าความสนใจ และทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้

นอกจากนี้พบว่ามีงานวิจัยที่สอดคล้องกับแนวคิดในการจัดสภาพแวดล้อมในการสอนอ่านที่ได้กล่าวมาข้างต้น ดังนี้

Neuman and Roskos (1990) ได้ทดลองเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของศูนย์เล่นอิสระในห้องเรียนให้เป็นการเล่นสมมุติ 4 เรื่อง คือ เรื่องไปรษณีย์ ห้องสมุด สำนักงาน และห้องครัว โดยเพิ่มวัสดุที่ส่งเสริมพัฒนาการทางการอ่านเขียน เช่น ดินสอ หนังสือ ป้าย หนังสือ พบว่า หลังจากที่ได้เล่นในศูนย์เล่นสมมุติที่มีวัสดุที่ส่งเสริมพัฒนาการทางการอ่านเขียน เด็กมีพฤติกรรมที่แสดงถึงการอ่านและเขียนได้อย่างซับซ้อนและมีจุดมุ่งหมายมากขึ้น

Morrow (1990) ได้ศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่มีต่อการส่งเสริมความสามารถในการอ่านและเขียนของเด็กปฐมวัย จำนวน 170 คน โดยจัดเป็น 4 กลุ่มที่มีสภาพแวดล้อมที่ต่างกันดังนี้

กลุ่มที่ 1 จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ คือ กระดาษ ดินสอ หนังสือต่าง ๆ โดยมีครูคอยให้คำแนะนำและส่งเสริมการใช้วัสดุต่าง ๆ

กลุ่มที่ 2 จัดสภาพแวดล้อมให้เป็นการเล่นสมมุติในเรื่อง คลินิกสัตว์แพทย์ มีการจัดฉากและวัสดุอุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเรื่องในการเล่น และนำวัสดุในการอ่านเขียนมาใช้ประกอบการเล่น โดยมีครูคอยให้คำแนะนำในการเล่นและส่งเสริมการใช้วัสดุต่าง ๆ

กลุ่มที่ 3 จัดสภาพแวดล้อมเหมือนกลุ่มที่ 2 แต่ไม่มีครูแนะนำ

กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม

จากการสังเกตพฤติกรรมพบว่าเด็กในกลุ่มที่ 1 และ 2 มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการอ่านและเขียน เช่น การอ่านอักษร การอ่านเล่าเรื่อง การอ่านออกเสียง การอ่านให้เพื่อนฟัง การวาดภาพ การคัดลอกคำสูงกว่ากลุ่มที่ 3 และ 4

กนกพร พันธุ์เถระ (2538) ได้ศึกษาผลการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เล่นสมมุติที่ส่งเสริมความสนใจในการอ่านและเขียนของเด็กในวัยอนุบาลพบว่า กลุ่มทดลองที่ถูกจัดสภาพแวดล้อมโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ได้แก่ ป้าย หนังสือภาพ หนังสือนิทาน และวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการเขียนมีพฤติกรรมความสนใจในการอ่านและเขียนมากกว่ากลุ่มควบคุมที่จัดสภาพแวดล้อมตามปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากข้อมูลและงานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่มีวัสดุที่ส่งเสริมการอ่านเขียนเช่น หนังสือ สมุด ป้าย ดินสอ มีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านและเขียนของเด็ก นอกจากนี้บทบาทของครูก็ถือว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเรียนอ่านและเขียน ดังนั้นครูควรจัดเตรียมและแนะนำวิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยพัฒนาทักษะด้านภาษาให้กับเด็ก เพื่อช่วยสร้างความสนใจและทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนอ่านเขียนมากขึ้น

3.10 การวัดและประเมินผล

Corrmett and Blankenship (1990) กล่าวถึง หลักในการประเมินพัฒนาการทางภาษาไว้ดังนี้

- 1) ควรเป็นการตัดสินร่วมกันทั้งชั้นระหว่างครูและนักเรียน
- 2) ควรมีการเก็บตัวอย่างงานในแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เพื่อเป็นใช้เป็นหลักฐานในการเปรียบเทียบพัฒนาการ
- 3) ควรพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กอ่านกับเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นการค้นหาวิธีการในการทำความเข้าใจในเรื่องราวและคำศัพท์ของเด็ก
- 4) ควรมีการเก็บบันทึกเกี่ยวกับเรื่องราว ผู้แต่งและรายละเอียดในเรื่องที่อ่าน
- 5) ควรให้เด็กให้คำแนะนำเกี่ยวกับงานเขียนของเพื่อน
- 6) ควรให้เด็กมีโอกาสได้ประเมินการฟัง พูด อ่าน เขียนของตนเอง ทั้งในรูปการพูดและการเขียน
- 7) ควรมีการสังเกตในช่วงการอ่านอิสระและบันทึกพฤติกรรมเด็กขณะทำกิจกรรม

Cutting (1989) ได้กล่าวถึงการประเมินผลทางด้าน การอ่านว่า สามารถทำได้ 3 วิธี โดยสรุปดังนี้

- 1) การสังเกต (Observation) ซึ่งสามารถสังเกตเด็กได้จากท่าทางขณะที่เด็กอ่าน
- 2) การวินิจฉัยความหมาย (Diagnostic means)

2.1) การฟังเด็กอ่าน เพื่อจะได้รู้ว่าเด็กทำอะไรและทำให้ทราบว่าหนังสือเหมาะสมกับเด็กหรือไม่ การฟังเด็กอ่านนั้นทำให้เราทราบได้ว่าเด็กอ่านถูกหรือไม่และสามารถทำให้ทราบได้ว่าเด็กสามารถใช้การเดาหรือมีกลวิธีใดในการอ่านบ้าง

2.2) การฟังเด็กเล่าเรื่องซ้ำและถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือเพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจในเรื่องราวที่อ่าน

3) การตอบสนองของเด็ก (Children's constructed responses) โดยการเปิดโอกาสให้เด็กตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน จับใจความสำคัญของเรื่อง และขยายความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

นอกจากนี้ Goodman (1985 อ้างถึงใน สุภัทรา คงเรือง 2539) ได้กล่าวถึงแนวทางในการสังเกตการใช้ภาษาของเด็กไว้ดังนี้

1) ฝ้าสังเกตในสถานการณ์การใช้ภาษาที่หลากหลาย ก่อนที่จะสรุปผลเกี่ยวกับความสามารถทางภาษาของเด็ก เพราะเด็กบางคนอาจไม่พูดคุยกับเพื่อนแต่อาจสามารถสื่อสารกับผู้ใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ค้นหาความสามารถในการใช้ภาษาในวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น เด็กแลกเปลี่ยนภาษากันอย่างไร หรือเด็กสามารถพูดคุยกับผู้ใหญ่หรือพูดคุยกันเองได้หรือไม่

3) ในการประเมินควรเป็นการค้นหาการสื่อสารที่มีความหมาย มากกว่าที่จะมุ่งเน้นไปที่การประเมินความสามารถของเด็ก บางครั้งการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอาจไม่ต้องใช้ประโยคที่สมบูรณ์ แต่ครูควรสังเกตว่าเด็กสามารถใช้ภาษาได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้หรือไม่

วิธีการประเมินพัฒนาการทางภาษาเป็นอีกวิธีที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายในโรงเรียนอนุบาลต่างๆ เช่น การใช้แบบทดสอบในการประเมิน ซึ่งเป็นวิธีที่ต้องใช้ความระมัดระวังอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากธรรมชาติของเด็กปฐมวัยนั้นเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การใช้แบบสอบเพียงอย่างเดียวไม่อาจทำให้ครูทราบถึงพัฒนาการที่แท้จริงของเด็กแต่ละคนได้ ขณะเดียวกันกระบวนการสร้างแบบทดสอบเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน ครูจึงจำเป็นต้องเข้าใจพัฒนาการและระดับ

ความสามารถของเด็กที่ต้นต้องการทดสอบเป็นอย่างดี การใช้แบบทดสอบทางภาษาของเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องใช้คู่กับเครื่องมือชนิดอื่น เช่น บัตรภาพ บัตรคำ หนังสือ เป็นต้น

ดังนั้นในการประเมินพัฒนาการทางภาษาของเด็กนั้น ครูจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กเป็นสำคัญ เนื่องจากเด็กมีพัฒนาการภาษาที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูจึงควรใช้เครื่องมือการประเมินผลหลายวิธีประกอบกัน เพื่อที่จะช่วยให้ครูทราบพัฒนาการทางภาษาของเด็กได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเป็นแนวทางที่ช่วยในการส่งเสริม ช่วยเหลือและพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กต่อไป

4. การสร้างหนังสือชุดการอ่าน

4.1 ความหมายของหนังสือชุดการอ่าน

Ruddell และ Ruddell (1995) ได้กล่าวถึงหนังสือชุดการอ่านว่า เป็นวิธีการสอนอ่านที่แพร่หลายที่สุดในการใช้สอนอ่านของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยวิธีการสอนนี้จะใช้หนังสือที่แบ่งระดับตามความยากง่ายเป็นสื่อหลักในการเรียนการสอน

Gunning (2003) ได้ให้ความหมายของการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่านไว้ว่า เป็นวิธีสอนที่ใช้หนังสือหรืองานเขียนที่ค่อย ๆ เพิ่มระดับความยากเป็นสื่อหลักในการสอนอ่าน โดยในชุดการอ่านนั้นจะประกอบด้วยคู่มือครู แบบฝึกหัดและวิธีวัดประเมินผล

บันลือ พุกกะวัน (2538) ได้กล่าวถึงการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่านไว้ว่า เป็นการสอนที่มุ่งให้อ่านเฉพาะคำและเรื่องราวที่มีความหมาย การสอนอ่านเช่นนี้สอดคล้องกับจิตวิทยาในการสอนอ่านของ Gestalt (Gestalt Theory) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นส่วนรวมจึงควรอ่านเป็นคำ ๆ เป็นประโยคแล้วจึงแยกประสมคำภายหลัง นอกจากนี้ บันลือยังได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือชุดการอ่านว่ามีดังนี้

- 1) บทเรียนอ่าน มีภาพช่วย เป็นเครื่องล่อใจอยากให้เด็กอ่าน
- 2) ลักษณะของบทอ่านเป็นเรื่องราว ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ
- 3) คำที่มีในหนังสือเป็นคำเป็นคำที่คุ้นเคย หรือมีประสบการณ์ในการพูดมาก่อน เมื่อเด็กอ่านคำเหล่านั้นจะทำให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น
- 4) แต่ละบทอ่านมีการใช้คำน้อยคำมีการซ้ำคำ ช่วยให้จำแม่นยิ่งขึ้น
- 5) การดำเนินเรื่องรวดเร็ว สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะอ่านโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในวัยแรกเรียน

4.2 หลักการและความเชื่อเกี่ยวกับการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน

Ruddell และ Ruddell (1995) ได้กล่าวถึงหลักการและความเชื่อเกี่ยวกับการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่านไว้ดังนี้

1) เด็กจะสามารถเรียนอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อเขาได้รับการสอนที่มีการเรียงลำดับทักษะต่าง ๆ และการวางแผนล่วงหน้าไว้อย่างเป็นระบบ โดยผ่านบทอ่านต่าง ๆ ที่มีการคัดสรรล่วงหน้าไว้อย่างดีแล้ว

2) เด็กจะสามารถได้มาและพัฒนาซึ่งความสามารถในการอ่านเขียนก็ต่อเมื่อเขาได้ฝึกทักษะและความชำนาญเกี่ยวกับเนื้อหาในด้านโครงสร้างคำ คำศัพท์ต่าง ๆ ความเข้าใจในการอ่าน ความรู้ทางภาษา บริบทในการอ่าน และการอ่านอิสระ

3) วัสดุอุปกรณ์สำหรับพัฒนาความสามารถในการอ่านเขียนจำเป็นที่จะต้องคัดเลือกจากรวบรวมที่มีคุณภาพ และมีการจัดเรียงลำดับความยากง่ายของหนังสือ เพื่อให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็ก และช่วยส่งเสริมความสามารถในการรู้หนังสือที่เพิ่มขึ้นของเด็กต่อไป

4) บทเรียนหรือการสอนที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาความสามารถทางการอ่านเขียนต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

4.1) การพัฒนาพื้นฐานและความรู้เดิมของเด็กตลอดจนความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์

4.2) การเปิดโอกาสให้เด็กได้อ่านหนังสืออย่างสงบ

4.3) การสอนเกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน

4.4) การพัฒนาทักษะต่าง ๆ และความสามารถในการนำไปใช้ได้จริง

4.5) การขยายความรู้ไปสู่ทักษะที่ยากขึ้นในลำดับต่อไปและการหมั่นฝึกฝน

ทักษะที่จำเป็นต่อการอ่านอยู่เสมอ

5) เด็กสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางการอ่านได้ดีจากการเรียนเป็นกลุ่มย่อยที่ได้มีการจัดอย่างเหมาะสมกับความสามารถของเด็ก และระดับความยากง่ายของหนังสือหรือวัสดุการอ่านนั้น ๆ

4.3 วิธีการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน

Harris และ Sipay (1990) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนอ่านโดยใช้หนังสือชุดการอ่านว่า ประกอบด้วย ขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอนด้วยกันคือ

1) ขั้นเตรียม (Preparation) เป็นการเตรียมให้เด็กคุ้นเคยกับสิ่งที่จะอ่าน โดยจะมีการแนะนำชื่อเรื่องหนังสือ หรือแนะนำคำศัพท์ใหม่ ๆ จากในหนังสือหรืออาจพูดคุยเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของหนังสือที่จะอ่าน

2) ขั้นการอ่านแบบชี้แนะ และอ่านซ้ำ (Guide reading and rereading) เป็นขั้นที่ครูเป็นแบบอย่างในการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ซึ่งในขณะที่อ่านนั้นครูควรจะต้องอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการอ่าน และแนะนำวิธีการสำคัญที่เป็นเครื่องช่วยในการอ่าน หลังจากผ่านกิจกรรมนี้แล้วครูจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้มีเวลาอ่านหนังสือของตนเองอย่างสงบ

3) ขั้นทบทวนและติดตามผล (Follow up activities) กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกฝนให้เด็กมีความแม่นยำในการอ่านและเป็นการวัดประเมินผล โดยกิจกรรมที่ใช้อาจจัดในรูปแบบของแบบฝึก เกม หรือการอภิปรายเนื้อเรื่องร่วมกันหลังจากการอ่านก็ได้

Ruddell และ Ruddell (1995) ได้อธิบายถึงหลักและขั้นตอนในการจัดการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่านไว้ว่า การสอนแบบใช้หนังสือชุดการอ่านเป็นการสอนทางตรง (Direct reading activity) ในการสอนจะประกอบด้วยขั้นตอนในการเตรียมก่อนที่จะอ่านหนังสือ หรือ การแนะนำหนังสือ การอ่านโดยครูชี้แนะ การแนะนำเกี่ยวกับคำศัพท์ การตรวจสอบความเข้าใจในการอ่าน การสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง การอ่านอิสระ การเขียน และ การทำกิจกรรมต่างเพื่อทบทวน และ ฝึกฝนหลังจากการทำกิจกรรมกลุ่ม

นอกจากนี้ Gunning (2003) ได้กล่าวถึงการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่านไว้ว่า การสอนนั้นจะเป็นการค่อย ๆ เพิ่มความยากขึ้นไปในแต่ละระดับ และมีการแบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มตามความสามารถ เพื่อที่เด็กจะได้เรียนรู้และพัฒนาได้ตามความสามารถที่แท้จริงของแต่ละคน ส่วนลักษณะของหนังสือนั้นจะมีการจัดทำออกเป็นชุดเป็นเรื่องราว มีลักษณะเฉพาะที่ส่งเสริมให้เด็กสามารถอ่านด้วยตนเองกล่าวคือ มีหนังสือหลากหลายที่ตอบสนองกับความสนใจและระดับความสามารถในการอ่านของเด็กแต่ละคน โดยจะมีช่วงเวลาก่อนอ่านรายบุคคลที่ให้เด็กสามารถเลือกหนังสือที่ตนสนใจมาอ่านได้ สำหรับระดับของหนังสือจะมีการเรียงลำดับตามความซับซ้อน โดยจะเริ่มจากหนังสือภาพ หนังสือที่มีคำสั้น ๆ หนังสือที่มีประโยคสั้น ๆ หนังสือที่มีประโยคซับซ้อน ไปสู่หนังสือที่มีเรื่องราวซับซ้อนและมีจำนวนคำมากขึ้น โดยในหนังสือแต่ละชุดจะมี

คำศัพท์ที่พบบ่อยที่ต้องการจะสอนที่ให้แก่เด็ก โดยคำเหล่านั้นจะเป็นคำที่เด็กคุ้นเคย หรือมีประสบการณ์ในการพูดมาก่อน จึงทำให้เด็กสามารถเชื่อมโยงระหว่างคำที่อ่านกับประสบการณ์เดิมได้

การสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่านสำหรับเด็กในระยะเริ่มอ่านนั้นจะเป็นการสอนให้เด็กอ่านโดยใช้การจำรูปคำ การสอนแบบนี้เป็นการสอนโดยวิธีวิเคราะห์ที่ยึดหลักว่าคำแต่ละคำมีรูปร่างและลักษณะที่น่าสังเกตและจดจำได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของนักจิตวิทยากลุ่ม Gestalt (อ้างถึงใน ประเทิน มหาจันทร์ 2530) ที่กล่าวว่าประสบการณ์ทั้งหมดคือส่วนรวมของพฤติกรรมย่อย

นอกจากนี้การสอนโดยให้เด็กจำรูปคำก็ยังเป็นการลดความสับสนเกี่ยวกับเสียง และรูปร่างของตัวอักษรต่าง ๆ ซึ่งได้สอดคล้องกับ Vernon (1960 อ้างถึงใน Durr ,1967) ที่กล่าวไว้ว่าการให้เด็กรับรู้ตัวอักษรที่มีรูปร่างซับซ้อน ปัญหาเกี่ยวกับการอ่านและจดจำคำก็จะมีมาก ดังนั้นนักจิตวิทยาและนักการศึกษาจึงแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการให้เด็กเริ่มเรียนอ่านโดยรับรู้เป็นคำ ๆ ไม่แบ่งออกเป็นตัวอักษรหรือพยางค์ ซึ่งวิธีการนี้จัดว่าเป็นวิธีการเรียนอ่านที่เหมาะสมที่สุดสำหรับเด็กเริ่มเรียนอ่าน

ประเทิน มหาจันทร์ (2530) กล่าวว่า การเรียนรู้ในการจดจำคำของเด็กนั้น เด็กจะจดจำรูปควบคู่ไปกับเสียงของคำ ตลอดจนความคุ้นเคยกับความหมายและความประทับใจของคำนั้น ๆ ที่มีต่อเด็กด้วย เช่น เด็กจะเรียนรู้คำว่า “พ่อ” “แม่” ได้ดีกว่าคำอื่น ๆ นอกจากนี้ประเทินยังได้กล่าวถึงปัจจัยในการจดจำคำของเด็กว่ามีอยู่ 4 ประการ ได้แก่

1) รูปของคำ ได้แก่ ลักษณะภายนอกของคำที่เด็กมองเห็นว่าคำคำนั้นประกอบด้วยพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกดการันต์ใดบ้าง รูปของคำจะช่วยทำให้เด็กจดจำคำได้ดีกว่าเรื่องอื่นไม่ว่าจะเป็นเสียงหรือความหมาย

2) เสียงของคำ เป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กจำความหมายได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำในภาษาไทยมีระดับเสียงที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้ความหมายของคำแตกต่างกันไปด้วย หรือแม้แต่คำที่เขียนเหมือนกัน แต่ออกเสียงต่างกันก็มีอยู่ไม่ใช่น้อย ด้วยเหตุนี้เสียงของคำที่ต่างกันจึงทำให้เด็กเห็นความแตกต่างของคำได้ง่าย ซึ่งจะช่วยให้เด็กจดจำคำได้ดี

3) ความหมายของคำ การจดจำคำที่มีความหมายทำได้ง่ายกว่าคำที่ไม่มีความหมาย ทั้งนี้เพราะว่าความหมายของคำประกอบด้วยรูปและ เสียงของคำ นอกจากจะเป็นเครื่องชี้เฉพาะให้คำ ๆ นั้น มีความหมายต่างไปจากคำอื่น ๆ แล้วยังมีส่วนช่วยให้สามารถเรียนรู้และจดจำคำได้ดีอีก

ด้วย ความหมายของคำจะเป็นเครื่องชี้ความแตกต่างของคำ แม้ว่าคำคำนั้นจะมีรูปหรือเสียงของคำเหมือนกันก็ตาม

4) ความคุ้นเคยของคำ ไม่ว่าจะเป็นการที่ได้พบเห็นคำหรือมีโอกาสได้ยินคำนั้นอยู่เสมอ หรือมีโอกาสได้ใช้คำนั้นอยู่บ่อย ๆ ประสบการณ์จะทำให้เด็กจดจำคำได้ง่ายและแม่นยำ ดังนั้นในการสอนอ่าน ครูควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนเพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับคำที่เด็กจะต้องเรียนรู้ต่อไป

จากข้างต้นกล่าวโดยสรุปได้ว่า การสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่านเป็นวิธีการสอนอ่านอย่างหนึ่งที่เหมาะกับวิธีการเรียนรู้และเหมาะสมกับความสนใจของเด็กปฐมวัย เนื่องจากใช้หนังสือภาพเป็นสื่อหลักในการสอนอ่าน และมีการแบ่งระดับหนังสือตามความยากง่ายที่ตอบสนองต่อระดับความสามารถในการอ่านของเด็กแต่ละคน ซึ่งพบว่ามีงานวิจัยที่สอดคล้องกับการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่านที่ได้กล่าวมาข้างต้นดังนี้

Sullivan และ Martin (1994) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสอนโดยใช้วัสดุในการอ่านที่สามารถคาดเดา เช่น หนังสือที่มีภาพสอดคล้องกับคำ คำคล้องจอง เพลง กับการส่งเสริมทักษะทางการอ่านของเด็กวัยเริ่มเรียนพบว่า การสอนโดยใช้วัสดุการอ่านที่สามารถคาดเดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะทางการอ่านของเด็กวัยเริ่มเรียนที่เพิ่มขึ้น

Michelle (1997) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของความสามารถในการอ่านของเด็กระดับ 1 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบใช้หนังสือชุดการอ่าน และแนวการจัดกิจกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ พบว่า เด็กที่เรียนด้วยวิธีการสอนที่ใช้หนังสือชุดการอ่าน มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงกว่าเด็กที่เรียนด้วยแนวการจัดกิจกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

Johnston (1998) ได้ทำการทดลองใช้หนังสือที่มีลักษณะเฉพาะคือมีรูปภาพและข้อความที่คาดเดาได้ มีการใช้คำซ้ำและมีคำศัพท์ที่พบบ่อยในเรื่องกับนักเรียนระดับ 1 พบว่า หลังการทดลองเด็กนักเรียนสามารถเรียนรู้คำศัพท์เพิ่มมากขึ้นก่อนการทดลอง

สุนีย์ ทองศิริประภา (2535) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนอนุบาลที่ได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านต่างกันพบว่า เด็กวัยอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านมาก จะมีความพร้อมในการอ่านมากกว่าเด็กวัยอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านน้อยอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ .01

4.4 หลักการสร้างหนังสือสำหรับเด็กวัยอนุบาล

ในการสร้างหนังสือให้กับเด็กนั้นผู้จัดทำควรจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะ ความต้องการและความสนใจของเด็กเสียก่อน บันลือ พฤกษ์วัน (2538) ได้กล่าวถึงความสนใจและความต้องการในการอ่านของเด็กอนุบาล (3-6 ปี) ไว้ดังนี้

1) สนใจในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น สัตว์เล็ก ๆ ต้นไม้ ดอกไม้และเด็กในวัยเดียวกัน

2) ต้องการที่จะพูด ฟังซ้ำ ๆ เป็นจังหวะ เพื่อที่จะได้เลียนแบบเป็นครั้งคราว

3) สนใจที่จะซักถามโดยใช้คำถามตรง ๆ แต่ก็ยังไม่มุ่งถามถึงเหตุผลอย่างจริงจัง

4) สนใจการท่องคำคล้องจองง่าย ๆ บทเพลงเด็ก และเพลงสั้น ๆ ง่าย ๆ ได้

5) สนใจและมักบ่นว่าจะฟังนิทานจากผู้ใหญ่ การอ่านนิทานสั้น ๆ ง่าย ๆ ให้ฟังจะเป็นการตอบสนองความต้องการแห่งวัยได้มาก

6) สนใจฝึกอ่านภาพจากสมุดและหนังสือเอง

สุนีย์ สิงหะเชนทร์ (2534) ได้กล่าวถึงหลักในการเลือกหนังสือสำหรับเด็กวัยอนุบาลไว้ดังนี้

1) เนื้อเรื่องในหนังสือควรมีความเหมาะสม ไม่ยาวเกินไป และภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาง่ายๆ โดยใช้ร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้

2) มีภาพสวย สีสดใส เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ

3) มีตัวละครที่เป็นสัตว์ นางฟ้า เทวดา หรือ มีตัวละครที่อยู่ในวัยเดียวกับเด็ก

4) ขนาดของหนังสือต้องมีขนาดใหญ่พอที่จะให้เด็กมองเห็นได้ชัดเจน

บันลือ พฤกษ์วัน (2538) ยังได้กล่าวถึงลักษณะหนังสือที่เหมาะสมกับเด็กในชั้นเริ่มอ่านว่าควรประกอบด้วยลักษณะดังนี้

1) ควรเป็นหนังสือที่เป็นคำหรือประโยคสั้น ๆ ที่มีภาพเป็นจุดศูนย์กลางหรือจุดสนใจ

2) ควรเป็นหนังสือที่เป็นเรื่องราวสั้น ๆ เกี่ยวกับประสบการณ์ในสภาพแวดล้อมที่เด็กคุ้นเคย มีประโยคประกอบภาพออกสภาพ บอกอาการเคลื่อนไหวของภาพจะทำให้เด็กเข้าใจมากขึ้น

3) ควรมีการซ้ำคำ (Repetition) ในการซ้ำคำควรซ้ำออกเป็น 2 ลักษณะคือ

3.1) ซ้ำคำเดิมในลักษณะความหมายเดิมให้เด็กเข้าใจมากขึ้น เช่น แดง

เป็นเด็ก แดง ขอบว้าง

3.2) ซ้ำคำเดิมในลักษณะความหมายใหม่ เช่น แดง เป็นเด็ก แดง ชอบ

เสื้อสีแดง

โดยในการซ้ำคำนั้นควรมีการจัดทำความถี่ให้พอเพียง เพื่อช่วยให้เด็กจำได้แม่นยำ ในคำที่ต้องการเน้น โดยปกติการซ้ำคำหรือความถี่ไม่ควรน้อยกว่า 6 ครั้ง

บุษบง ตันติวงศ์ (2535) ได้กล่าวถึงหนังสือที่เหมาะสมกับการสอนอ่านให้กับเด็กไว้ว่า หนังสือที่เหมาะสมกับการสอนอ่านนั้น ควรมีเนื้อเรื่องที่เด็กสนใจ มีภาพและข้อความที่สัมพันธ์กัน ตัวหนังสือใหญ่ชัดเจน มีการจัดวางหน้ากระดาษ มีภาพและประโยคที่ง่ายต่อการเชื่อมโยง ความหมาย มีเหตุการณ์ที่ซ้ำ ๆ ที่ช่วยคาดคะเน มีโครงสร้างลีลาการเขียน มีเรื่องราวที่เด็กคุ้นเคย และ ควรเขียนแยกเป็นคำ ๆ

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2530) ได้กล่าวว่าการสร้างหนังสือสำหรับเด็กควรคำนึงถึง องค์ประกอบต่อไปนี้

- 1) การจัดวางหน้าที่เหมาะสมระหว่างตัวอักษรและภาพ
- 2) จำนวนหน้าต้องมีความเหมาะสมกับเนื้อหา และความสนใจของผู้อ่าน
- 3) การใช้ภาพที่สอดคล้องกับเนื้อหา และควรใช้ภาพสีเพื่อช่วยดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน
- 4) การใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักภาษา และควรกรมีภาษาที่สร้างภาพพจน์
- 5) รูปเล่มมีความแข็งแรงทนทาน มีขนาดเหมาะสมกับการใช้งาน
- 6) การใช้ตัวอักษร ควรมีขนาดที่เหมาะสมกับภาพ แบบตัวอักษรที่ใช้ต้องถูก

หลักการเขียน

7) การวางโครงเรื่อง ต้องเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้อ่าน โครงเรื่องต้องไม่ซับซ้อนจนเกินไป เนื้อเรื่องตั้งแต่ต้นจบจบมีความสัมพันธ์กัน

จินตนา ไบกาชุยี (2542) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือเด็กที่ดีว่า ควรมีลักษณะดังนี้

1) ด้านการพิมพ์ การจัดรูปเล่ม การจัดพิมพ์ภาพและตัวอักษรต้องมีความชัดเจน ปกติต้องมีความสวยงามดึงดูดความสนใจของเด็ก ขนาดของรูปเล่มและตัวอักษรมีความเหมาะสมกับความต้องการของเด็กและการใช้งาน การจัดหน้าหนังสือดูโปร่งตา ภาพกับตัวอักษรไม่ทับกันและมีชื่อเรื่องที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก

2) ด้านเนื้อหา ควรมีความน่าสนใจ มีความสนุกสนาน เหมาะสมกับวัย เนื้อหาถูกต้อง เนื้อหาของเรื่อง เน้นแง่ความสั้นความยาวและสำนวนภาษาต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก

3) ด้านภาพประกอบ ควรมีสีสันสวยงาม วาดอย่างปราณีต มีภาพสอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่อง และขนาดของภาพควรมีความเหมาะสมกับรูปเล่ม

นอกจากนี้ Matulka (1999) ได้สรุปถึงลักษณะของหนังสือที่ดีว่า ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1) องค์ประกอบของเนื้อเรื่อง

- 1.1) แก่นของเรื่องควรเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่บีบบังคับผู้อ่าน
- 1.2) เนื้อเรื่องควรมีเหตุผลในการลำดับเหตุการณ์ ซึ่งช่วยผู้อ่านอยาก

ติดตามอ่านต่อไป

- 1.3) ตัวละครมีความน่าเชื่อถือ
- 1.4) บทสนทนาระหว่างตัวละครควรเป็นธรรมชาติ และใช้อย่างระมัดระวัง

บทสนทนากับภาพควรมีความสอดคล้องกัน

2) รูปร่างลักษณะทางกายภาพ

- 2.1) กระดาษมีคุณภาพดี
- 2.2) การเย็บเล่มควรแน่นหนา
- 2.3) ถ้าหนังสือมีรูปแบบที่เป็นรูปเล่ม เช่น เปิด-ปิดได้ ควรมีความคงทน

3) องค์ประกอบของการออกแบบ

- 3.1) หน้าปกหนังสือ ปกใน ปกหลัง ควรมีความกลมกลืนกับภาพที่ใช้ในหนังสือ
- 3.2) การจัดวางตัวหนังสือเหมาะสมกับภาพ
- 3.3) การมีพื้นที่ว่างในแต่ละหน้า เพื่อหลีกเลี่ยงการวางตัวหนังสือที่เยอะ

เกินไป

3.4) รูปร่าง ลักษณะของตัวพิมพ์ และขนาดตัวอักษร มีความสำคัญมากในการสร้างอารมณ์ของเรื่อง

4) ลักษณะของรูปภาพประกอบ

- 4.1) รูปภาพควรสะท้อนให้เห็นอารมณ์ในหนังสือ และเห็นความชัดเจนในเนื้อเรื่อง
- 4.2) รูปแบบของภาพนั้น เป็นกุญแจนำไปสู่ความสำเร็จของหนังสือ
- 4.3) ภาพควรมีความสอดคล้องกับคำที่พิมพ์ในหนังสือ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ในการสร้างหนังสือสำหรับเด็กนั้นองค์ประกอบสำคัญที่ต้องคำนึงถึงคือ รูปเล่ม ภาพ เนื้อหาและการใช้ภาษา โดยในการจัดทำหนังสือนั้น ผู้จัดทำจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับความสนใจ ความต้องการในการอ่าน ตลอดจนพัฒนาการและระดับความสามารถทางการอ่านของเด็ก เพื่อที่จะสามารถจัดทำหนังสือที่เหมาะสมกับความต้องการและช่วยส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาผลของการใช้หนังสือชุดการอ่านที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านสำหรับเด็กวัยอนุบาล โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. ประชากรและตัวอย่างประชากร
3. การสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาษาของเด็กปฐมวัย และการใช้หนังสือชุดการอ่านในการส่งเสริมความสามารถทางการอ่าน ดังต่อไปนี้

- 1.1.1 พัฒนาการทางภาษาของเด็กวัยอนุบาล
- 1.1.2 การสอนภาษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล
- 1.1.3 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนอ่าน
- 1.1.4 หลักและแนวคิดในการสร้างหนังสือชุดการอ่าน

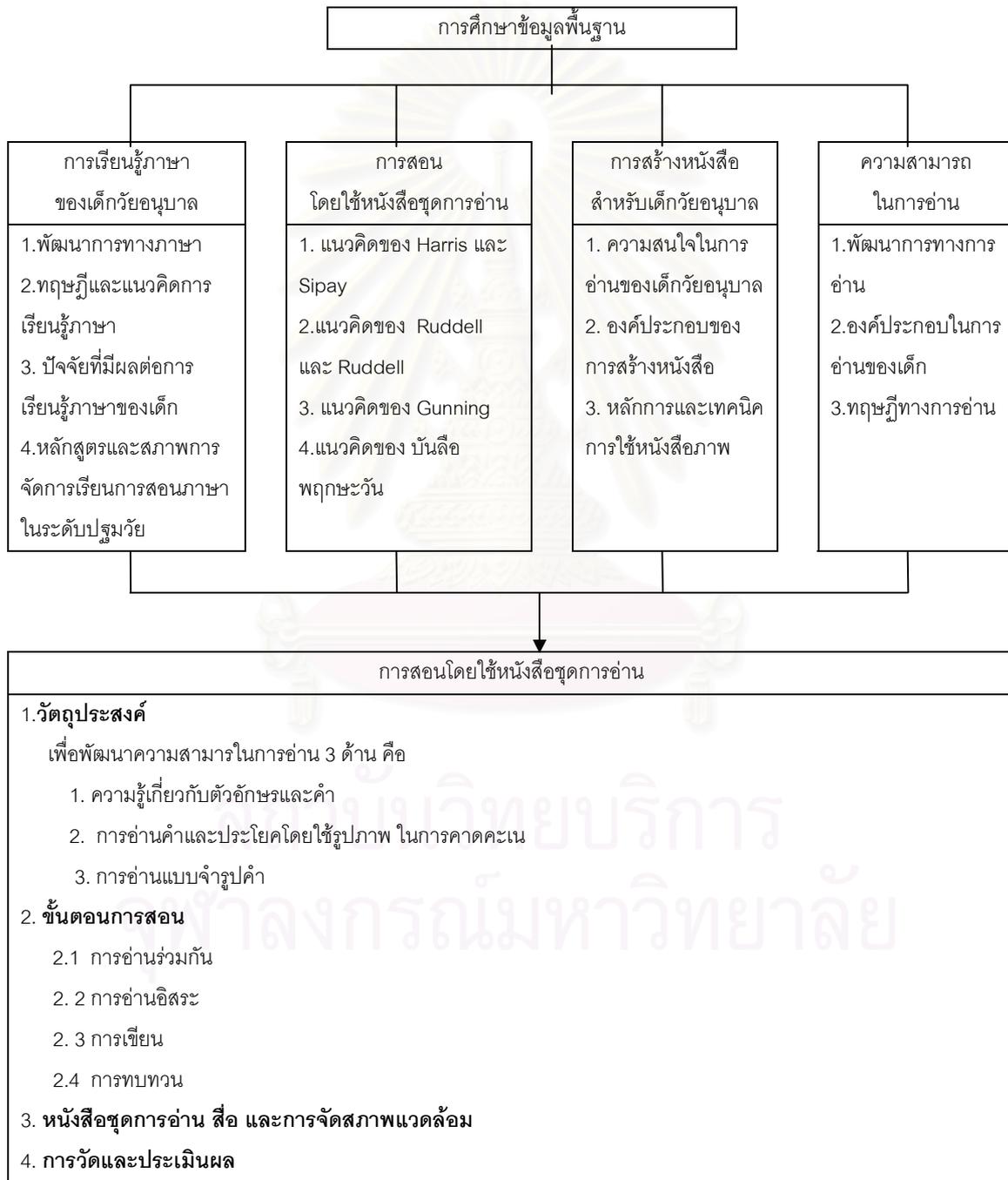
1.2 ศึกษาแนวการจัดประสบการณ์ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ตลอดจนการจัดการเรียนการสอน สภาพการใช้หนังสือ และการวัดประเมินผลทางภาษา

1.3 ศึกษาจากการลงทะเบียนเรียนวิชาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาและทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ของภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.4 ศึกษาดูงานการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้หนังสือชุดการอ่านที่โรงเรียนนานาชาติ บางกอกพัฒนาระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2547 ถึง ธันวาคม พ.ศ.2547 รวมเป็นระยะเวลา 2 เดือน

1.5 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าวมาสร้างความเข้าใจในแนวคิด และหลักการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่อง ผลการใช้หนังสือชุดการอ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย



2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร

2.1 ประชากร คือ เด็กอนุบาล 2 ที่มีอายุ 5-6 ปี ของโรงเรียนโสมสิตสโมสร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ซึ่งมีลักษณะดังนี้

2.1.1 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษา
ปฐมวัย

2.1.2 เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนเด็ก ห้องละไม่เกิน 30 คน

2.1.3 เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับก่อนวัยเรียนแบบเตรียม
ความพร้อม ซึ่งไม่เร่งเรียนเขียนอ่าน เนื่องจากมีระดับประถมศึกษารองรับ

2.1.4 เป็นโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีช่วงเวลาในการอ่านหนังสือ

2.1.5 เป็นโรงเรียนที่ในแต่ละห้องมีการจัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถ

2.2 ตัวอย่างประชากร คือ เด็กอนุบาล 2 ที่มีอายุ 5-6 ปี ของโรงเรียนโสมสิตสโมสร สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 2 ห้องเรียน
ห้องเรียนละ 27 คน รวมทั้งสิ้น 54 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้การสุ่มแบบง่าย
(Simple random sampling) ด้วยการจับสลากห้องเรียน 2 ห้อง จาก 3 ห้องเรียน เพื่อกำหนดกลุ่ม
ทดลองและควบคุม

จากนั้นทำการทดสอบความสามารถในการอ่านของตัวอย่างประชากรก่อนทำการทดลอง
โดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลชุดที่ 1 ซึ่งเด็กกลุ่มทดลองและกลุ่ม
ควบคุมมีคะแนนความสามารถในการอ่าน ก่อนการทดลอง ตามที่นำเสนอในตารางที่ 2 ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่าน ก่อนการทดลอง
ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	27	4.74	2.56	0.62
กลุ่มควบคุม	27	5.22	3.08	

$P < .01$ ($t_{52} = 2.66$)

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอ่านของกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01

3. การสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัย หนังสือที่เหมาะสมกับเด็กอนุบาลวัย 5-6 ปี
หลักการของหนังสือชุดการอ่าน และ เพื่อหาแนวทางในการสร้างหนังสือชุดการอ่าน

3.2 ศึกษาองค์ประกอบในการสร้างหนังสือ เพื่อหากรอบแนวคิดในการสร้างหนังสือชุด
การอ่านสำหรับเด็กวัยอนุบาล 2 ที่มีอายุ 5 - 6 ปี ดังรายละเอียดในแผนภูมิที่ 3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 3 กรอบแนวคิดในการสร้างหนังสือชุดการอ่าน



กรอบแนวคิดในการสร้างหนังสือชุดการอ่าน	
1. รูปเล่ม	-หนังสือสำหรับการอ่านร่วมกัน เป็นหนังสือเล่มใหญ่ (Big book) มีปกแข็ง -หนังสือสำหรับการอ่านอิสระ มีขนาดเล็กเหมาะสำหรับอ่านคนเดียวหรืออ่านในกลุ่มเล็ก มีจำนวนหน้าประมาณ 8-12 หน้า
2. โครงเรื่อง	-มีโครงเรื่องที่ไม่ซับซ้อน มีตัวละครและฉากจำนวนไม่มาก -มีเนื้อเรื่องที่เด็กคุ้นเคย และมีตัวละครที่อยู่ในวัยเดียวกันกับเด็ก -ดำเนินเรื่องโดยใช้เหตุการณ์ที่ซ้ำ ๆ กัน และเหตุการณ์ตั้งแต่แรกจนจบมีความสัมพันธ์กัน
3. การใช้ ภาพประกอบ	-ภาพที่ใช้เป็นภาพวาดสีน้ำ -ภาพ มีความสัมพันธ์กับข้อความที่อ่าน มีการใช้ภาพที่เป็นเครื่องชี้แนะให้เด็กสามารถเดาข้อความได้ - สีที่เน้นความสดใสและสบายตา โดยจะใช้สีในโทนอุ่น
4. การใช้ภาษา	-ตัวหนังสือที่ใช้มีขนาดใหญ่พอเหมาะกับขนาดของหนังสือ -มีการเขียนเว้นคำเพื่อให้สามารถอ่านได้ง่ายขึ้น -ในแต่ละเรื่องจะมีคำที่พบบ่อย (Frequency word) เพื่อสร้างความคุ้นเคยและทำให้เด็กสามารถอ่านแบบจำรูปคำได้ - การใช้ภาษาในแต่ละระดับจะมีความซับซ้อนขึ้นไปเรื่อย ๆ โดยในระดับแรก จะเริ่มจากคำน้อย ๆ หรือประโยคความเดียวสั้น ๆ ไปสู่ระดับที่มีจำนวนคำและความซับซ้อนของประโยคมากขึ้น -คำที่ใช้ในเรื่องจะใช้คำหรือประโยคซ้ำ ๆ

3.3 ศึกษากลุ่มคำศัพท์ที่พบบ่อยสำหรับเด็กวัยอนุบาล (frequency word) โดยศึกษาจากกลุ่มคำศัพท์ที่พบบ่อยสำหรับเด็กวัยอนุบาลจากหลักสูตรอังกฤษ (National Literacy Strategy) และศึกษาจากบัญชีคำศัพท์ที่ได้จากงานวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้ประโยคของเด็กอนุบาลอายุ 5-6 ปี (พรรณมาศ เบญจธนสมบัติ ,2546) เพื่อหาคำศัพท์ที่พบบ่อยของแต่ละระดับ โดยเลือกคำศัพท์ที่เด็กใช้บ่อยที่สุดร้อยละ 80 มาได้ทั้งสิ้น 35 คำ จากนั้นนำคำศัพท์ที่พบบ่อยให้ นักการศึกษาปฐมวัย และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาเพื่อดูความเหมาะสม

ตารางที่ 3 คำศัพท์ที่พบบ่อยแยกตามชนิดของคำ

คำสรรพนาม	คำนาม	คำกริยา	คำวิเศษณ์	คำบุพบท	คำสันธาน
เขา	ตัว	ไป	ใช่	ของ	ก็
นี่	แม่	มี	ไม่	ใน	และ
หนู	โรงเรียน	มา	อะไร	ที่	กับ
มัน	สี	เอา	ดี	บน	แต่
ฉัน	ทะเล	อยู่	ใคร		เพราะ
	บ้าน	เป็น			
		กิน			
		บอก			
		รู้			
		คือ			

3.4 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ลักษณะหนังสือชุดการอ่านของต่างประเทศจำนวน 50 เล่ม เพื่อหาเกณฑ์ในการแบ่งระดับความยากง่าย จากนั้นให้นักการศึกษาปฐมวัย และผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาประกอบเพื่อดูความถูกต้อง และความเหมาะสม โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งระดับความยากง่ายมีดังนี้

- 3.4.1 จำนวนคำทั้งหมดในเรื่อง
- 3.4.2 จำนวนคำในแต่ละประโยค
- 3.4.3 ลักษณะและความซับซ้อนของประโยค

3.5 นำกรอบแนวคิดในการสร้างหนังสือชุดการอ่านที่ได้จากการศึกษาข้อมูล กลุ่มคำศัพท์ที่พบบ่อยสำหรับเด็กวัยอนุบาลของไทย (frequency word) และ เกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งระดับความยากง่าย มาสร้างเป็นหนังสือชุดการอ่าน 5 ระดับ จำนวน 20 เรื่อง

3.6 นำหนังสือชุดการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจพิจารณาในด้านความถูกต้องเนื้อหา ความชัดเจนของภาษา ความยากง่าย และการใช้ภาพประกอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ได้รับข้อเสนอแนะ

3.7 นำหนังสือชุดการอ่านไปทดลองใช้ (try out) กับเด็กอนุบาล 2 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากรแต่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรในการวิจัย เพื่อดูความเหมาะสมของหนังสือในด้านความครอบคลุมของเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษา ภาพประกอบ และความยากง่ายของหนังสือแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนจะนำไปใช้กับตัวอย่างประชากร

3.8 ศึกษาสภาพการใช้หนังสือนิทานของโรงเรียน โดยผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการเลือกหนังสือที่ใช้แผนการจัดประสบการณ์ปกติดังนี้

3.8.1 คำในหนังสือนิทานมีจำนวนคำ และจำนวนประโยคที่ใกล้เคียงกับหนังสือชุดการอ่าน

3.8.2 จำนวนนิทานที่ใช้ในการทำกิจกรรมของกลุ่มควบคุม มีจำนวนเท่ากับหนังสือชุดการอ่าน

3.8.3 เป็นนิทานที่มีโครงเรื่องที่ไม่ซับซ้อน มีตัวละครและฉากจำนวนไม่มาก

จากนั้นผู้วิจัยนำหนังสือนิทานของกลุ่มควบคุม มาจัดระดับความยากง่ายโดยใช้เกณฑ์ในการจัดเหมือนกับหนังสือชุดการอ่าน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.9 สร้างกรอบการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถทางการอ่านของเด็กวัยอนุบาลที่ใช้ในงานวิจัย โดยกำหนดวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม เนื้อหาของกิจกรรม และการวัดประเมินผล ดังรายละเอียดในแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 กรอบการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลที่ใช้ในงานวิจัย



3.10 นำกรอบการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านมาสร้างคู่มือการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่านสำหรับกลุ่มทดลอง โดยในแต่ละวันมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) การอ่านร่วมกัน คือ กิจกรรมที่ครูกับเด็กร่วมกันอ่านหนังสือชุดการอ่านในช่วงกิจกรรมวงกลม โดยจะใช้หนังสือเล่มใหญ่ ขณะอ่านครูจะต้องชี้ตัวหนังสือและฝึกให้เด็กตรวจสอบความหมายและคาดเดาคำศัพท์และประโยคโดยใช้รูปภาพ ฝึกให้เด็กรู้จักสังเกต หัดอ่านคำศัพท์ที่พบบ่อยจากหนังสือแต่ละเรื่อง โดยครูจะเล่าซ้ำเรื่องละ 2 วัน เพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับหนังสือและอ่านแบบจำทั้งคำได้มากยิ่งขึ้น

2) การอ่านอิสระ คือ กิจกรรมที่ทำหลังจากทำการอ่านร่วมกันเสร็จแล้ว โดยอาจทำทั้งในเวลาเรียนและให้เด็กนำกลับไปอ่านทบทวนที่บ้าน กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะทางการอ่านด้วยตนเองให้ดียิ่งขึ้น กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่เด็กทำคนเดียวหรืออาจเป็นกิจกรรมที่ทำเป็นกลุ่มย่อย หนังสือที่ใช้เป็นหนังสือเล่มเดียวกันกับที่ครูอ่านให้ฟัง แต่มีขนาดเล็กพอเหมาะกับการอ่านคนเดียวหรือการอ่านกลุ่มย่อย ในขณะที่ทำกิจกรรมนี้ครูควรปล่อยให้เด็กได้อ่านหนังสือด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยครูอาจให้คำแนะนำกับเด็กบางคนที่ต้องการความช่วยเหลือได้ หลังจากการอ่านอิสระครูควรพูดคุยหรือเปิดโอกาสให้เด็กเล่าสิ่งที่ตนอ่านให้ครูและเพื่อนฟัง

3) การเขียน คือ กิจกรรมที่ช่วยทบทวนและเพิ่มวงคำศัพท์ให้แก่เด็ก ลักษณะของกิจกรรมจะเป็นการให้เด็กเขียนคัดลอกคำศัพท์ที่ตนเองได้เรียนรู้ใหม่ลงในกระดาษ เมื่อเด็กเขียนเสร็จแล้วก็มาอ่านให้ครูฟัง เมื่ออ่านได้ถูกต้อง ครูจะให้เด็กเก็บคำศัพท์เหล่านั้นไว้ในธนาคารคำศัพท์ของตนเอง โดยสิ่งที่เด็กเขียนอาจอยู่ในรูปแบบของ ภาพประกอบคำศัพท์ หรือ เขียนคำศัพท์อย่างเดียวยกก็ได้ การทำกิจกรรมนี้ควรทำหลังจากการอ่านร่วมกันและการอ่านอิสระเพราะจะทำให้เด็กคุ้นเคยกับคำศัพท์มากขึ้น

4) การทบทวน คือ กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำศัพท์ต่างๆ ผ่านการเล่น นอกจากนี้ยังเป็นการทบทวนการอ่านหนังสือแต่ละเรื่องอีกด้วย ในการทำการทบทวนจะใช้สื่อประกอบในหนังสือแต่ละเล่มซึ่งจะมีสื่อประกอบทั้งหมด 5 ลักษณะได้แก่ การจับคู่คำศัพท์ที่เหมือน การหาคำศัพท์ที่ผิด การจับคู่คำศัพท์กับภาพ การเติมคำศัพท์ที่หายไป และ การหาคำศัพท์ที่พบบ่อย ในการทำการทบทวนนั้นควรทำหลังจากการอ่านร่วมกันหรือการอ่านอิสระ เพื่อเป็นการทบทวนการอ่านของเด็กให้มีความแม่นยำยิ่งขึ้น

3.11 นำคู่มือการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่านที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปทดลองใช้กับเด็กอนุบาล 2 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อดูความเหมาะสมในด้านการจัด กิจกรรม ระยะเวลา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.12 สร้างแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ ตามแนวหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จำนวน 40 แผน โดยแต่ละแผนมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) การเล่านิทาน คือ กิจกรรมที่ครูอ่านหนังสือนิทานปกติในช่วงกิจกรรมวงกลม โดยจะใช้หนังสือนิทานเล่มใหญ่ ขณะอ่านจะมีการชี้ตัวหนังสือ มีการพูดคุยเกี่ยวกับนิทาน โดยครู มักจะใช้คำถามใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และมีการสนทนาเกี่ยวกับคำศัพท์ในเรื่อง

2) การเล่นตามมุมประสบการณ์ คือ กิจกรรมที่让孩子ได้เลือกเข้าไปเล่นตามมุม ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ภาษาที่ครูจัดไว้ให้ เช่น การเข้าไปเล่นสมมุติในมุม บทบาทสมมุติ หรือเข้าไปอ่านหนังสือและดูภาพจากมุมหนังสือที่ครูเตรียมไว้ในห้อง ตามความ สนใจของเด็ก โดยในมุมจะประกอบด้วยหนังสือภาพ นิทาน และ อุปกรณ์ต่างๆ เช่น สมุดเขียนยิ้ม

3) การวาดภาพบันทึกนิทาน คือ กิจกรรมให้เด็กได้บันทึกเรื่องราวหรือสิ่งที่ตนเอง ได้ฟังในรูปแบบของภาพวาดสีเทียน หรือ สีน้ำ เมื่อเด็กวาดเสร็จแล้ว เด็กจะมาเล่าเรื่องราวให้ครูฟัง และครูจะเขียนบันทึกสิ่งที่เด็กบอกลงในผลงานของเด็ก

4) เกมการศึกษา คือ การให้เด็กได้เล่นเกมต่างๆ เพื่อพัฒนาภาษา โดยจะเป็น กิจกรรมที่ทำเป็นกลุ่มย่อย เกมการศึกษาที่ใช้ ได้แก่ เกมภาพต่อ เกมจับคู่เหมือน เกมเรียงลำดับ เกมจับคู่คำกับภาพ เกมจัดหมวดหมู่

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบขั้นตอนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านของกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<p>1.ขั้นการอ่านร่วมกัน</p> <p>เป็นกิจกรรมการอ่านหนังสือชุดการอ่านที่ครูกับเด็กร่วมกันอ่านในช่วงกิจกรรมวงกลม โดยครูจะสอนให้เด็กรู้จักส่วนประกอบของหนังสือ ขณะอ่านครูจะชี้ตัวหนังสือ ฝึกให้เด็กคาดคะเนคำโดยใช้รูปภาพ และฝึกให้เด็กอ่านคำโดยจำรูปของคำ หรืออาจมีการพูดคุยเกี่ยวกับเนื้อหาของหนังสือ</p>	<p>1.ขั้นการเล่นนิทาน</p> <p>เป็นกิจกรรมที่ครูอ่านหนังสือนิทานปกติในช่วงกิจกรรมวงกลม โดยจะใช้หนังสือนิทานเล่มใหญ่ ขณะอ่านจะมีการชี้ตัวหนังสือ มีการพูดคุยเกี่ยวกับนิทาน โดยครูมักจะใช้คำถามใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และมีการสนทนาเกี่ยวกับคำศัพท์ในเรื่อง</p>
<p>2.ขั้นการอ่านอิสระ</p> <p>เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กแต่ละคนได้เลือกอ่านหนังสือชุดการอ่านหรือแถบประโยคหลังจากทำการอ่านร่วมกันเสร็จแล้ว เป็นกิจกรรมที่เด็กทำคนเดียวหรือเป็นกลุ่มย่อยก็ได้ โดยหลังการอ่านครูจะให้เด็กเล่าหรือพูดคุยเรื่องที่ทำให้อ่านให้ครูและเพื่อนฟัง</p>	<p>2.ขั้นการเล่นตามมุมประสบการณ์</p> <p>เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กได้เลือกเข้าไปเล่นตามมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ภาษาที่ครูจัดไว้ให้ ตามความสนใจของเด็ก เช่น การเข้าไปเล่นสมมติในมุมบทบาทสมมติ หรือเข้าไปอ่านหนังสือและดูภาพจากมุมหนังสือที่ครูเตรียมไว้ในห้อง</p>
<p>3.ขั้นการเขียน</p> <p>เป็นการให้เด็กเขียนคัดลอกคำศัพท์ที่ตนเองได้เรียนรู้ใหม่ลงในกระดาษ เมื่อเด็กเขียนเสร็จแล้วก็จะมาอ่านให้ครูฟังเมื่ออ่านได้ถูกต้อง ครูจะให้เด็กเก็บคำศัพท์เหล่านั้นไว้ในสมุดธนาคารคำศัพท์ของตนเอง โดยสิ่งที่เด็กเขียนอาจอยู่ในรูปแบบของ ภาพประกอบคำศัพท์ หรือ คำศัพท์อย่างเดียว</p>	<p>3.ขั้นการวาดภาพบันทึกนิทาน</p> <p>เป็นกิจกรรมให้เด็กได้บันทึกเรื่องราวหรือสิ่งที่ตนเองได้ฟังในรูปแบบของภาพวาด เมื่อเด็กวาดเสร็จแล้ว จะมีการเล่าเรื่องราวให้ครูฟัง และครูจะเขียนสิ่งที่เด็กบอกลงในผลงานของเด็ก</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ) เปรียบเทียบขั้นตอนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<p>4.ขั้นการทบทวน</p> <p>เป็นกิจกรรมเพื่อทบทวนการอ่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำศัพท์ต่าง ๆ ผ่านการเล่น นอกจากนี้ยังเป็นการทบทวนการอ่านหนังสือแต่ละเรื่องอีกด้วย ในการทำการทบทวนจะใช้สื่อประกอบในหนังสือแต่ละเล่มซึ่งจะมีสื่อประกอบทั้งหมด 5 ลักษณะ ได้แก่ การจับคู่คำศัพท์ที่เหมือน การหาคำศัพท์ที่ผิด การจับคู่คำศัพท์กับภาพ การเติมคำศัพท์ที่หายไป และ การหาคำศัพท์ที่พบบ่อย</p>	<p>4.ขั้นเกมการศึกษา</p> <p>เป็นการให้เด็กได้เล่นเกมต่างๆ เพื่อพัฒนาภาษา โดยจะเป็นกิจกรรมที่ทำเป็นกลุ่มย่อย เกมการศึกษาที่ใช้ได้แก่ เกมภาพต่อ เกมจับคู่เหมือน เกมเรียงลำดับ เกมจับคู่คำกับภาพ เกมจัดหมวดหมู่</p>

4.การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานการวิจัยคือแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล ซึ่งมีลักษณะและขั้นตอนในการสร้างดังนี้

4.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล มี 2 ชุด ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลชุดที่ 1 ที่ใช้ก่อนการทดลอง โดยใช้หนังสือเรื่อง “ไปเล่นกันนะ” และแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลชุดที่ 2 ที่ใช้หลังการทดลอง โดยใช้หนังสือเรื่อง “ลูงหมีเข้าเมือง” ซึ่งลักษณะของแบบทดสอบทั้ง 2 ชุด เป็นแบบทดสอบคู่ขนานที่มีโครงสร้างและคำถามเหมือนกัน มีจำนวนทั้งสิ้นฉบับละ 9 ข้อ โดยกำหนดให้เด็กทดสอบครั้งละ 1 คน การสอบกระทำโดยใช้คำถามและคำพูด มีสื่อประกอบ คือ หนังสือ และบัตรคำ ซึ่งแบบทดสอบ ๒ ชุด ได้กำหนดเป็นกรอบโครงสร้างดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 กรอบโครงสร้างแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลทั้ง 2 ชุด

ส่วนประกอบ	แบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล	
	ชุดที่ 1 (ก่อนการทดลอง)	ชุดที่ 2 (หลังการทดลอง)
ชื่อหนังสือ	ไปเล่นกันนะ	ลูกหมีเข้าเมือง
จำนวนคำ	148 คำ	150 คำ
จำนวนประโยค	16 ประโยค	16 ประโยค
จำนวนหน้า	10 หน้า	10 หน้า
จำนวนข้อในแบบทดสอบ	แบบทดสอบฯ มีจำนวน 9 ข้อ โดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ด้านละ 3 ข้อดังนี้	
	1. ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ	
	1.1. การจำแนกความเหมือนต่างของคำศัพท์	(ข้อที่ 1)
	1.2. การหาความสัมพันธ์ของรูปตัวอักษรและเสียงตัวอักษร	(ข้อที่ 2)
	1.3. การรู้ทิศทางของตัวอักษร	(ข้อที่ 8)
	2. การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน	
	2.1. การอ่านคำศัพท์โดยคาดเดาจากภาพ	(ข้อที่ 6)
	2.2. การอ่านประโยคโดยคาดเดาจากภาพ	(ข้อที่ 7)
	2.3. การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำศัพท์กับภาพในหนังสือ	(ข้อที่ 4)
	3. การอ่านแบบจำรูปคำ	
	3.1. การอ่านคำศัพท์ที่คุ้นเคย	(ข้อที่ 3)
	3.2. การอ่านคำศัพท์ที่พบบ่อยจากหนังสือ	(ข้อที่ 9)
	3.3. การบอกหรือชี้คำที่ครูอ่านได้	(ข้อที่ 5)
การให้คะแนน	การให้คะแนนจะแบ่งตามระดับการตอบคำถามเป็น 3 ระดับ คือ ระดับคะแนน 2, 1 และ 0 โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้	
	-ตอบได้ถูกต้องด้วยตนเอง	2 คะแนน
	-ตอบได้ถูกต้องโดยมีครูช่วยเหลือ	1 คะแนน
	-ตอบไม่ถูก หรือ ไม่ตอบ	0 คะแนน
วิธีการทดสอบ	ทดสอบเป็นรายบุคคล เริ่มทดสอบข้อ 1-3 โดยใช้บัตรคำเป็นสื่อประกอบและถามเด็กตามแนวทางที่ระบุไว้ใน หลังจากนั้น อ่านหนังสือให้เด็กฟังทีละหน้าโดยใช้คำถาม หรือ คำพูดตามขั้นตอนในแบบทดสอบฯ	

4.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

4.2.1 ศึกษาหลักการ วิธีการ ตัวอย่างการประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2.2 ดำเนินการออกแบบและสร้างแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลชุดที่ 1 โดยใช้หนังสือเรื่อง “ไปเล่นกันนะ” และแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลชุดที่ 2 โดยใช้หนังสือเรื่อง “ลูงหมีเข้าเมือง”

4.2.3 นำแบบทดสอบความสามารถทางการอ่านทั้ง 2 ชุดให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสม ในด้านความตรงตามเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

4.2.4 นำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลไปทดลองใช้ครั้งที่ 1 กับเด็กอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลวัดปริณายก ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากรแต่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรในการวิจัย ในการศึกษานำร่อง จำนวน 20 คน

4.2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบความสามารถในการอ่านจากการทดลองครั้งที่ 1 แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหาความเหมาะสมของภาษาตลอดจนให้คำแนะนำ

4.2.6 นำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 กับเด็กชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลวัดปริณายก ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากรแต่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรในการวิจัย ในการศึกษานำร่อง จำนวน 20 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามที่กำหนดไว้ จากนั้นทำการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบฯ เป็นรายข้อเพื่อหาระดับความยาก (Level of difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) พบว่าแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลชุดที่ 1 มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.35 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.40 - 0.70 ส่วนแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลชุดที่ 2 มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.35 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.40 - 0.71 ซึ่งแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลทั้งสองชุดจัดได้ว่ามีความยากและค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้

4.2.7 นำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลทั้งสองชุดมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach พบว่าแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลทั้งสองชุดมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ

0.92 ซึ่งแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลทั้งสองชุดจัดได้ว่ามีค่าความเที่ยง อยู่ในเกณฑ์สูง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านไปให้ตัวอย่างประชากรทำการก่อนการทดลอง (Pre-test) เป็นรายบุคคล

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยกลุ่มทดลองใช้การสอนอ่านโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน ใช้เวลาในการดำเนินการทดลอง เป็นเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 60 นาที ตั้งแต่เวลา 9.00-10.00 น. โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้สอน ส่วนกลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ และใช้เวลาในการสอนเท่ากับกลุ่มทดลอง โดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้สอน

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบลักษณะครูผู้สอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1. จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย	1. จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย
2. มีความสนใจในการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาแก่เด็กอนุบาล	2. มีความสนใจในการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาแก่เด็กอนุบาล
3. กำลังศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัย	3. มีประสบการณ์ในการสอนระดับปฐมวัยเป็นเวลา 12 ปี

5.3 หลังการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความสามารถในการอ่าน ไปให้ตัวอย่างประชากรทำหลังการทดลอง (Post-test) เป็นรายบุคคล

6. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการทดลอง มาตรวจให้คะแนนและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

6.1 นำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 11.0 for windows (Statistical package for the social science for windows) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลองโดยทดสอบค่าที (t-test dependent group) ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .01 ด้วยการโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 11.0 for windows (Statistical package for the social science for windows) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลระหว่างกลุ่มทดลองและควบคุม โดยทดสอบค่าที (t-test independent group) ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .01 ด้วยการโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 11.0 for Windows (Statistical Package for the Social Science for windows) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.4 นำเสนอข้อมูลโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่าน ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง ในรูปตารางประกอบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้หนังสือชุดการอ่านที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านสำหรับเด็กวัยอนุบาล นำเสนอเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน การอ่านแบบจำรูปคำ ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน และการอ่านแบบจำรูปคำ ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน การอ่านแบบจำรูปคำของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่าน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน การอ่านแบบจำรูปคำของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยการใช้ค่าที (t-test dependent) ซึ่งรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอ ในตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

ความสามารถในการอ่าน	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ความสามารถในการอ่านทั้ง 3 ด้าน	4.74	2.56	14.15	3.27	19.32**
- ด้านความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ	2.11	1.34	5.30	1.20	12.71**
- ด้านการอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน	1.07	1.0	4.63	1.18	17.01**
- ด้านการอ่านแบบจำรูปคำ	1.56	1.25	4.22	1.64	9.12**

**P<.01(.01_{t26}=2.78)

จากตารางที่ 8 แสดงว่า หลังการทดลองใช้หนังสือชุดการอ่าน กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาถึงความสามารถในการอ่านในแต่ละด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน และการอ่านแบบจำรูปคำ พบว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านทั้ง 3 ด้านสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน การอ่านแบบจำรูปคำ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่าน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน การอ่านแบบจำรูปคำ ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง โดยการใช้ค่าที (t-test independent) ซึ่งรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในตารางที่ 9 ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล
ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

ความสามารถในการอ่าน	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		<i>t</i>
	\bar{X}	<i>S.D.</i>	\bar{X}	<i>S.D.</i>	
ความสามารถในการอ่านทั้ง 3 ด้าน	14.15	3.26	4.78	2.48	11.86**
- ด้านความรู้เกี่ยวกับ ตัวอักษรและคำ	5.30	1.20	2.41	1.12	9.14**
-ด้านการอ่านคำและ ประโยคโดยใช้รูปภาพใน การคาดคะเน	4.63	1.18	1.07	0.96	12.15**
-ด้านการอ่านแบบจำ รูปคำ	4.22	1.64	1.30	1.13	7.59**

** $P < .01$ ($.01_{t_{52}} = 2.66$)

จากตารางที่ 9 แสดงว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสือชุด
การอ่าน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้การสอนอ่านแบบ
ปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาถึงความสามารถในการอ่านในแต่ละ
ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน
และการอ่านแบบจำรูปคำ พบว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านทั้ง 3 ด้านสูงกว่ากลุ่ม
ควบคุมที่ใช้การสอนอ่านแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้หนังสือชุดการอ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลของการใช้หนังสือชุดการอ่านที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านสำหรับเด็กวัยอนุบาลในด้านความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน และการอ่านแบบจำรูปคำ ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของงานวิจัยว่า หลังการทดลองใช้หนังสือชุดการอ่าน เด็กกลุ่มทดลองที่ใช้หนังสือชุดการอ่าน จะมีความสามารถในการอ่านสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ เด็กอนุบาล 2 ที่มีอายุ 5-6 ปี ของโรงเรียนโสมสิตสมสร ปีการศึกษา 2547 โดยตัวอย่างประชากร คือ เด็กอนุบาล 2 ของโรงเรียนโสมสิตสมสร จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 27 คน รวมทั้งสิ้น 54 คน

กิจกรรมการอ่านที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย กิจกรรมการอ่านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้หนังสือชุดการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมจัดกิจกรรมโดยใช้การสอนอ่านแบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล จำนวน 2 ชุด ซึ่งเป็นแบบทดสอบคู่ขนาน คือ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลชุดที่ 1 ซึ่งใช้ก่อนการทดลอง และแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลชุดที่ 2 ซึ่งใช้หลังการทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้เวลาทั้งสิ้น 12 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยนำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านชุดที่ 1 ไปให้ตัวอย่างประชากรทำก่อนการทดลอง (Pre-test) เป็นรายบุคคล เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยกลุ่มทดลองใช้การสอนอ่านโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน ใช้เวลาในการดำเนินการทดลอง เป็นเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 60 นาที ตั้งแต่เวลา 9.00-10.00 น. โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้สอน ส่วนกลุ่มควบคุมใช้การสอนอ่านแบบปกติ และใช้เวลาในการสอนเท่ากับกลุ่มทดลอง โดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้สอน จากนั้น ผู้วิจัย

นำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลชุดที่ 2 ไปให้ตัวอย่างประชากรทำหลังการทดลอง (Post-test)

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS 11.0 for Windows (Statistical Package for the Social Science for windows) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที (t-test dependent group) ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .01 และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่า (t-test independent group) ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .01 จากนั้นนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการทดลองใช้หนังสือชุดการอ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

หลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนด้วยหนังสือชุดการอ่านมีความสามารถในการอ่าน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน การอ่านแบบจำรูปคำ สูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษามผลของการใช้หนังสือชุดการอ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่เป็นผลของการใช้หนังสือชุดการอ่าน โดยสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

การวิจัยเพื่อศึกษามผลของการใช้หนังสือชุดการอ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลพบว่า เด็กที่ได้รับการสอนด้วยหนังสือชุดการอ่านมีคะแนนความสามารถในการอ่าน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน การอ่านแบบจำรูปคำ สูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติดังนี้

1) ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ

ก่อนการทดลองพบว่า ตัวอย่างประชากรทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง มีความสามารถในการอ่าน ด้านความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเห็นได้จากการที่ผู้วิจัยลองถามเด็กว่า “หนูลองชี้คำที่หนูเห็นบ่อย ๆ ให้ครูดูหน่อย” เด็กส่วนใหญ่จะชี้ไปที่รูปภาพ นอกจากนี้ยังพบว่า มีเด็กหลายคนที่ไม่รู้วิธีการอ่านหนังสือ โดยผู้วิจัยลองให้เด็กชี้คำขณะที่ตนอ่านพบว่า เด็กบางคนก็ชี้จากซ้ายไปขวา บางคนยังถือหนังสือกลับหัว และยังไม่สามารถแยกแยะคำที่เหมือนหรือต่างกันได้ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าเด็กยังขาดความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ ซึ่งเป็นทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นต่อการอ่าน จึงทำให้การอ่านในสัปดาห์แรกของเด็กกลุ่มทดลองยังไม่ค่อยได้พัฒนาเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับที่ Clay (1985 อ้างถึงในCutting , 1989) ได้กล่าวถึงกระบวนการด้านการอ่านว่าการที่เด็กจะเรียนอ่านได้นั้น เด็กจำเป็นต้องเข้าใจเรื่องราวโดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิม เข้าใจความหมายของคำ รู้จักทิศทางของหนังสือ และรู้จักตัวหนังสือ ดังนั้นในช่วง 1-2 สัปดาห์แรกผู้วิจัยจึงพยายามเป็นแบบอย่างในการอ่านหนังสือ และฝึกให้เด็กสังเกตความเหมือนหรือต่างของคำพบว่า หลังจากนั้นอีก 2 สัปดาห์พบว่า เด็กกลุ่มทดลองส่วนใหญ่เริ่มมีความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับอักษรและคำ โดยเด็กจะเริ่มรู้ทิศทางของตัวอักษร แยกความแตกต่างระหว่างคำได้ เปิดหนังสือและชี้ตัวหนังสือได้ถูกต้อง

2) การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน

ก่อนการทดลองพบว่า ตัวอย่างประชากรทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง มีความสามารถในการอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเนไม่แตกต่างกัน ซึ่งเห็นได้จากการที่ผู้วิจัยลองให้เด็กอ่านหนังสือโดยให้เด็กลองเดาคำจากภาพ เด็กส่วนใหญ่จะสามารถบอกได้ว่าภาพในหนังสือมีอะไรบ้าง แต่เมื่อผู้วิจัยถามว่าคำที่อยู่ใต้ภาพอ่านว่าอย่างไร เด็กจะตอบว่าไม่ทราบ แสดงให้เห็นว่า เด็กยังขาดความสามารถในการคาดเดาคำโดยใช้ภาพเป็นเครื่องชี้แนะ แต่หลังจากการใช้หนังสือชุดการอ่านพบว่า เด็กกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านแบบคาดเดาคำจากภาพเพิ่มขึ้น ยกตัวอย่างเหตุการณ์ขณะที่เด็กกำลังทำกิจกรรมอ่านอิสระกันอยู่ เด็กหญิงเด็กหญิงนิด (นามสมมุติ) และเด็กหญิงน้อย (นามสมมุติ) นั่งอ่านหนังสือเรื่อง “งานวันเกิดของหนูดาว” ด้วยกัน เด็กหญิงนิด ได้อ่านประโยคผิดจาก “ คุณตา ก็มา วันเกิด ของ หนูดาว” เป็น “คุณอากี้มา วันเกิด ของ หนูดาว” เมื่อเด็กหญิงน้อยได้ยินเพื่อนอ่านดังนั้นจึงบอกเพื่อนว่า “ นิดอ่านไม่ถูก ในภาพเป็นภาพคนแก่ คนแก่ต้องเป็นคุณตาถึงจะถูก” จากพฤติกรรมนี้แสดงให้เห็นถึงวิธีการอ่านของเด็กที่อ่านคำโดยใช้ภาพเป็นเครื่องช่วย ซึ่งได้สอดคล้องกับทิตนา แวมมณี และคณะ

(2536) และ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537) ที่กล่าวไว้ว่า เด็กวัยนี้จะอ่านโดยอาศัยภาพ เป็น เครื่องช่วยโดยจะดูความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาพกับคำ

2) การอ่านแบบจำรูปคำ

ก่อนการทดลองพบว่า ตัวอย่างประชากรทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง มีความสามารถในการอ่านแบบจำรูปคำ ไม่แตกต่างกัน โดยเมื่อผู้วิจัยลองให้เด็กอ่านคำที่พบบ่อย ในหนังสือ เด็กจะยังอ่านไม่ได้ แต่หลังจากการทดลองใช้หนังสือชุดการอ่านพบว่า เด็กกลุ่มทดลอง มีความสามารถในการอ่านคำที่พบบ่อย เช่น คำว่า พ่อ แม่ ฉัน ไป โรงเรียน หนู ได้ ยกตัวอย่าง เหตุการณ์ขณะที่อยู่ในห้องมีเด็กหญิงปี (นามสมมติ) มองเห็นคำว่าหนูที่เขียนอยู่บนกระดาน เด็กหญิงปีจึงเดินมาบอกผู้วิจัยว่า “นี่มีคำว่าหนูบนกระดานด้วย” ผู้วิจัยจึงถามเด็กหญิงปีว่าทราบ ได้อย่างไรว่าคำนี้อ่านว่าหนู เด็กหญิงปีจึงได้ตอบว่า “หนูจำได้ คำนี้เหมือนกับคำว่าหนูดาวที่หนู เห็นในหนังสือของคุณครู” จากพฤติกรรมนี้ แสดงให้เห็นว่าเด็กหญิงปีไม่เพียงแต่จะอ่านและจำคำ ในหนังสือได้เท่านั้น แต่ยังสามารถเชื่อมโยงไปสู่การอ่านสิ่งอื่น ๆ อีกด้วย

นอกจากนี้ จากการสังเกตพฤติกรรมกรรมการอ่านของเด็กกลุ่มทดลองพบว่า คำส่วนใหญ่ที่เด็กจำได้เร็วและแม่นยำนั้นจะเป็นคำง่าย ๆ ที่ใกล้ตัวเด็ก ซึ่งข้อค้นพบนี้ได้สอดคล้องกับที่ ประเทิน มหาพันธ์ (2530) กล่าวว่า การเรียนรู้ในการจดจำคำของเด็กนั้น เด็กจะจดจำรูปควบคู่ไป กับเสียงของคำ ตลอดจนความคุ้นเคยกับความหมายและความประทับใจของคำนั้น ๆ ที่มีต่อเด็ก ด้วย เช่น เด็กจะเรียนรู้คำว่า “พ่อ” “แม่” ได้ดีกว่าคำอื่น ๆ นอกจากนี้ประเทินยังได้กล่าวถึงปัจจัย ในการจดจำคำของเด็กว่ามีอยู่ 4 ประการ ได้แก่

(1) รูปของคำ ได้แก่ ลักษณะภายนอกของคำที่เด็กมองเห็นว่าคำคำนั้น

ประกอบด้วย พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกดการันต์ไต่บ้าง รูปของคำจะช่วยทำให้เด็กจดจำ คำได้ดีกว่าเรื่องอื่นไม่ว่าจะเป็นเสียงหรือความหมาย

(2) เสียงของคำ เป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กจำความหมายได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำ

ในภาษาไทยมีระดับเสียงที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้ความหมายของคำแตกต่างกันไปด้วย หรือแม้แต่ คำที่เขียนเหมือนกัน แต่ออกเสียงต่างกันก็มีอยู่ไม่ใช่น้อย ด้วยเหตุนี้เสียงของคำที่ต่างกันจึงทำให้ เด็กเห็นความแตกต่างของคำได้ง่าย ซึ่งจะช่วยให้เด็กจดจำคำได้ดี

(3) ความหมายของคำ การจดจำคำที่มีความหมายทำได้ง่ายกว่าคำที่ไม่มี

ความหมายทั้งนี้เพราะว่าความหมายของคำประกอบด้วยรูปและ เสียงของคำ นอกจากจะเป็น เครื่องชี้เฉพาะให้คำ ๆ นั้น มีความหมายต่างไปจากคำอื่น ๆ แล้วยังมีส่วนช่วยให้สามารถเรียนรู้และ

จดจำคำได้ดีอีกด้วย ความหมายของคำจะเป็นเครื่องชี้ความแตกต่างของคำ แม้ว่าคำคำนั้นจะมีรูปหรือเสียงของคำเหมือนกันก็ตาม

(4) ความคุ้นเคยของคำนั้น ไม่ว่าจะเป็นการที่ได้พบเห็นคำหรือมีโอกาสได้ยินคำนั้นอยู่เสมอ หรือมีโอกาสได้ใช้คำนั้นอยู่บ่อย ๆ ประสบการณ์จะทำให้เด็กจดจำคำได้ง่ายและแม่นยำ ดังนั้นในการสอนอ่าน ครูควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนเพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับคำที่เด็กจะต้องเรียนรู้ต่อไป

จากผลแตกต่างของความสามารถในการอ่านก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และความแตกต่างของความสามารถในการอ่านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาความสามารถในการอ่านของเด็กเป็นสิ่งที่พัฒนาได้ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล และแสดงให้เห็นว่าหนังสือชุดการช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่าน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน การอ่านแบบจำรูปคำ ได้มากกว่าการสอนแบบปกติ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก

1) ลักษณะของหนังสือชุดการอ่าน

หนังสือชุดการอ่าน เป็นหนังสือที่มีลักษณะเฉพาะที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านของเด็ก เนื่องจาก มีหนังสือหลากหลายที่ตอบสนองกับความสนใจ และสอดคล้องกับระดับความสามารถในการอ่านของเด็กแต่ละคน หนังสือแต่ละเล่มจะใช้คำจำนวนน้อยคำและมีการใช้คำซ้ำ ๆ โดยคำเหล่านั้นจะเป็นคำที่เด็กคุ้นเคย หรือมีประสบการณ์ในการพูดมาก่อน จึงทำให้เด็กสามารถเชื่อมโยงระหว่างคำที่อ่านกับประสบการณ์เดิมได้ นอกจากนี้ยังมีการเรียงลำดับหนังสือตามความยากง่าย และข้อความที่ใช้ในหนังสือมีความสัมพันธ์กับภาพวาด ทำให้เด็กสามารถคาดเดาคำศัพท์และข้อความจากภาพได้ ซึ่งลักษณะของหนังสือชุดการอ่านนี้ได้สอดคล้องกับ บุซบง ตันติวงศ์ (2535) ที่ได้กล่าวถึงหนังสือที่เหมาะสมกับการสอนอ่านให้กับเด็กไว้ว่า หนังสือที่เหมาะสมกับการสอนอ่านนั้นควรมีเนื้อเรื่องที่เด็กสนใจ มีภาพและข้อความที่สัมพันธ์กัน ตัวหนังสือใหญ่ชัดเจน มีการจัดวางหน้ากระดาษ มีภาพและประโยคที่ง่ายต่อการเชื่อมโยงความหมาย มีเหตุการณ์ที่ซ้ำ ๆ ที่ช่วยคาดคะเน มีโครงสร้างลีลาการเขียน มีเรื่องราวที่เด็กคุ้นเคย และ ควรเขียนแยกเป็นคำ ๆ นอกจากนี้ ลักษณะของหนังสือชุดการอ่านยังได้สอดคล้องกับ พัฒนาการการอ่านที่ บันลือ พุกษะวัน (2538) ได้กล่าวถึงลักษณะหนังสือที่เหมาะสมกับการพัฒนาการของเด็กในขั้นเริ่มอ่านว่า ควรเป็นหนังสือที่เป็นคำหรือประโยคสั้น ๆ เรื่องสั้น ๆ มีภาพเป็นจุดศูนย์กลางหรือจุดสนใจ

อย่างไรก็ดีถึงแม้ว่าหนังสือชุดการอ่านจะเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ช่วยพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้น แต่ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางภาษาคงไม่ดีพอ หากใช้หนังสือชุดการอ่านเป็นสื่อหลักเพียงอย่างเดียว เพราะในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กนั้น หนังสือที่ใช้ควรจะต้องมีความหลากหลาย โดยควรนำเอานิทานหรือวรรณกรรมเด็กซึ่งถือว่าเป็นสื่อสำคัญอย่างหนึ่งที่เข้ามาใช้ประกอบด้วย เนื่องจากวรรณกรรมและนิทานสำหรับเด็กนั้น นอกจากจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ทางภาษาให้กับเด็ก ช่วยสร้างจินตนาการ ยังเป็นการพัฒนาความคิด ให้แก่เด็กอีกด้วย ดังนั้นในการนำหนังสือชุดการอ่านไปใช้ควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการใช้ และนำไปปรับบริบทโดยคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) การจัดสภาพแวดล้อม

การจัดสภาพแวดล้อมทางภาษาที่เหมาะสมเป็นอีกสิ่งที่จะต้องพิจารณาเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านของเด็กวัยอนุบาล เนื่องจากการสอนของโรงเรียนไม่เน้นการอ่านเขียน ผู้วิจัยจึงได้เข้าไปจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนอ่านเขียนและการวิจัย โดยได้ทำมุมสำหรับอ่านหนังสือ ซึ่งได้เตรียมหนังสือชุดการอ่าน เตรียมบัตรคำ สื่อประกอบต่าง ๆ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเขียน เช่น ดินสอ ยางลบ กระดาษ ให้แก่เด็ก โดยมุมนี้จะจัดเตรียมไว้ให้เด็กทำกิจกรรมหลังการอ่านร่วมกัน ในช่วงหนึ่งถึงสองสัปดาห์แรกพบว่า เด็กยังไม่คุ้นเคยกับการเข้าไปอ่านหนังสือ และใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ จึงทำให้เด็กไม่ค่อยเข้าไปทำกิจกรรมเท่าไรนัก แต่เมื่อผู้วิจัยได้แนะนำและเป็นแบบอย่างในการใช้อุปกรณ์ให้แก่เด็กพบว่า เด็กส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปอ่านหนังสือและเขียนคัดลอกคำจากบัตรคำในมุมหนังสือเพิ่มขึ้น บางคนก็นำหนังสือชุดการอ่านไปเล่นสมมติเป็นครูนักเรียน และลองฝึกคาดเดาคำจากภาพกัน ซึ่งจากเหตุการณ์เหล่านี้ได้สอดคล้องกับที่ Ruddell and Ruddell (1995) Morrow (1990) Neuman and Roskos(1990) และ กนกพร พันธุ์เถระ (2538) กล่าวไว้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่มีวัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการอ่านจะช่วยทำให้เด็กมีความสนใจในการอ่าน และมีการพัฒนาความสามารถทางการอ่านได้เพิ่มขึ้น

3) บทบาทครู

ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาความสามารถทางการอ่าน ให้แก่เด็กวัยอนุบาล เนื่องจากกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านเป็นสิ่งที่ใหม่สำหรับเด็ก ครูจึงควรเป็นแบบอย่างในการอ่านหนังสือให้เด็กฟังและรู้จักชี้แนะวิธีการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ในการอ่านให้แก่เด็ก ซึ่งในขณะอ่านนั้นครูควรจะต้องอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการอ่าน และแนะนำ

วิธีการสำคัญที่เป็นเครื่องช่วยในการอ่านให้แก่เด็กด้วย นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศ และการให้แรงเสริมของครู เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ช่วยทำให้เด็กพัฒนาความสามารถในการอ่านได้ดียิ่งขึ้น ยกตัวอย่าง เหตุการณ์ขณะที่ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการทดลองพบว่า มีเด็กหลายคนปฏิเสธที่จะอ่านหนังสือและทำกิจกรรม เนื่องจากคิดว่าเป็นสิ่งที่ยากเกินไป ผู้วิจัยจึงปรับรูปแบบการอ่านให้เป็นในลักษณะของเกม โดยให้เด็กแข่งกันออกมาอ่านคำเหล่านั้นพบว่า เด็ก ๆ มีความกระตือรือร้นและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี ทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้เป็นไปอย่างสนุกสนาน และมีชีวิตชีวายิ่งขึ้น เมื่อเด็กสามารถตอบได้ถูกต้องผู้วิจัยก็จะให้การเสริมแรงโดยให้คำชมกับเด็ก ทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน และมีความกระตือรือร้นที่จะอ่านต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับที่ Carroll (1964) ได้กล่าวไว้ว่าการเสริมแรง (reinforcement) เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการวางเงื่อนไขให้การเรียนการสอนมีความมั่นคง ซึ่งในการสอนอ่านนั้น การฝึกอ่านเพียงอย่างเดียว อาจไม่เพียงพอที่จะทำให้ให้นักเรียนอ่านหรือจำคำได้ ต้องอาศัยการเสริมแรงเข้าช่วยเพื่อทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจ และครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการใช้การเสริมแรงด้วย

4) ปัจจัยพื้นฐานที่มาจากตัวเด็ก

ปัจจัยพื้นฐานที่มาจากตัวเด็ก เช่น ความพร้อมทางด้านร่างกายและสติปัญญา การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ และฐานะทางเศรษฐกิจ ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการอ่านของเด็ก เด็กที่มีสภาพร่างกายที่ดีทำให้เด็กมีแรงและกำลังที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าเด็กที่ขาดความพร้อม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่าน ผู้วิจัยได้มีการคุยกับผู้ปกครองของเด็กในกลุ่มทดลองพบว่า การที่ผู้ปกครองร่วมกันอ่านหนังสือชุดการอ่านกับลูกทุกวันนั้น สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในการอ่านได้ดีกว่าเด็กที่ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาให้ ซึ่งได้สอดคล้องกับที่ Colgan (2002) ได้กล่าวว่บาทบาทของผู้ปกครองมีส่วนสำคัญอย่างมากในการพัฒนาทักษะทางการอ่านของเด็ก

นอกจากนี้ธนรงค์ ทองปาน (2532) และ Thinker (1972 อ้างถึงในกาญจนา สามเตี้ย ,2539) ได้กล่าวว่า ความพร้อมในการอ่านของเด็กเกิดจากปัจจัย 2 ประการ คือ

1) ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน ได้แก่ ความพร้อมทางด้านร่างกาย ด้านสมอง ด้านอารมณ์และด้านวิชาการ และความสามารถทั่วไปตามระดับวุฒิภาวะของเด็ก เป็นตัวกำหนดขอบเขตในการเรียนรู้ แม้ว่าเด็กจะอายุเท่ากันก็จะมีความสามารถที่ต่างกัน จากการวิจัยพบว่า

เด็กในกลุ่มทดลองคนหนึ่งมีปัญหาทางด้านสุขภาพ ทำให้ขาดเรียนบ่อยไม่สามารถเรียนรู้ได้ทันเพื่อน ๆ จึงทำให้เด็กคนนี้มีความสามารถในการอ่านอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเพื่อนในห้อง

2) ปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก ได้แก่ อาชีพของบิดามารดา บุคคลที่อยู่แวดล้อม สภาพสังคมที่เด็กอยู่ การสะสมหนังสือของบุคคลในครอบครัว และการที่ผู้ปกครองจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก เช่น การพาไปเลือกซื้อหนังสือ การพูดคุยเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่น่าสนใจ จากการวิจัยพบว่า มีเด็กหญิงหนึ่งที่ครอบครัวให้ความสนใจอย่างมาก โดยจะซื้อแบบฝึกที่เกี่ยวกับภาษา และอ่านนิทานให้ฟังก่อนนอนเป็นประจำเสมอ พบว่า เด็กคนนี้เป็นเด็กที่มีพื้นฐานทางการอ่านที่ดี กล่าวคือเด็กจะรู้ทิศทางการอ่านหนังสือ รู้ถึงความเหมือนต่างของคำ สามารถอ่านคำสั้น ๆ บางคำ เช่น พ่อ แม่ มี ได้ และสามารถเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ ได้เร็วกว่าเพื่อนในห้อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในระดับต่อไป

1. การวิจัยนี้เป็นทางเลือกอย่างหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านของเด็กอนุบาล ซึ่งลักษณะของหนังสือถูกออกแบบมาให้เข้ากับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอนุบาล และอาจมีการทำวิจัยเพิ่มเติมเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการเชื่อมต่อความรู้ที่ได้จากการทดลอง โดยนำมาประยุกต์เข้ากับการเรียนอ่านในระดับประถม พร้อมนำเสนอแนวทางที่เหมาะสม
2. ควรมีการนำหนังสือชุดการอ่านไปใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านให้แก่เด็กที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง
3. ควรมีการสร้างหนังสือชุดการอ่านที่มีระดับความยากเพิ่มขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาความสามารถทางการอ่านให้แก่เด็กในระดับประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ครูหรือผู้นำไปใช้ต้องมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับหนังสือชุดการอ่าน เพื่อสร้างความเข้าใจในการสอนโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน ดังนั้นจึงควรต้องศึกษาจากคู่มือการใช้หนังสือชุดการอ่านก่อนนำไปใช้จริง

2. ในการนำหนังสือชุดการอ่านไปใช้ในการจัดกิจกรรม อาจเพิ่มหรือลดเวลาการใช้หนังสือแต่ละเล่มได้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงวิธีการเรียนรู้และความสามารถของเด็กในกลุ่มนั้น ๆ เป็นหลัก

3. ครูหรือผู้นำไปใช้สามารถนำหนังสือชุดการอ่านนี้ไปปรับใช้ หรือ บูรณาการเข้ากับหน่วยการสอนที่เกี่ยวข้องได้



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกกร บุษยะภินิษฐ์.2539.พัฒนาการทางภาษากับการสอนภาษาเด็กปฐมวัยในเอกสาร
ประกอบการสอนวิชาการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
สวนดุสิต.
- กนกพร พันธุ์เถระ.2538.ผลของการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เล่นบทบาทสมมติที่ส่งเสริมความ
สนใจในการอ่านและเขียนของเด็กวัยอนุบาล.วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตภาควิชา
ประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา สามเตี้ย.2539.การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียน ของเด็กที่สำเร็จ
การศึกษาชั้นอนุบาลจากโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กานดา ศรีพรวิสิฐ.2539.การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทย เพื่อ
ความเข้าใจโดยใช้กิจกรรมซึ่งนำการคิดในการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่2.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์.2545 .จิตวิทยาการอ่าน.พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์.2530. การทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บูรพสาส์น
- ชัญญา ไครบุตร.2535.การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำและ
พฤติกรรมการกล้าแสดงออกของนักเรียนไทยกะใช้ชั้นประถมศึกษาปีที่3 อำเภอสุมาลย์
ที่ได้รับสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนปกติ.วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทมาศ ชื่นบุญและคณะ.2535.จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- จินตนา ไบกาชูยี.2542.เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ.

- ณรงค์ ทองปาน.2532.การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่2 . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
กรมการฝึกหัดครู
- ทีศนา เขมมณี และคณะ.2536. หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย.
พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา ประพุดติกิจ.2538.การพัฒนาการอ่านของลูก.พิมพ์ครั้งที่2.กรุงเทพมหานคร :สำนักพิมพ์
ข้าวฟ่าง
- นงนุช ภัทราคร. 2538.สถิติการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น
- นภเนตร ธรรมบวร.2540.การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บันลือ พุกกะวัน.2538.มิติใหม่ในการสอนอ่าน . พิมพ์ครั้งที่3.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์ไทย
วัฒนาพานิช.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์.2534. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย.
กรุงเทพมหานคร : B&B Publishing.
- บุษบง ต้นดวงศ์.2535.กิจกรรมส่งเสริมการอ่านใน เอกสารประกอบการสอนวิชาพิเศษการสอน
ระดับปฐมวัย. ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเทิน มหาจันทร์.2530.การสอนอ่านเบื้องต้น.กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสไตร์.
- ประคอง กรรณสูต.2538 .สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์.กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพีร์ ชุ่นจิตติ.2530.การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการอ่านและไม่สัมพันธ์พัญชนะไทยของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1ที่เรียนโดยการสัมพันธ์และไม่สัมพันธ์ตามพัญชนะชื่อสัตว์.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พรรณมาศ เบญจอนสมบัติ.2546. การศึกษาการใช้ประโยชน์ของเด็กอนุบาล อายุ 5 ถึง 6 ปีใน
กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2538.วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.กรุงเทพมหานคร: สำนัก
ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- พาดณี พิทักษา.2532.ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่านกับนิสัยในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวณิ สิริชัยจารุ.2532.การเปรียบเทียบความพร้อมในการอ่านโดยการจำรูปคำของเด็กอนุบาลที่ฝึกด้วยเกมการศึกษา กับแบบฝึก.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณีรัตน์ สุขโชติรัตน์.2537.ไขปัญหาการอ่านที่เวอร์ : แนวทางปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มีชัย เขียมจินดา.2541. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์.วารสารวิชาการ 1 (ตุลาคม): 66-70.
- เยาวพา เดชะคุปต์.2541.การศึกษาปฐมวัย.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ แม็ค.
- ราศรี ทองสวัสดิ์.2535.ภาษาของเด็ก ในทศนา แชมมณี และ วาริ ธีระจิตร(บรรณาธิการ), หนูน้อยน่ารัก, หน้า 68-77.กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิ โสมประยูร.2539.การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา.กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ศรียา-ประภัสสร นิยมธรรม.2541.พัฒนาการทางภาษา.กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจเทรตติ้ง.
- ศรียรัตน์ เจริญจันทร์.2536.การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน.กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์.2537. หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย.กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนีย์ ทองศิริประภา. 2535. การเปรียบเทียบความพร้อมในการอ่านของเด็กวัยอนุบาลที่ได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์ในการอ่านต่างกัน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุนีย์ สิงหะเชนทร์.2534. การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านในชั้นเด็กเล็กและอนุบาล.วารสารสารพัฒนาหลักสูตร 10 (เมษายน-มิถุนายน): 7-8.
- สุภัทรา คงเรือง. 2539. ผลการใช้การใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีต่อความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวหนังสือและหนังสือของเด็กวัยอนุบาล.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,กระทรวงศึกษาธิการ.2546.คู่มือหลักสูตรการศึกษา
ปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

เสาวลักษณ์ สมวงษ์. 2545. ผลของการใช้กิจกรรมการเล่านิทานสองภาษาที่มีต่อความสามารถใน
การใช้ภาษาไทยของเด็กวัยอนุบาลที่ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่หนึ่ง.วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
อารี สันหนวี.2535. นวัตกรรมปฐมวัยศึกษา.กรุงเทพมหานคร : สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.

ภาษาอังกฤษ

Bush,C.L. and Huebner ,M.H.1991.Strategies for reading in the elementary school.
New York: Macmillan.

Carroll,J. B.1964. A Model of School learning. Teacher college record64 (May 1964) :
723-733.

Clay.M.1985. Reading :The pattern of complex behavior. Auckland: Heinemann.

Colgan, K. A.2002. Parental involvement in reading development. Master of arts thesis,
Kean University.

Corrmet, C.E., and Blankenship, L.A.1990. Whole language=whole learning. Indiana:
The Phi Delta Kappa Education Foundation.

Cutting.B.1989.Getting start in whole language : shared reading experience. Auckland:
Applepress.

Dechant, E.V.1964. Improving the teaching reading. New jersey: Prentice Hall.

Donald, L.J. , Charles K. K.1995. Effective reading instruction, K-8. 3rd ed.
Englewood Cliffs : Merrill.

Durr, W .K. 1967.Reading instruction : Dimension and issues. Bostan: Houghton Middlin
Company.

Gunning, T. G.1993. Creating reading instruction for all children. Boston: Allyn and
Bacon.

Gunning, T. G.2003. Creating literacy instruction for all children.4th ed. Bostan:Allyn
And bacon.

- Harris,A. J.and Sipay, E.R .1990.How to increase reading ability.9th ed. New York: Longman.
- Hildreth.G. 1965. Learning of three R's. New York: Education Publisher.
- Halliday, M.A.K.1981. Learning how to mean : explorations in the development of language. London : Edward Arnold.
- Johnston,F. R.1998.The reader , The Text and task : Learning words in first grade.The reading teacher 51, 8 (May1998):666.
- Lapp.D and Flood.J. 1992. Teaching reading to every child. New York: Macmillan.
- Matulka, D. I.1999. Evaluating picture books [On-line]. Available from:
<http://picturebooks.imaginaryland.org/resources/evaluation.html>[2003, April 16]
- Michelle.P.1997. The whole language approach versus the basal reading approach and effect on reading achievement scores[On-line]. Available from:
<http://searcheric.org/> [2003, October 5]
- Morrow, L.M. 1990. Preparing the classroom environment to promote literacy during play. Early childhood research quarterly5:537-554.
- Neuman, S.B., and Roskos,M. 1990.Play and print purpose: Enriching play environment for literacy development. The reading teacher 44 No.8 (November):214-221.
- Otto,B.W. 1990. Development of inner city kindergarteners' emergent literacy in read at home program.
- Robinson,C. and Ehir,L.C.1994.Reading story books to kindergarteners helps learn new vocabulary words. Journal of education phycology8 (March):54-64.
- Ruddell R. B., and Ruddell M. R.1995. Teaching children to read and write : Becoming an influential teacher. Massachusetts: Allyn and bacon.
- Smith.F.1978. Understanding reading. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Stauffer, R.G.1980. Rapid comprehension through effective reading .New York : Harper & Row.

Sullivan, B.S. and Martin, W. C.1994. Enhancing beginning readers' performance with predictable materials [On-line]. Available from: <http://searcheric.org/> [2003, November 15]

Taylor.J.1973.Reading and writing in the first school. New York: Genge Allen and Urwin.

Thornton.G.1986. Teaching writing: the development of writing language skills. London : Edward Arnold.

Wardle.F.1999. Promoting developmental through emergent literacy. Early childhood news 11:6-9.



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

- | | |
|--|---|
| 1. อาจารย์ ดร. ศรินธร วิทยะสิรินันท์ | ครูใหญ่ฝ่ายไทยโรงเรียนนานาชาติ
บางกอกพัฒนา |
| 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ สุขโชติรัตน์ | อาจารย์ประจำภาควิชา หลักสูตร
การสอนและ เทคโนโลยีทางการศึกษา |
| 3. รองศาสตราจารย์ กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ | หัวหน้าสาขาบรรณกรรมสำหรับเด็ก
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และ
สารสนเทศศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ |

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ภาคผนวก ข

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

สถิติและการคำนวณ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1.1 การคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
 $\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N = จำนวนนักเรียนทั้งหมด

(ประคอง กรวรรณสูตร, 2538)

1.2 การคำนวณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X = คะแนนของนักเรียน
 $\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ = ผลรวมกำลังสองของคะแนนทั้งหมด
 N = จำนวนนักเรียน

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

1.3 การทดสอบค่าที ก่อนและหลังการทดลองภายในกลุ่มทดลอง (t-test dependent) โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

- เมื่อ D = ผลต่างของคะแนนที่สัมพันธ์กันแต่ละคู่
 $\sum D$ = ผลรวมของผลต่างของคะแนน
 $\sum D^2$ = ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนน
 N = จำนวนนักเรียน

(ประคอง กรรณสูต, 2538)

1.4 การทดสอบค่าที ก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม (t-test independent) โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{N_1 S_1^2 + N_2 S_2^2}{N_1 + N_2 - 2} \times \frac{N_1 + N_2}{N_1 N_2}}}$$

- เมื่อ \bar{X}_1 = ค่าเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มทดลอง
 \bar{X}_2 = ค่าเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มควบคุม
 N_1 = จำนวนนักเรียนกลุ่มทดลอง
 N_2 = จำนวนนักเรียนกลุ่มควบคุม
 S_1^2 = ความแปรปรวนของคะแนนนักเรียนกลุ่มทดลอง
 S_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนนักเรียนกลุ่มควบคุม

(ประคอง กรรณสูต, 2538)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

2.1 การคำนวณค่าระดับความยาก (Level of Difficulty) โดยใช้สูตร

$$P = \frac{R_U + R_L}{X_{\max} (N_U + N_L)}$$

เมื่อ	P	=	ค่าระดับความยาก
	R_U	=	ผลรวมของคะแนนนักเรียนในกลุ่มสูง
	R_L	=	ผลรวมของคะแนนนักเรียนในกลุ่มต่ำ
	N_U	=	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง
	N_L	=	จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำ
	X_{\max}	=	คะแนนเต็มของข้อสอบข้อนั้น

(นงนุช ภัทรนคร, 2538)

2.2 การคำนวณค่าอำนาจจำแนก (Power of discrimination) โดยใช้สูตร

$$D = \frac{R_U - R_L}{(X_{\max})N_U}$$

เมื่อ	D	=	ค่าอำนาจจำแนก
	R_U	=	ผลรวมของคะแนนนักเรียนในกลุ่มสูง
	R_L	=	ผลรวมของคะแนนนักเรียนในกลุ่มต่ำ
	N_U	=	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง
	X_{\max}	=	คะแนนเต็มของข้อสอบข้อนั้น

(นงนุช ภัทรนคร, 2538)

2.3 การคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัดความสามารถในการอ่านก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาช (Cronbach)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left| 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right|$$

เมื่อ K = จำนวนข้อสอบ
 $\sum S_i^2$ = ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ความแปรปรวนของคะแนนรวม (S_x^2)

$$S_x^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ (S_i^2)

$$S_i^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ ($\sum S_i^2$)

$$\sum S_i^2 = S_1^2 + S_2^2 + S_3^2 + \dots + S_{20}^2$$

(บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2534)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างแบบทดสอบความสามารถทางการอ่านของเด็กวัยอนุบาลชุดที่ 1 (ก่อนการทดลอง)

คำชี้แจง

1. แบบวัดความสามารถทางการอ่านของเด็กวัยอนุบาลนี้ ใช้คู่กับหนังสือในชุดการอ่านระดับที่ 5 เรื่อง “ไปเล่นกันนะ” เพื่อวัดความสามารถในการอ่าน 3 ด้านคือ

1.1 ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ	จำนวน 3	ข้อ
2. การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดเดา	จำนวน 3	ข้อ
3. การอ่านแบบจำรูปคำ	จำนวน 3	ข้อ
2. ในการประเมินให้ดูพฤติกรรมของเด็กในการตอบคำถามว่าทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระดับคะแนนใด แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกคะแนนความสามารถทางการอ่านของเด็กวัยอนุบาล

วิธีดำเนินการ

1. การวัดความสามารถทางการอ่านของเด็กวัยอนุบาลนี้ให้แยกเด็กออกมาวัดทีละคนโดย ครูเตรียมหนังสือและเกมให้พร้อมก่อนพาเด็กแยกออกจากชั้นมา แล้วพูดกับเด็กว่า “วันนี้ครูมีนิทานเรื่อง “ไปเล่นกันนะ” และเกมมาให้หนูเล่น เราจะเล่นเกมกันก่อน จากนั้นเราค่อยมาอ่านนิทานกัน มาเริ่มกันเลยนะคะ ”
2. จากนั้นครูเริ่มทดสอบข้อ 1-3 โดยใช้บัตรคำเป็นสื่อประกอบและถามเด็กตามแนวทางที่ระบุไว้ในข้อ 1-3
3. ครูเริ่มต้นอ่านหนังสือ โดยนั่งข้างๆ กับเด็ก และเปิดหนังสือให้เด็กดู พร้อมกับอ่านให้ฟัง โดยไม่ใช้นิ้วชี้ไปที่คำที่อ่าน
4. ครูหยุดอ่านและถามเด็กตามแนวทางที่ระบุไว้ในข้อ 5-9
5. เมื่อถามครบทุกข้อแล้วให้บันทึกคะแนนลงในแบบบันทึกคะแนนความสามารถทางการอ่านของเด็กวัยอนุบาล แล้วนำเด็กกลับไปสู่ชั้นเรียนและรับเด็กคนต่อไปออกมาทำการวัดความสามารถ

ตัวอย่างแบบทดสอบความสามารถทางการอ่านของเด็กวัยอนุบาลชุดที่ 1 (ก่อนการทดลอง)

ข้อที่	ประเด็นในการวัด/ ตัวบ่งชี้	หนังสือ หน้า	พฤติกรรมของครู	คำถามหลัก/คำสั่ง	คะแนน			คำถามและพฤติกรรม ชั้นนำของครู
					0	1	2	
1.	ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและ คำ/การจำแนกความเหมือน ต่างของคำศัพท์	-	ครูนำบัตรคำศัพท์ออกมา 5 ใบ ได้แก่ คำว่า “ที่” “ท่า” “ของ” “พี่” และ “ที่” ให้เด็กดู	จงหยิบคู่บัตรคำศัพท์ที่มี รูปร่างเหมือนกัน	เด็กไม่ตอบหรือ ตอบผิดแม้มีครู ชี้แนะ	เด็กหยิบบัตร คำศัพท์ที่ทั้งสอง ใบได้ได้ถูกต้องโดย มีครูชี้แนะ	เด็กหยิบบัตร คำศัพท์ “ที่” ทั้ง สองใบได้ ถูกต้องด้วย ตนเอง	-ครูหยิบบัตรคำศัพท์ “ที่” ออกมา 1 คำจากนั้นถามเด็ก ว่า “มีคำที่มีรูปร่างเหมือนคำที่ ครูถืออีกไหม” (ถ้าเด็กไม่ตอบ หรือตอบผิดให้ 0 คะแนน) ถ้า เด็กตอบว่ามีให้เด็กลอง หยิบบัตรคำที่เหมือนขึ้นมา
3.	การอ่านแบบจำรูปคำ/ การอ่านคำศัพท์ที่คุ้นเคย	-	ครูนำบัตรคำศัพท์ออกมา 2 ใบ ได้แก่ คำว่า “นี้” “สี” แม่ “ให้เด็กดู	จงอ่านคำศัพท์ต่อไปนี้	เด็กไม่ตอบหรือ ตอบผิดแม้มีครู ชี้แนะ	เด็กอ่านได้ 1 คำขึ้น ไปถูกต้องโดยมีครู ชี้แนะ	เด็กอ่านได้ 1 คำ ขึ้นไปถูกต้อง ด้วยตนเอง	-ครูถามเด็กว่า “หนูคิดว่าคำ ไหนอ่านว่าแม่”
4.	การอ่านคำและประโยคโดยใช้ รูปภาพในการคาดเดาการ ตรวจสอบความสัมพันธ์ ระหว่างความหมายของ คำศัพท์กับภาพในหนังสือ	3	ครูอ่านหนังสือเรื่อง “ไปเล่นกัน นะ” ให้เด็กฟังแล้วครูทดสอบ ด้วยการอ่านหนังสือผิด จาก แมวน้อยเดินไปที่บ้านหมู” เป็น “แมวน้อยเดินที่บ้านเปิด”	หนูคิดว่าครูอ่านถูกไหม ถ้าไม่ ถูกครูควรอ่านว่าอย่างไร	เด็กไม่ตอบหรือ ตอบผิดแม้มีครู ชี้แนะ	เด็กตอบว่าไม่ ถูกต้องและตอบ ว่า “ครูควรอ่านว่า หมู” ได้ถูกต้องโดย มีครูชี้แนะ	เด็กตอบว่าไม่ ถูกต้องและตอบ ว่า “ครูควรอ่าน ว่าหมู” ได้ถูก ถูกต้องด้วยตนเอง	-ครูชี้ที่ภาพและบอกว่า “หนู ลองมองภาพทีละนะคะ” จากนั้นอ่านประโยคให้เด็กฟัง อีกครั้งแล้วทวนคำถามเดิมว่า “หนูคิดว่าครูอ่านถูกไหม หาก ไม่ถูกครูควรอ่านว่าอย่างไร”

ตัวอย่างแบบทดสอบความสามารถทางการอ่านของเด็กวัยอนุบาลชุดที่ 2 (หลังการทดลอง)

คำชี้แจง

1. แบบวัดความสามารถทางการอ่านของเด็กวัยอนุบาลนี้ ใช้คู่กับหนังสือในชุดการอ่านระดับที่ 5 เรื่อง “ลุงหมีเข้าเมือง” เพื่อวัดความสามารถในการอ่าน 3 ด้านคือ

1.1 ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ	จำนวน 3	ข้อ
2. การอ่านคำและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดเดา	จำนวน 3	ข้อ
3. การอ่านแบบจำรูปคำ	จำนวน 3	ข้อ
2. ในการประเมินให้ดูพฤติกรรมของเด็กในการตอบคำถามว่าทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระดับคะแนนใด แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกคะแนนความสามารถทางการอ่านของเด็กวัยอนุบาล

วิธีดำเนินการ

1. การวัดความสามารถทางการอ่านของเด็กวัยอนุบาลนี้ให้แยกเด็กออกมาวัดทีละคนโดย ครูเตรียมหนังสือและเกมให้พร้อมก่อนพาเด็กแยกออกจากชั้นมาแล้วพูดกับเด็กว่า “วันนี้ครูมีนิทานเรื่อง “ลุงหมีเข้าเมือง”และเกมมาให้หนูเล่น เราจะเล่นเกมกันก่อน จากนั้นเราค่อยมาอ่านนิทานกัน มาเริ่มกันเลยนะคะ ”
2. จากนั้นครูเริ่มทดสอบข้อ 1-3 โดยใช้บัตรคำเป็นสื่อประกอบและถามเด็กตามแนวทางที่ระบุไว้ในข้อ 1-3
3. ครูเริ่มต้นอ่านหนังสือ โดยนั่งข้างๆกับเด็ก และเปิดหนังสือให้เด็กดู พร้อมกับอ่านให้ฟัง โดยไม่ใช้นิ้วชี้ไปที่คำที่อ่าน
4. ครูหยุดอ่านและถามเด็กตามแนวทางที่ระบุไว้ในข้อ 5-9
5. เมื่อถามครบทุกข้อแล้วให้บันทึกคะแนนลงในแบบบันทึกคะแนนความสามารถทางการอ่านของเด็กวัยอนุบาล แล้วนำเด็กกลับไปสู่ชั้นเรียนและรับเด็กคนต่อไปออกมาทำการวัดความสามารถ

ตัวอย่างแบบทดสอบความสามารถทางการอ่านของเด็กวัยอนุบาลชุดที่ 2 (หลังการทดลอง)

ข้อที่	ประเด็นในการวัด/ ตัวบ่งชี้	หนังสือ หน้า	พฤติกรรมของครู	คำถาม	คะแนน			คำถามและพฤติกรรม ชั้นนำของครู
					0	1	2	
7.	การอ่านคำและประโยคโดยใช้ รูปภาพในการคาดเดา /การอ่านประโยคโดยคาดเดา จากภาพ	7	ครูชี้ประโยค ลุงหมี ขับรถไป ในเมืองผ่านบ้านวัว"	หนูคิดว่าประโยคนี้น่าจะอ่าน ว่าอย่างไร	เด็กไม่ตอบหรือ ตอบผิดแม้มีครู ชี้หน้า	เด็กอ่านได้ถูกต้อง 4คำขึ้นไปโดยมีครู ชี้หน้า/เด็กอ่านได้ถูก 1-3คำด้วยตนเอง	เด็กอ่านได้ ถูกต้อง4คำขึ้นไป ด้วยตนเอง	--ครูชี้ที่ภาพและถามว่า"หนู เห็นภาพอะไรบ้าง"แล้วทวน คำถามเดิมว่า"หนูคิดว่า ประโยคนี้น่าจะอ่านว่า อย่างไร"
8.	ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและ คำ/การรู้ทิศทางของตัวอักษร	9	ครูชี้ประโยค"ลุงหมี ขับรถไป ในเมืองผ่านบ้านลิง" โดยใน ประโยคมีคำว่า "หมี" ที่เขียน กลับซ้ายเป็นขวาให้เด็กดู	หนูคิดว่าคำว่า "หมี"ในหน้านี้ เขียนถูกไหม เพราะอะไร	เด็กไม่ตอบหรือ ตอบผิดแม้มีครู ชี้หน้า	เด็กตอบว่าไม่ ถูกต้องเพราะกลับ ด้านได้ถูกต้องโดย มีครูชี้หน้า	เด็กตอบว่าไม่ ถูกต้องเพราะ กลับด้านได้ ถูกต้องด้วย ตนเอง	-ครูให้เด็กย้อนกลับไปดูคำว่า "หมี"จากหน้าที่ผ่านมา แล้ว ถามเด็กว่า"หนูคิดว่าคำว่า "หมี" เขียนถูกต้องหรือไม่ เพราะอะไร"
9.	การอ่านแบบจำรูปคำ/การ อ่านคำศัพท์ที่พบบ่อยจาก หนังสือ	-	ครูอ่านหนังสือจบ จากนั้น ครูให้เด็กลองอ่านคำใดก็ได้ จากเรื่องให้ฟัง	หนูฟังนิทานจบแล้ว ลองชี้ คำศัพท์ที่หนูจำได้ให้ครูดู และ คำศัพท์นี้อ่านว่าอย่างไร	เด็กไม่ตอบหรือ ตอบผิดแม้มีครู ชี้หน้า	เด็กอ่านคำได้ ถูกต้อง1คำขึ้นไป โดยมีครูชี้หน้า	เด็กอ่านคำได้ ถูกต้อง1คำขึ้นไป ด้วยตนเอง	-ครูอ่านข้อความในหน้า10 และ11ให้เด็กฟังอีกครั้งและ ถามเด็กว่า"หนูได้ยินคำว่า อะไรบ่อยๆ แล้วหนูลองชี้คำ นั้นให้ครูดูหน่อย"

แบบบันทึกคะแนนความสามารถทางการอ่านของเด็กวัยอนุบาล

กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม

ชื่ออายุ.....ปี.....เดือน

วันที่ทำการวัด.....เดือน.....พ.ศ..... เวลา.....

ข้อ	คะแนนที่ได้			หมายเหตุ
	0	1	2	
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
รวม				รวมทั้งสิ้น คะแนน



ภาคผนวก ง
คู่มือการใช้หนังสือชุดการอ่าน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คู่มือการใช้หนังสือชุดการอ่าน

1. คำชี้แจง

หนังสือชุดการอ่านนี้เป็นหนังสือที่ผู้วิจัยเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยได้ออกแบบเพื่อช่วยให้เด็กได้สามารถเรียนรู้ทักษะการอ่าน หนังสือชุดการอ่านแต่ละเรื่องมีความเป็นอิสระต่อกัน แบ่งเป็น 5 ระดับตามความยากง่ายของหนังสือ ระดับละ 4 เรื่อง รวมทั้งสิ้น 20 เรื่อง โดยเรียงจากระดับที่ 1(ง่ายที่สุด) จนถึงระดับที่ 5 (ยากที่สุด)

2. วัตถุประสงค์ของหนังสือชุดการอ่าน

หนังสือชุดนี้ประกอบด้วยหนังสือจำนวน 20 เรื่องและสื่อประกอบ ซึ่งได้ออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการอ่านแก่เด็กวัยอนุบาลใน 3 ด้าน ได้แก่

1. **ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ** หมายถึง ความสามารถในการระบุ ชื่อ รูป เสียง ของตัวอักษร และคำศัพท์ การบอกรูปร่างและทิศทางของตัวอักษร และคำศัพท์ที่คุ้นตา

2. **การอ่านและประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดเดา** หมายถึง ความสามารถในการออกเสียง คำศัพท์หรือประโยคต่างๆได้ โดยใช้วิธีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับสิ่งที่อ่าน โดยใช้ภาพเป็นเครื่องชี้แนะในการอ่านและตรวจสอบความหมายของคำศัพท์

3. **การอ่านแบบจำรูปคำ** หมายถึง ความสามารถในการออกเสียงคำศัพท์ทั้งคำหรือ พยางค์ได้ โดยใช้วิธีการจดจำรูปร่างภายนอกของคำศัพท์

3. ลักษณะสำคัญของหนังสือชุดการอ่าน

1. เป็นนิทานที่มีโครงเรื่องง่ายๆ สั้นๆ เนื้อหาของนิทานเป็นเรื่องราวใกล้ตัวเด็กและสอดคล้องกับความสนใจของเด็กวัยอนุบาล
2. ข้อความที่ใช้ในหนังสือมีความสัมพันธ์กับภาพวาด ซึ่งช่วยให้เด็กสามารถคาดเดาคำศัพท์และข้อความจากภาพได้
3. หนังสือชุดการอ่านนี้เป็นหนังสือที่คาดเดาได้(Predictable Book) โดยมีการซ้ำคำศัพท์/วลี และการซ้ำลำดับเหตุการณ์ที่คุ้นเคย (Repetitive pattern)
4. คำศัพท์ที่ใช้ในการแต่งหนังสือเป็นคำศัพท์ที่เด็กอนุบาล อายุ 5-6 ปี ใช้อยู่

5. ข้อความในหนังสือแต่ละเรื่อง ได้ออกแบบให้มีการใช้คำบางคำซ้ำ ๆ เพื่อให้เด็กจำได้และเกิดความแม่นยำ
6. คำที่พิมพ์ในหนังสือจะพิมพ์แบบเว้นคำ เพื่อให้เด็กสามารถอ่านได้ง่ายยิ่งขึ้น

4.องค์ประกอบของหนังสือชุดการอ่าน

หนังสือชุดการอ่านนี้ประกอบด้วย หนังสือจำนวน 20 เรื่อง และ สื่อประกอบซึ่งมีรายละเอียดดังนี้
-หนังสือชุดการอ่าน

ในการใช้ หนังสือชุดการอ่านนี้ ควรเริ่มต้นใช้โดยเรียงลำดับตั้งแต่ระดับที่ง่ายที่สุด (ระดับที่1) ไปถึงระดับที่ยากที่สุด (ระดับที่5) ซึ่งสามารถดูได้จากตาราง ระดับความยากง่ายของหนังสือชุดการอ่านต่อไปนี้

ระดับความยากง่ายของหนังสือชุดการอ่าน

ระดับที่	เล่มที่	ชื่อเรื่อง	จำนวนคำในเรื่อง	จำนวนคำในแต่ละประโยค	จำนวนหน้า	ลักษณะของคำศัพท์และประโยคในหนังสือ
1	1	“ดูหนูสิ”	20-35	3-4	6-10	เป็นคำศัพท์หรือวลี
	2	“ครอบครัวของฉัน”				
	3	“บ้านของเรา”				
	4	“แม่ของใคร”				
2	1	“ไปโรงเรียน”	31-50	3-8	8-10	เป็นประโยคความเดียวสั้น ๆ ที่มีเนื้อหาและโครงสร้างประโยคไม่ซับซ้อน
	2	“ใครกินอะไร”				
	3	“ในทะเล”				
	4	“เขาคือใคร”				
3	1	“นี่คืออะไร”	45-70	5-10	8-12	เป็นประโยคความเดียวที่มีการใช้คำขยาย และ เป็นประโยคความรวมที่มีความหมายคล้ายตามกัน
	2	“กระเป๋าของหนู”				
	3	“เจ้าคำอยู่ไหน”				
	4	“งานวันเกิดของหนูดาว”				

ระดับ ที่	เล ่มที่	ชื่อเรื่อง	จำนวน คำในเรื่อง	จำนวน คำใน แต่ละ ประโยค	จำนวน หน้า	ลักษณะของคำและประโยค ในหนังสือ
4	1	“สัตว์ประหลาด”	70-100	6-16	8-16	เป็นประโยคความเดียวที่มี ความยาวและมีความซับซ้อน มากขึ้น และเป็นประโยคความ รวมทั้งที่มีความหมายแบบ คล้ายตามกันหรือขัดแย้งกัน
	2	“ดินสอสีของหนูดาว”				
	3	“หนูดาวไปโรงเรียน”				
	4	“ของขวัญของแม่”				
5	1	“แมวน้อยอยู่ที่ไหน”	90-150	8-19	10-16	เป็นประโยคความเดียวที่มี ความยาวและมีความซับซ้อน มากขึ้น และเป็นประโยคความ รวมทั้งที่มีความหมายแบบ คล้ายตามกันหรือขัดแย้งกัน มี จำนวนประโยคและมีความเป็น เรื่องราวมากขึ้น โดยในเรื่องจะมี ทั้งบทสนทนา และ คำบรรยาย
	2	“ดิงดอง”				
	3	“ลิงน้อยหาอาหาร”				
	4	“เปิดน้อยหาแม่”				

ในหนังสือชุดการอ่านแต่ละเรื่องนั้นมีคำศัพท์ที่พบบ่อย ซึ่งเป็น คำที่พบได้เป็นประจำใช้ในหนังสือเรื่อง
นั้นๆ เพื่อต้องการให้เด็กเกิดความคุ้นเคยและสามารถอ่านคำศัพท์เหล่านี้ได้ โดยคำศัพท์ที่พบบ่อยนี้ได้มาจาก
บัญชีคำศัพท์ในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้ประโยคของเด็กอนุบาล อายุ 5-6ปี (พรรณมาศ เบญจธนสมบัติ
,2546)

-สื่อประกอบ

สื่อประกอบของหนังสือชุดการอ่านนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำศัพท์ต่างๆ
นอกจากนี้ยังเป็นการทบทวนการอ่านหนังสือแต่ละเรื่องอีกด้วย สื่อประกอบในหนังสือชุดการอ่านมี 5 ลักษณะ
ดังนี้

- การจับคู่คำเหมือน
- การหาคำที่ผิด
- การจับคู่คำศัพท์กับภาพ
- การเติมคำที่หายไป

- การหาคำที่พบบ่อย

ผู้วิจัยได้จัดทำสื่อประกอบทั้ง 5 ลักษณะประกอบในการใช้หนังสือแต่ละเรื่อง สื่อดังกล่าวมีวิธีเล่นเหมือนกันแต่มีเนื้อหาต่างกันไปตามสาระและคำศัพท์ที่พบบ่อยของหนังสือแต่ละเรื่อง

องค์ประกอบและสาระของหนังสือชุดการอ่าน

ระดับ ที่	เล่ม ที่	ชื่อเรื่อง	สาระของหนังสือ	คำศัพท์ที่พบบ่อย ในเรื่อง	สื่อประกอบ
1	1	“คูหนูสี”	เครื่องแต่งกายและสี	สี กับ	สื่อประกอบในหนังสือชุด การอ่านมี 5 แบบ ดังนี้* - การจับคู่คำศัพท์ที่ เหมือน
	2	“ครอบครัวของฉัน”	สมาชิกในครอบครัว	ตัว	
	3	“บ้านของเรา”	ที่อยู่อาศัย	นี้ บ้าน	
	4	“แม่ของใคร”	สัตว์	แม่ หนู	
2	1	“ไปโรงเรียน”	สัตว์	ไป โรงเรียน	- การหาคำศัพท์ที่ผิด - การจับคู่คำศัพท์กับ ภาพ - การเติมคำศัพท์ที่ หายไป - การหาคำศัพท์ที่พบ บ่อย
	2	“ใครกินอะไร”	อาหารและสัตว์	ฉัน ก็ กิน	
	3	“ในทะเล”	สัตว์ทะเล	มี อยู่ ใน ทะเล	
	4	“เขาคือใคร”	ครอบครัว	เขา คือ ใคร	
3	1	“นี่คืออะไร”	เงาและรูปทรง	นี่ คือ อะไร มัน ไม่ใช่	
	2	“กระเป๋าของหนู”	สิ่งของ	หนู เห็น มัน เอา ใน และ	
	3	“เจ้าดำอยู่ที่ไหน”	สิ่งของและสถานที่	อยู่ ไช้ ไหม ไม่มี	
	4	“งานวันเกิดของ หนูดาว”	ครอบครัว	ก็ มา ที่ บ้าน ของดี	
4	1	“สัตว์ประหลาด”	สัตว์และขนาด	ที่ บ้าน ของ ฉัน แต่ มี ตัว	
	2	“ดินสอสีของหนู ดาว”	สี	สี รู้ เอา มา วาด เป็น อะไร	
	3	“ของขวัญของ แม่”	ครอบครัว	แม่ จะ แต่ ไม่ หนู	

ระดับ ที่	เล่ม ที่	ชื่อเรื่อง	สาระของหนังสือ	คำศัพท์ที่พบบ่อย	สื่อประกอบ
4	4	“หนูดาวไป โรงเรียน”	สิ่งของ	มี รู้ จะ เอา ไป โรงเรียน อะไร ดี	สื่อประกอบในหนังสือชุด การอ่านมี 5 แบบ ดังนี้*
5	1	“แมวน้อย หายไปไหน”	อวัยวะของสัตว์	ไม่ ใช่ นี้ ของ อยู่	- การจับคู่คำศัพท์ที่ เหมือน
	2	“ดิงดอง”	ครอบครัวและสัตว์	ไม่ ใช่ รู้ เป็น มี และ บอก	- การหาคำศัพท์ที่ผิด - การจับคู่คำศัพท์กับ
	3	“ลิงน้อยหา อาหาร”	อาหารและสัตว์	กิน อะไร ขอ ไม่ ชอบ บอก	ภาพ - การเติมคำศัพท์ที่
	4	“เปิดน้อยหาแม่”	สัตว์	แม่ มี ไม่ ใช่ ของนี้ และ	หายไป - การหาคำศัพท์ที่พบ บ่อย

*สื่อประกอบทั้ง 5 ลักษณะมีอยู่ในหนังสือทุกเรื่องสอดคล้องกับเนื้อหาสาระและคำศัพท์ในหนังสือแต่ละเรื่อง

5.การจัดกิจกรรมโดยใช้หนังสือชุดการอ่าน

ในการจัดกิจกรรมใช้หนังสือชุดการอ่านประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรมดังนี้

1) การอ่านร่วมกัน คือ ครูกับเด็กร่วมกันอ่านหนังสือชุดการอ่านในช่วงกิจกรรมวงกลม โดยจะใช้หนังสือเล่มใหญ่ ขณะอ่านครูจะต้องชี้ตัวหนังสือและฝึกให้เด็กตรวจสอบความหมายและคาดเดาคำศัพท์และประโยคโดยใช้รูปภาพ ฝึกให้เด็กรู้จักสังเกต หัดอ่านคำศัพท์ที่พบบ่อยจากหนังสือแต่ละเรื่อง โดยครูจะเล่าซ้ำเรื่องละ 2 วัน เพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับหนังสือและอ่านแบบจำทั้งคำได้มากยิ่งขึ้น

2) การอ่านอิสระ คือ กิจกรรมที่ทำหลังจากทำการอ่านร่วมกันเสร็จแล้วโดยอาจทำทั้งในเวลาเรียนและให้เด็กนำกลับไปอ่านทบทวนที่บ้าน กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะทางการอ่านด้วยตนเองให้ดียิ่งขึ้น กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่เด็กทำคนเดียว หรืออาจเป็นกิจกรรมที่ทำเป็นกลุ่มย่อย หนังสือที่ใช้เป็นหนังสือเล่มเดียวกันกับที่ครูอ่านให้ฟัง แต่มีขนาดเล็กพอเหมาะกับการอ่านคนเดียวหรือการอ่านกลุ่มย่อย ในขณะที่ทำกิจกรรมนี้ครูควรปล่อยให้เด็กได้อ่านหนังสือด้วยตนเองอย่างอิสระ

โดยครูอาจให้คำแนะนำกับเด็กบางคนที่ต้องการความช่วยเหลือได้ หลังจากการอ่านอิสระครูควรพูดคุยหรือเปิดโอกาสให้เด็กเล่าสิ่งที่ตนอ่านให้ครูและเพื่อนฟัง

3) การเขียน คือ กิจกรรมที่ช่วยทบทวนและเพิ่มวงคำศัพท์ให้แก่เด็ก ลักษณะของกิจกรรมจะเป็นการให้เด็กเขียนคัดลอกคำศัพท์ที่ตนเองได้เรียนรู้ใหม่ลงในกระดาษ เมื่อเด็กเขียนเสร็จแล้วก็มาอ่านให้ครูฟัง เมื่ออ่านได้ถูกต้อง ครูจะให้เด็กเก็บคำศัพท์เหล่านั้นไว้ในธนาคารคำศัพท์ของตนเอง โดยสิ่งที่เด็กเขียนอาจอยู่ในรูปแบบของ ภาพประกอบคำศัพท์ หรือ เขียนคำศัพท์อย่างเดียวกก็ได้ การทำกิจกรรมนี้ควรทำหลังจากการอ่านร่วมกันและการอ่านอิสระเพราะจะทำให้เด็กคุ้นเคยกับคำศัพท์มากขึ้น

4) การทบทวน คือ กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำศัพท์ต่างๆ ผ่านการเล่น นอกจากนี้ยังเป็นการทบทวนการอ่านหนังสือแต่ละเรื่องอีกด้วย ในการทำการทบทวนจะใช้สื่อประกอบในหนังสือแต่ละเล่มซึ่งจะมีสื่อประกอบทั้งหมด 5 ลักษณะได้แก่ การจับคู่คำศัพท์ที่เหมือน การหาคำศัพท์ที่ผิด การจับคู่คำศัพท์กับภาพ การเติมคำศัพท์ที่หายไป และการหาคำศัพท์ที่พบบ่อย ในการทำการทบทวนนั้นควรทำหลังจากการอ่านร่วมกันหรือการอ่านอิสระ เพื่อเป็นการทบทวนการอ่านของเด็กให้มีความแม่นยำยิ่งขึ้น

การจัดกิจกรรมทั้ง4นี้จะใช้หนังสือชุดการอ่านเป็นสื่อหลักในการสอน โดยจะเล่าหนังสือซ้ำ 1 เรื่อง ต่อ 2 วัน ในวันแรกครูควรจะทำกิจกรรมการอ่านร่วมกันและกิจกรรมการอ่านอิสระ เพื่อเป็นการทำให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับหนังสือแต่ละเล่มก่อน ส่วนในวันที่สองนั้นครูควรจะทำหนังสือร่วมกับเด็กอีกครั้งหนึ่งและให้เด็กได้ทำกิจกรรมการเขียนและกิจกรรมทบทวน เพื่อเป็นการทบทวนให้เด็กมีความแม่นยำในการอ่านยิ่งขึ้น

จากกิจกรรมหลักทั้ง 4 ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้สามารถสรุปให้เห็นถึงวัตถุประสงค์และสื่อที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมได้จากตารางต่อไปนี้

กิจกรรม วัตถุประสงค์	ความรู้เกี่ยวกับ ตัวอักษรและ คำศัพท์	การอ่านคำศัพท์และ ประโยค โดยใช้ รูปภาพใน การคาดเดา	การอ่านแบบ จำรูปคำ	สื่อที่ใช้
1. การอ่านร่วมกัน	-	✓	✓	หนังสือชุดการอ่าน เล่มใหญ่
2. การอ่านอิสระ	-	✓	✓	หนังสือชุดการอ่าน เล่มเล็ก
3. กิจกรรมการ เขียน	✓	-	✓	บัตรคำศัพท์, หนังสือชุดการอ่าน เล่มเล็ก
4. กิจกรรม ทบทวน	✓	-	✓	สื่อประกอบใน หนังสือชุดการอ่าน

6. การวัดประเมินผล

ในการวัดประเมินผลการใช้หนังสือชุดการอ่านนั้นสามารถทำได้ หลายวิธี เช่น

1. จากการสังเกต (From observation) ซึ่งสามารถสังเกตเด็กได้จากท่าทางขณะที่เด็กอ่าน
2. จากการวินิจฉัยความหมาย (From diagnostic means)

2.1 การฟังเด็กอ่าน เพื่อจะรู้ว่าเด็กทำอะไรและทำให้ทราบว่าหนังสือเหมาะสมกับเด็กหรือไม่ การฟังเด็กอ่านนั้นทำให้เราทราบได้ว่าเด็กอ่านถูกหรือไม่และสามารถทำให้ทราบได้ว่าเด็กสามารถใช้ในการเดาหรือมีกลวิธีใดในการอ่านบ้าง

2.2 การฟังเด็กเล่าเรื่องซ้ำและถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือเพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจในเรื่องราวที่อ่าน

3. จากการตอบสนองของเด็ก (From children's constructed responses) โดยการเปิดโอกาสให้เด็กตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน จับใจความสำคัญของเรื่อง และขยายความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

วิธีการประเมินพัฒนาการทางภาษาอีกวิธีก็คือการใช้แบบวัดความสามารถทางการอ่าน ซึ่งการใช้แบบวัดในการทดสอบความสามารถทางภาษาที่ี้อีกวิธีที่เป็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายในโรงเรียนอนุบาลต่างๆ ซึ่งเป็นวิธีที่ต้องใช้ความระมัดระวังอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องมาจากธรรมชาติของเด็กปฐมวัยนั้นเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การใช้แบบสอบเพียงอย่างเดียวอาจไม่ให้คุณครูทราบถึงพัฒนาการที่แท้จริงของเด็กแต่ละคนได้ ขณะเดียวกันกระบวนการสร้างแบบทดสอบเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน ครูจึงจำเป็นต้องเข้าใจพัฒนาการและระดับความสามารถของเด็กที่ตนต้องการทดสอบเป็นอย่างดี การใช้แบบทดสอบทางภาษาของเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องใช้คู่กับเครื่องมือชนิดอื่น เช่น บัตรภาพ บัตรคำ หนังสือ เป็นต้น

ดังนั้นในการประเมินพัฒนาการทางภาษาของเด็กนั้น ครูจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเด็กมีพัฒนาการภาษาที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูจึงควรใช้เครื่องมือการประเมินผลหลายวิธีประกอบกัน เพื่อที่จะช่วยให้ครุทราบพัฒนาการทางภาษาของเด็กได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเป็นแนวทางที่ช่วยในการส่งเสริม ช่วยเหลือและพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กต่อไป



สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างการจัดกิจกรรมการใช้หนังสือชุดการอ่าน

หนังสือการอ่านชุดที่ 1 เล่มที่ 1 เรื่อง ดูหนูสิ

สาระที่เกี่ยวข้องกับนิทาน : สี และเครื่องแต่งกาย

วันที่ 1 เวลา 9.00 -10.00 น.

วัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน 3 ด้าน คือ ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและคำ การอ่านคำ และประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดคะเน และการอ่านแบบจำรูปคำ

การอ่านร่วมกัน

1. ครู แนะนำ หนังสือ เรื่อง ดูหนูสิ ให้แก่เด็กๆ และฝึกให้เด็กๆ อ่านชื่อเรื่องตามครู ครูเล่านิทานให้เด็กฟัง ขณะที่เล่าครูชี้คำเหล่านั้นให้เด็กดูด้วย ในช่วง 3-4 หน้าแรกครูเป็นผู้อ่านให้เด็กฟังก่อน เมื่ออ่านให้เด็กฟังสักครู ครูฝึกให้เด็ก อ่านประโยคโดยใช้รูปภาพในการคาดเดาโดยการถามเด็กว่า “หนูเห็นภาพอะไรบ้าง และหนูคิดว่า คำใต้ภาพนี้ น่าจะอ่านว่าอย่างไร” ครูอ่านประโยคให้เด็กฟัง ว่าเด็กอ่านถูกหรือไม่ และลองฝึกให้เด็กอ่านประโยคในหน้าต่อไป

การอ่านอิสระ

2. ครูแจกหนังสือเล่มเล็กให้เด็กและปล่อยให้เด็กได้อ่านหนังสือชุดการอ่านเรื่อง “ดูหนูสิ” ในขณะที่ทำกิจกรรมนี้ครูควรปล่อยให้เด็กได้อ่านหนังสือด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยครูอาจให้คำแนะนำกับเด็กบางคนที่ต้องการความช่วยเหลือได้

การเขียน

3. หลังจากการอ่านอิสระครูเปิดโอกาสให้เด็กได้เขียนคัดลอกคำที่ตนเองได้เรียนรู้ใหม่จากหนังสือลงในสมุดบันทึกคำศัพท์ของตนเอง โดยสิ่งที่เด็กเขียนอาจอยู่ในรูปของคำประกอบภาพหรือคำอย่างเดียวกก็ได้ เมื่อเด็กเขียนเสร็จแล้วให้นำคำเหล่านั้นมาอ่านให้ครูฟัง เมื่ออ่านได้ถูกต้อง ครูจะให้เด็กเก็บคำศัพท์เหล่านั้นไว้ในธนาคารคำศัพท์ของตนเอง

4. หลังการทำกิจกรรมครูเรียกเด็กกลับมา นั่งรวมกลุ่มจากนั้นครูพูดคุยเกี่ยวกับคำศัพท์ที่เด็กได้เรียนในวันนี้หรืออาจเลือกเด็กออกมาอ่านคำศัพท์ที่ตนเขียนให้เพื่อนฟังก็ได้

กิจกรรมทบทวน

5. ครูจัดให้เด็กแต่ละคนเล่นทบทวน ที่ครูเตรียมวางไว้ให้ในมุมหนังสือ โดยทำกิจกรรมใด ก่อนก็ได้จนครบ 5 กิจกรรม

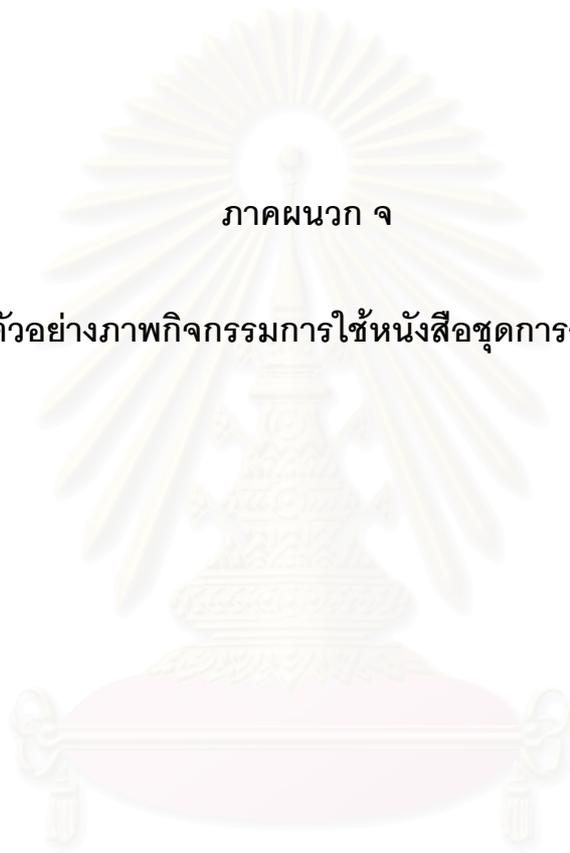
6. ครูเรียกเด็กกลับมา นั่งรวมกลุ่ม จากนั้นครูเลือกเด็กออกมาอ่านคำศัพท์ที่ตนเขียนและพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับเกมที่เล่น พร้อมทั้งเฉลยเกมร่วมกันกับเด็ก



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างภาพกิจกรรมการใช้หนังสือชุดการอ่าน



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างภาพกิจกรรมการใช้หนังสือชุดการอ่าน

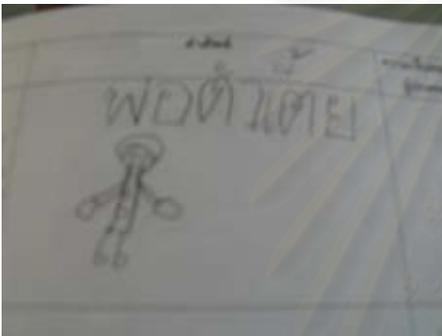
ขั้นการอ่านร่วมกัน



ขั้นการอ่านอิสระ



ชั้นการเขียน



ชั้นการทบทวน



ภาคผนวก จ

ตัวอย่างตารางวิเคราะห์ลักษณะของหนังสือชุดการอ่านของต่างประเทศ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างตารางวิเคราะห์ลักษณะของหนังสือชุดการอ่านของต่างประเทศ

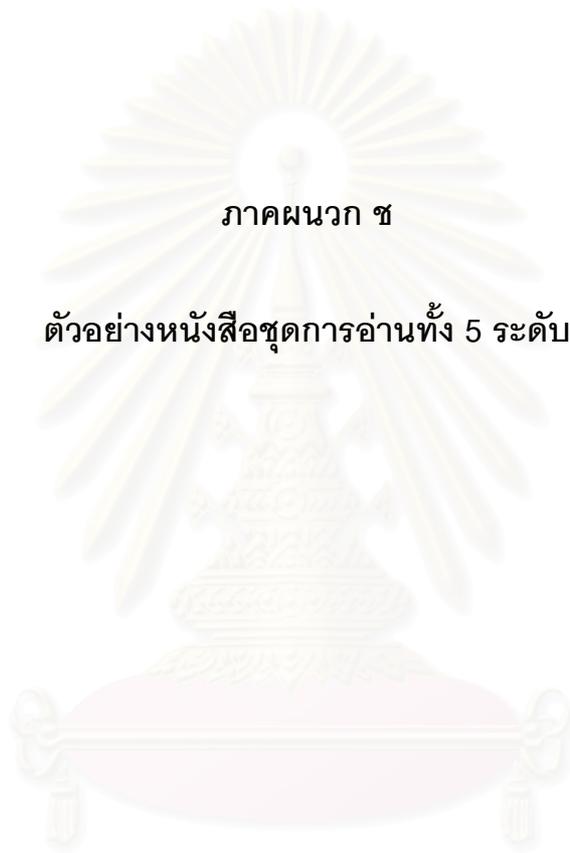
ชื่อเรื่อง	ระดับความยากง่าย	คำศัพท์ที่พบบ่อย (Frequency word หรือ focus Word)	การดำเนินเรื่อง โครงเรื่อง	ภาพประกอบ	ภาษาที่ใช้
A Home	ระดับ2(Butterfly) จำนวนหน้า16 จำนวนคำ12คำ	A	การดำเนินเรื่องเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน มีตัวละครตัว เดียว โครงเรื่องสัมพันธ์เกี่ยวกับ หน่วยการเรียนรู้ตัวเรา และ ครอบครัว	ภาพที่ใช้เป็นภาพ การ์ตูน ภาพมีความสัมพันธ์ กับข้อความ	ภาษาที่ใช้เป็นลักษณะของการบรรยายเป็น คำสั้นมีการใช้คำซ้ำๆเช่น A table A television A chair A..... เป็นต้น
The Boat	ระดับ2 (Buterfly) จำนวน8หน้า จำนวนคำ 14 คำ	The	การดำเนินเรื่องเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน โครงเรื่อง สัมพันธ์เกี่ยวกับหน่วยการ เรียน ยานพาหนะ	ภาพที่ใช้เป็นภาพถ่ายที่มี ความสัมพันธ์กับข้อความ	ภาษาที่ใช้เป็น คำบรรยาย ใช้คำสั้นๆ คำ ที่ใช้ในเรื่องเน้นคำที่ขึ้นต้นด้วยตัวB เช่น boy beach box boat เป็นต้น มีการใช้คำซ้ำในเรื่อง คือ the boy the beach the box เป็นต้น
The spy	ระดับ3(Crab) จำนวนหน้า16หน้า จำนวนคำ30 คำ จำนวนประโยค 6 ประโยค	I put on my	การดำเนินเรื่องเรียบง่าย ลำดับเรื่องราวได้ดีทำให้ เรื่องมีความน่าสนใจ	ภาพที่ใช้เป็นภาพวาดการ์ตูน รูปภาพที่ใช้มีความสัมพันธ์กับ ข้อความ	ภาษาที่ใช้เป็นการเล่าเรื่องโดยตัวละครเป็นผู้ เล่า ประโยคที่ใช้เป็นประโยคง่ายๆสั้นๆที่ไม่ มีคำขยายใช้ประโยคที่มีแบบแผนเดียวกัน โดยจะเริ่มจาก I put on.....ทุกประโยค

ชื่อเรื่อง	ระดับความยากง่าย	คำศัพท์ที่พบบ่อย (Frequency word)	การดำเนินเรื่อง โครงเรื่อง	ภาพประกอบ	ภาษาที่ใช้
Look What I Found	ระดับ3(Crab) จำนวนหน้า12หน้า จำนวนคำ 37คำ จำนวนประโยค 6 ประโยค	I ,my, and, it, in, on	การดำเนินเรื่องไม่ซับซ้อน ดำเนินเรื่องแบบ ตรงไปตรงมา มีตัวละคร หลักเพียงตัวเดียว	ภาพที่ใช้เป็นภาพการ์ตูนสี สดใส รูปภาพมีความ สอดคล้องกับเนื้อหาของ ข้อความทำให้เด็กสามารถ คาดเดา	ภาษาที่ใช้เป็นการเล่าเรื่องมีการใช้ประโยค ซ้ำๆประโยคที่ใช้เป็นประโยคความซ้อนง่ายๆ นอกจากนี้ประโยคที่ใช้ก็ยังเป็นแบบแผน เดียวกัน เช่น I found my pen and I put it in my pocket . I found my pencil and I put it in my pocket. I found myand I put it in my pocket เป็นต้น
Washing the Elephant	ระดับที่4(Dolphin) จำนวนหน้า12หน้า จำนวนคำ45 คำ จำนวนประโยค 6 ประโยค	the,elephant, wash	การดำเนินเรื่องไม่ซับซ้อน เรื่องโดยสังเกตจากตัว ละครและฉากจะ เหมือนเดิมทั้งเรื่อง	ภาพวาดที่ใช้เป็นภาพการ์ตูนที่ สอดคล้องกับเนื้อหาของ ข้อความทำให้เด็กสามารถ คาดเดาได้	ภาษาที่ใช้เป็นการบรรยาย เป็นประโยคบอก เล่า คำศัพท์ที่ใช้เป็นคำศัพท์ที่เขียนยากขึ้น เช่น elephant zoo keeper เป็นต้น นอกจากนี้ประโยคที่ใช้ก็ซ้ำๆเป็นแบบแผน เดียวกัน เช่น The zoo keeper washed the elephant's trunk. The zoo keeper washed the elephant's ear เป็นต้น
Eight Fat Sausages	ระดับที่4(Dolphin) จำนวนหน้า8หน้า จำนวนคำ53 คำ จำนวนประโยค 8 ประโยค	A ,in, the, went, other ,another	การดำเนินเรื่องไม่ซับซ้อน มีฉากและตัวละคร เหมือนเดิมในทุกหน้าโครง เรื่องสัมพันธ์เกี่ยวกับ จำนวน	ภาพวาดที่ใช้เป็นภาพการ์ตูนที่ สอดคล้องกับเนื้อหาของ ข้อความทำให้เด็กสามารถ คาดเดาได้	ภาษาที่ใช้เป็นการบรรยายประโยคที่ใช้เป็น ประโยคบอกเล่าสั้นๆ มีการใช้ประโยคซ้ำๆที่ เป็นแบบแผนเดียวกันและมีการใช้คำที่เล่น เสียงทำให้เกิดจังหวะที่เอื้อต่อการจำและ การคาดเดาของเด็ก

ชื่อเรื่อง	ระดับความยากง่าย	คำศัพท์ที่พบบ่อย (Frequency word)	การดำเนินเรื่อง โครงเรื่อง	ภาพประกอบ	ภาษาที่ใช้
Meg's cat	ระดับที่5 (Elephant) จำนวนหน้า12หน้า จำนวนคำ100คำ จำนวนประโยค 18 ประโยค	got,her,just,so,was would	การดำเนินเรื่องซับซ้อน มากขึ้นมีตัวละครและฉาก จำนวนมากขึ้นแต่ เหตุการณ์เป็นเหตุการณ์ ซ้ำๆเหมือนเดิม	ภาพวาดที่ใช้เป็นภาพการ์ตูนที่ สอดคล้องกับเนื้อหาของ ข้อความทำให้เด็กสามารถ คาดเดาได้	ประโยคที่ใช้เป็นประโยคที่ยาวขึ้น มีจำนวน ประโยคมากขึ้นเป็นการบรรยายผสมกับบท สนทนา ประโยคที่ใช้มีประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม และประโยคปฏิเสธ มีการใช้ คำที่มีรูปแบบเหมือนกันทำให้เกิดการเล่น เสียงทำให้เกิดจังหวะที่เอื้อต่อการจำและ การคาดเดาของเด็กเช่น Meg 's cat was fat. She would not play. She was so fat. She slept all day.
Charlie's PE Kit	ระดับที่6(Frog) จำนวนหน้า12หน้า จำนวนคำ120คำ จำนวนประโยค 26 ประโยค	bed , did, his, not now ,put, them, there ,where	การดำเนินเรื่องซับซ้อน มากขึ้นมีตัวละครและฉาก จำนวนมากขึ้นแต่ เหตุการณ์เป็นเหตุการณ์ ซ้ำๆเหมือนเดิม	ภาพวาดที่ใช้เป็นภาพการ์ตูนที่ สอดคล้องกับเนื้อหาของ ข้อความทำให้เด็กสามารถ คาดเดาได้	ภาษาที่ใช้เป็นบทสนทนาผสมกับการ บรรยาย ประโยคที่ใช้มีทั้งประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม และประโยคปฏิเสธ

ภาคผนวก ช

ตัวอย่างหนังสือชุดการอ่านทั้ง 5 ระดับ

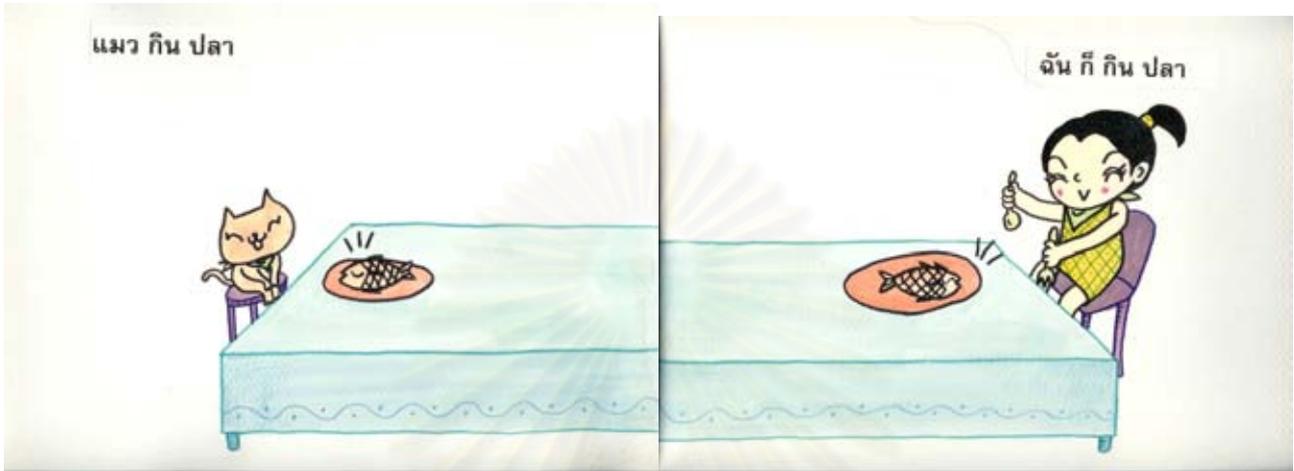


สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หนังสือชุดการอ่าน ระดับที่ 1 เรื่อง “ดูหนูสิ”



หนังสือชุดการอ่าน ระดับที่ 2 เรื่อง “ใครกินอะไร”



หนังสือชุดการอ่าน ระดับที่ 3 เรื่อง “กระเป๋าทองหนู”



ศูนย์พัฒนาวิทยาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หนังสือชุดการอ่าน ระดับที่ 4 เรื่อง “ดินสอสีของหนูดาว”



หนังสือชุดการอ่าน ระดับที่ 5 เรื่อง “ลิงน้อยหาอาหาร”



ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวนิไพพรรณ เกิดสว่าง เกิดเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2522 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 ภาควิชาประถมศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2544 จากนั้นได้เข้าศึกษาต่อ ในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2545 และสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2547



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย